

ona

Quadern de debat

5 - desembre 1992 - 400 ptes.

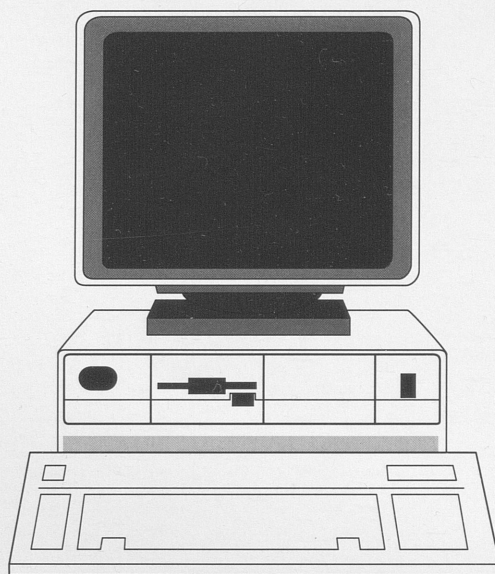

Naturalesa en
llibertat condicional

EMSA

Empresa Mucicpal de Serveis

- ✓ Venda d'*ordinadors personals* compatibles; impressores.
- ✓ Assesorament en la compra de programes i/o ordinadors.
- ✓ Instal·lació d'ordinadors i programes.

Per sol·licitar informació
i/o ofertes, adreçau-vos a

EMSA

C. Albellons, 2
Tel. 54 80 71 - Fax 54 65 15

ALCUDIA

Edita: Fundescoop - Balears.

Directora-Delegada: Sinfo García Gómez.

Assessor Jurídic: Juan A. González.

Director: Sebastià Verd.

Consell Assessor: Empar Rocabruna (economista), Pere Mascaró (economista), Antoni Fleixes (economista), Jaume Garau (psicòleg), Mateu Carrió (arquitecte), Pedro Calvo (administratiu), Josep Forteza Rei (empresari), Juan González (advocat), Sinfo García (directora Fundescoop).

Secretària de Redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Gina Garcías, Antoni Llompart, Miquel Massutí, Joana M. Roque, Josep Rosselló.

Disseny: A. Caro

Realització: Alpha-3, Serveis Editorials.
Regal, 115. Tel. 24 00 61. Fax 41 24 79
07008-Palma de Mallorca

Administració i Publicitat: Fundescoop-Balears.
Sant Miquel, 68 A, 5. Tel. 72 72 58. Fax 71 40 21.
07002-Palma de Mallorca

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 400 pessetes

Subscripció: 3.500 ptes. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades).

En defensa del patrimoni natural

Mai com ara la defensa del patrimoni natural forma part del lèxic polític. Tots els partits, patronals, sindicats, associacions culturals i entitats ciutadanes, així com -evidentment- els grups ecologistes fan bandera de la protecció del medi ambient i el paisatge. S'ha arribat a la conclusió que el patrimoni natural es el principal capital de les nostres illes i que, per tant, cal que sigui administrat amb saviesa, es a dir protegit de noves agressions especulatives. El conseller de turisme, Jaume Cladera, acaba de dir, justament, que l'especulació és el pitjor mal de la nostra societat i que per part era necessari desterrar "la cultura de l'especulació tal com varem desterrar la cultura del contraban".

No li falta raó al conseller, però aquesta rara unanimitat en proclamar conceptes de protecció de la naturalesa xoca amb les matisacions que fan el mateixos partits polítics a l'hora de definir les seves postures. Ara mateix, davant la llei d'espais naturals -una de les millors lleis que s'han aprovat per qualsevol parlament autonòmic espanyol- el PP ha reaccionat amb una reforma que vol rebaixar substancialment la protecció de les àrees protegides d'Eivissa i Formentera i reduir els límits de diversos espais, proposta que ha xocat amb la resta de forces parlamentàries i amb una plataforma ciutadana que ha anunciat pròximes manifestacions.

ONA s'ha volgut sumar a la inquietud davant els espais naturals recollint les diverses postures entorn d'una qüestió vital. Així s'ha entrevistat al president del govern i del Partit Popular, Gabriel Cañellas, per conèixer les raons que donen suport a la reforma de la LEN. És la "**Paraula d'Amo**" (pàgs. 10 a 15) amb el llenguatge col·loquial que caracteritza al cap de l'executiu balear. Al seu costat Jeroni Albertí, president del Parlament en la legislatura que la LEN va ser aprovada diu "**Els espais naturals, benefici majoritari**" (pàgs. 16 a 21) i Francesc Triay, enginyer de camins i cap de l'oposició socialista en la mateixa legislatura, que "**Parlam de la llei més important del Parlament**" (pàgs. 22 a 27).

Mentre, el biòleg, director del parc natural de l'albufera (diputat del PSM en la passada legislatura) diu que "**La llei s'ha aplicat, però no s'ha desenvolupat en absolut**" (pàgs. 28 a 33). I Mateu Castelló, director del SECONA (Servei de Conservació de la Natura) davant la situació crida a "**Toca fusta**" (pàgs. 34 a 41). En definitiva, "**Vendre les cases i anar a lloguer**" (pàgs. 42 a 47). Aquest darrer es el títol que hem donat a una taula rodona convocada per aquesta revista amb Josep Forteza Rei, Antoni Martínez i Miquel Angel Borràs.

ONA espera, sincerament, que aquest número pugui servir per enriquir un debat molt necessari per a la nostra societat i contribuir, així, a preservar un patrimoni que també pertany a les futures generacions.

Tarja de subscripció

El pacte renovat entre el PP i UM es va mostrar implacable davant el Parlament. La presa en consideració de la proposició que vol modificar la Llei d'espais naturals (la LEN) va ser aprovada a pesar d'aquelles paraules que l'ex-consellera de Cultura, Maria Antònia Munar, havia pronunciat quan va fer pública la decisió del seu partit sobre els acords: "Si fos ara Unió Mallorquina votaria a favor de la reforma, però som conscients que hi ha uns compromisos signats i que s'han de complir". Això ha fet que la naturalesa de les Illes Balears, i sobretot la d'Eivissa i Formentera, hagi entrat en un període de llibertat condicional. Una condicional que, no obstant, no durarà massa, perquè el mateix president Cañellas ha anunciat la seva voluntat d'accelerar el procés. Pot ser, fins i tot, que quan surti aquest número d'ONA la reforma de la LEN sigui història.

Naturalesa en llibertat condicional

per Sebastià Verd

UNA CRISI DE GOVERN

En qualsevol cas convé fer memòria i recordar que la història més recent començà el passat 10 de setembre quan Gabriel Cañellas destituí Maria Antònia Munar com a consellera d'Educació i Cultura. Entre les raons figurava la creuada que havia emprès l'ex-consellera, creuada inadmissible per a un membre de l'executiu. Hi havia, però, altres raons menys polítiques o, si es vol, més interessades: la presidenta d'Unió Mallorquina no es cansava de dir que el seu partit era crític davant la reforma de la Llei d'espais naturals que el PP havia inclòs dins de la campanya electoral. S'havia esgotat més d'un any de mandat amb majoria absoluta i Cañellas no havia pogut satisfer les aspiracions populars d'Eivissa -que segons els socialistes es confonen amb les pròpies aspiracions de la família del President- la qual cosa aconsellava una acció ràpida.

La crisi va esclatar, però Cañellas cometé un error de càlcul, perquè un diputat, un sol diputat, havia canviat de bàndol -o dubtà- a darrera hora i donà suport a Maria Antònia Munar a pesar d'haver-se compromès abans amb el PP. Això significà que l'ex-consellera podia "reagrupar la tropa d'UM per contractar". No obstant això, després de quasi un mes de disputes internes s'arribà a la que semblava única treva possible. el conseller d'Agricultura, Pere J. Morey, que segons

la presidenta d'UM era un dels inspiradors del cop de mà, conservava el càrrec, i la cartera de Cultura era ocupada per Bartomeu Vidal, membre de l'executiva d'UM i un de la terna proposada per aquest partit. A canvi, UM acceptava que el PP reformàs tot el que volgués a les illes menors, encara que es reservava votar cas per cas les modificacions de Mallorca. Aquest pacte salvà aparentment la imatge d'Unió Mallorquina com a partit independent del PP dins el seu àmbit d'actuació, es a dir l'illa de Mallorca, però significà una càrrega de profunditat contra la LEN que, si més no, es veu absolutament devaluada a Eivissa i Formentera. El president Cañellas es mostrà clarament satisfet dels nous pactes, encara que la desconfiança entre els dos dirigents coaligats serà impossible de superar des d'aquest moment. I la cosa no sembla tenir remei. Els nous pactes estan embastats, però per ara al PP li garanteixen un compliment electoral.

LA LLEI CONSERVACIONISTA DE LA COMUNITAT

Però, què és la Llei d'espais naturals que mou tant de rebombori polític a aquesta comunitat autònoma?, diguem d'entrada que és una llei a la qual li costà molts anys arribar al Parlament i ser finalment aprovada. Tant que finalment ho va ser gràcies al transfuguisme d'un diputat d'UM, Miquel Pascual, qui abandonà el seu partit per creure que no podia votar en consciència els textos que proposava el Partit Popular,

els quals havien rebut a desgrat o voluntàriament -el resultat era el mateix- el suport d'una Unió Mallorquina coaligada amb el govern i en les seves hores més baixes. Finalment, el trenta de gener de l'any passat el text "definitiu" rebia l'aprovació majoritària de la Cambra. Semblava que després de la batalla tothom s'avendria a acceptar la LEN com a fruit de la voluntat de la sobirania del poble balear, però no... el president Cañellas es considerava traït i, en endavant, voldria que la llei fos reformada.

UNA BONA IMATGE EXTERIOR

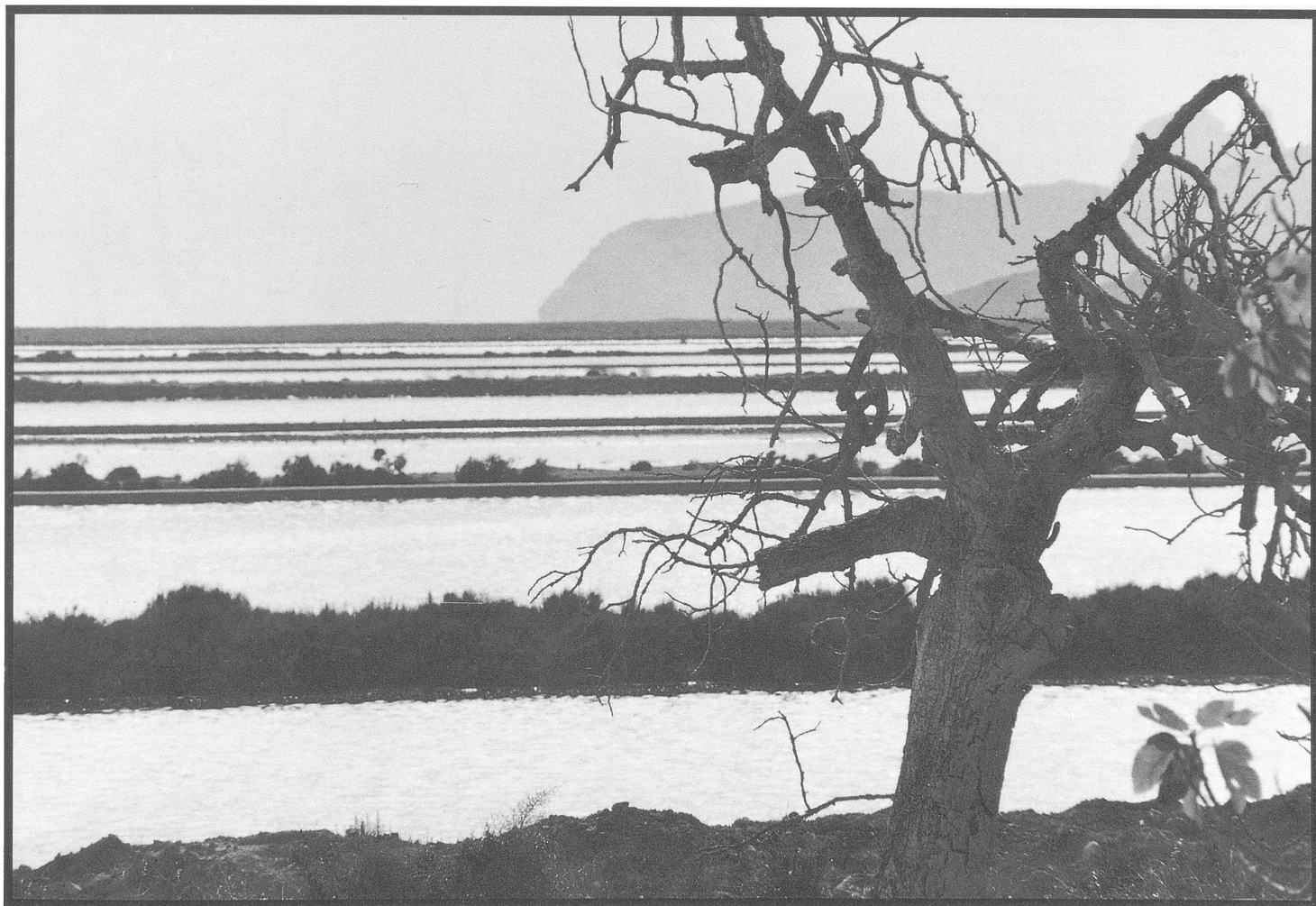
I malgrat això, la Llei va ser rebuda amb gran satisfacció perquè, si més no, significava donar una bona imatge a l'exterior. Al llarg d'un any de vigència, nombrosos fullets i guies turístiques han aparegut amb els segells de les conselleries de Turisme, d'Obres Públiques i d'Agricultura, la qual cosa ha permès que el govern rebés un important premi dels tour-operadors per la labor de conservació de la naturalesa. Fins i tot el president Cañellas es felicitava públicament, en una conferència sobre turisme pronunciada a Deusto, de l'existència de la LEN *"que situa les nostres illes -deia- molt per damunt dels índexs dels països més conservacionistes de l'OCDE"*. El president davant aquest fòrum afirmava també que *"aquesta tasca legislativa es complementa amb la compra d'espais naturals per destinar-los a zones d'especial interès o parcs naturals d'ús públic controlat i evitar així la seva*

degradació".

Quins eren, o són encara els objectius de la LEN? Basta llegir un dels fullets abans esmentats, el de la Direcció General del Medi Ambient de la conselleria d'Obres Públiques que diu: *"El Parlament Balear, fent-se ressò de la cada vegada major inquietud social causada per la ràpida i de vegades irreversible desnaturalització d'una part del territori insular, basant-se en la proposta d'actuació relativa a les àrees naturals, presentada pel Govern Balear i elaborada per la conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori, redacta aquesta llei i proposa establir el règim urbanístic de les àrees que, pels seus valors d'interès per a la Comunitat Autònoma, han de ser objecte de protecció especial (...) Aquesta protecció té com a objectius primaris la conservació del sòl i dels seus recursos, siguin geològics, agrícoles, forestals o ramaders, la flora, la fauna i la preservació dels ecosistemes que s'integren, així com els valors paisatgístics històrics i culturals"*.

EL 34 PER CENT DEL TERRITORI, PROTEGIT

La Llei estableix tres categories d'àrees d'especial protecció: les àrees naturals d'especial interès (ANEI), les àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP) i les àrees d'assentament a paisatges d'interès (AAPI). Totes plegades permetien un percentatge de protecció sobre el 34,8 per cent de tot el territori de la Comunitat Autònoma, que en el cas de Menorca arribava al 47 per cent, a Eivissa i Formentera al 44 per cent i a

Ses Salines d'Eivissa

Mallorca al 30,7 per cent. Ja hem dit que el Partit Popular, en paraules del president Cañellas, es compromet electoralment a “*reparar les injustícies*” que es varen cometre en la redacció del text de la llei i en la delimitació dels espais. Més encara, el partit conservador imaginava un autèntic allau de demandes d’indemnitzacions per interessos que s’havien vist afectats seguint el procediment del Trenc. Fins i tot es parlava de milers de milions de pessetes que, ben segur, sobrepassaven en escreix totes les possibilitats financeres presents i futures de la Comunitat. Era, però, una opinió que no compartien ni l’oposició ni els grups ecologistes que, des de sempre, havien reivindicat l’existència de la Llei d’espais naturals. Moltes demandes ja s’han presentat, però ni es creu que les reclamacions puguin pujar tant ni que, fins i tot, la majoria tengui una base legal suficient per mantenir-se.

EL PP ES LLANÇA A LA REFORMA

Finalment el PP, o per ser més exactes el grup parlamentari PP-UM, presenta la proposició de llei per a “*modificació de determinats articles de la Llei d’espais naturals i de reserva humana de les àrees d’especial protecció de les Illes Balears*”, i hi inclou una dràstica revisió del text pel que fa a Eivissa i Formentera i canvis substancials de límits a Mallorca i Menorca, on també s’elimina un espai sencer. El portaveu del grup PP-UM volgué restar importància a les reformes afirmant que de fet no afectaven ni un u per mil de tot el territori balear. La Llei preveia que per a totes les illes hi hauria una superfície mínima per poder edificar de 20 has. en àrees d’especial interès i de 3 has. en àrees rurals d’interès paisatgístic. Segons el PP les característiques de la propietat a Eivissa i Formentera feien pràcticament inedificable la meitat de l’illa ja que no hi havia possessions superiors als 200.000 mil metres quadrats exigits. Per aquest motiu es demana una reducció fins a 3 has. en àrees d’especial interès i nomès 1 a àrees rurals d’interès paisatgístic. Igualment es proposa la supressió dels espais de Cala Alcaufar de Menorca i els de Serra de Sa Cova Santa i Puig d’en Pallegu a Eivissa, així com la reducció dels de Dunes de son Real, Cap de Cala Figuera-Refeubeig, Sant Salvador-Santuèri, Puig de Sant Miquel, Son Vida i Gaieta Gran a Mallorca, i Ses Salines, Cap Llentrisca i Sa Talaia a Eivissa.

UNA PLATAFORMA PER A LA DEFENSA DELS ESPAIS

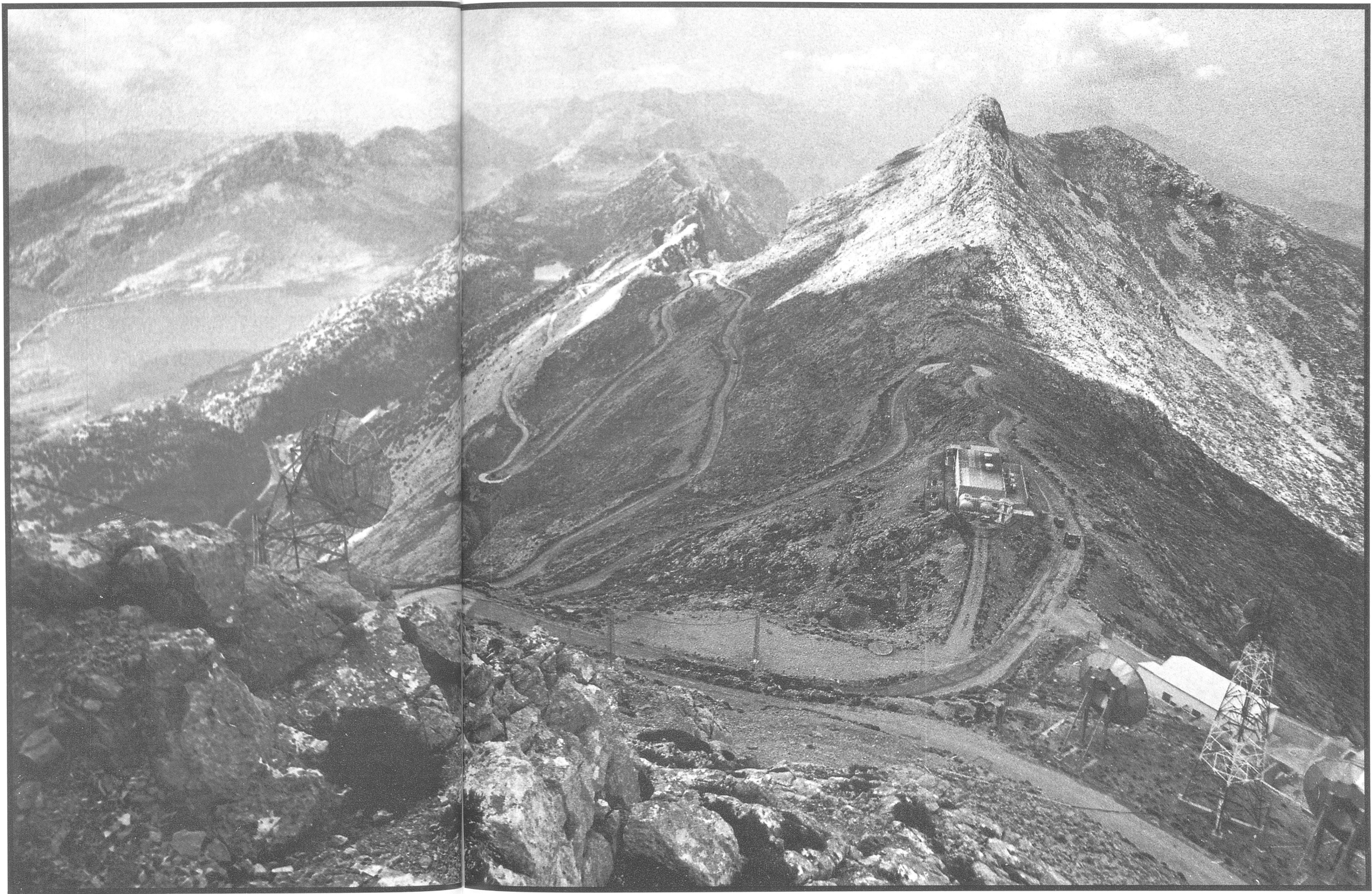
La reacció no es va fer esperar i un grup de professionals i científics prengué la iniciativa de promoure una iniciativa legislativa popular per evitar la reforma de la Llei, però aquesta és una proposta que en opinió del PP -la qual cosa significa la majoria de la Mesa del Parlament- xoca amb la legislació vigent que impedeix una iniciativa contra una altra que ja sigui en tramitació. No obstant això, el fet queda, si més no, com a prova testimonial dels qui pensen que “*els espais naturals de les nostres illes constitueixen el patrimoni col·lectiu més important que hom pot legal a les generacions futures, tant per raons culturals com per consideracions ambientals i, fins i tot, econòmiques. Cal, per tant, que els instruments legals que garanteixen la seva protecció es desenvolupin dins d’un termini de temps que sigui operatiu i*

raonable a l’hora (...) grups de pressió i d’interessos, balears i forans, estan treballant per a procedir a una revisió a la baixa del catàleg aprovat pel Parlament de les Illes Balears, amb arguments contraris als valors de la conservació de la natura i del creixement ecològicament sostenible, tot alentant l’egoisme miop i el desenvolupisme salvatge que tantes conseqüències negatives han tengut sobre el nostre malmenat territori”. Segons el GOB la reforma del catàleg en què es basa la LEN permet la construcció de cinc camps de golf, tres urbanitzacions i un port esportiu, possibilitats que en el cas de

Ses Salines d’Eivissa es concreten en la possible construcció de 87 xalets unifamiliars, un projecte d’urbanització que quedà paralitzat a causa de la Llei. Va ser en els locals del grup ecologista on, precisament, es presentà en societat l’anomenada “*Plataforma en Defensa de la Llei d’Espais naturals*” que pretén mobilitzar l’opinió pública, tal com ja ho va fer en anteriors ocasions, com en els casos de Sa Dragonera, Es Trenc, Mondragó o Cabrera. Prop d’un centenar d’entitats -tots els partits polítics de l’oposició, sindicats, associacions ciutadanes, culturals... etcètera- ja s’hi han adherit. “*L’objectiu*

d’aquesta estructura -es deia a la nota de presentació- no és altre que dur endavant una activa campanya en defensa de la Llei d’espais naturals, tractant d’impedir per tots els mitjans democràtics que es consumi la modificació a la baixa de la Llei”. La Plataforma vol dues coses: evitar la consumació de la rebaixa i, també “*que es prenguin mesures efectives per assegurar la conservació efectiva de les àrees incloses al catàleg*”.

ELS PROMOTORS-CONSTRUCTORS A FAVOR DEL

Serra de Tramuntana

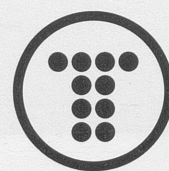
¿POR QUÉ NO CONTESTAS?

**TELÉFONO CON
CONTESTADOR DE
TELEFÓNICA**

¿Sabes que hay un teléfono que contesta cuando tú no estás? El Teléfono con Contestador de Telefónica te permite contestar y recibir mensajes siempre, aunque no estés. Lo encontrarás en oficinas comerciales de Telefónica, grandes almacenes y establecimientos especializados. Todo en un solo aparato y por sólo **17.515** ptas.*

Con la garantía y servicio de TELEFÓNICA.

*(P.V.P. IVA incluido)

Telefónica

GOVERN

Com a contrapès a la defensa que es fa de la llei, fins ara només ha sorgit una veu forta, al marge -evidentment- de la del propi partit Popular i és la de l'Associació Empresarial de Promotors-Constructors de les Balears, el president de la qual, que no és altre que Jaume Gibert, publicava un article en el "Diario de Mallorca" del passat dia vuit de setembre. Entre altres coses desmentia que els Constructors haguessin pressionat el govern per modificar substancialment la LEN, al contrari -deia- *"vàrem ser nosaltres els que, de forma reiterada, vàrem sol·licitar l'aprovació urgent de la Llei d'espais naturals, per complir un doble objectiu: protecció com a garantia de futur i donar seguretat jurídica que en matèria d'Urbanisme, Balears necessitava i necessita (...) El problema és que la llei, que no és un catàleg, no va ser redactada en base a unes directrius d'Ordenació Territorial impossibles de consensuar a l'anterior Parlament, ni d'acord a uns criteris que definissin prèviament el que de veritat és un espai natural i amb una total manca de serveis tècnics adequats i cartografia correcta"*.

Jaume Gibert criticava la LEN com *"molt deficient i plagada d'errors"*. Assenyalava la possibilitat d'haver de pagar elevadíssimes indemnitzacions i, finalment, creia convenient que es dugués a terme la revisió anunciada del PP. *"Volem, doncs -acabava dient- una llei definitiva, una llei que no torni a ser modificada. Però aquesta llei ha de ser justa, sense errors ni arbitrarietats provocades per travetes polítiques. No volem tornar a sentir si tu no protegeixes aquest espai jo et*

fastidiaré en aquest altre. Volem una bona llei, però que no arruïni les Balears. Una llei corregida mínimament per l'actual Parlament, molt més estable que l'anterior".

CLIMA POLÍTIC ENRARIT

Sembla, no obstant això, que la majoria parlamentària que dóna estabilitat al govern està, si més no, en la mateixa línia de llibertat condicional en què es troba la naturalesa de les Balears. Ara es vol reformar la LEN, una llei que ja hauria d'haver-se desenvolupat. I queden pendents el Pla de ports esportius, el Pla de carreteres, el Pla d'ordenació de l'oferta turística i, sobretot, les Directrius Territorials. Tot això en una clima polític molt dens, esquitxat per tot arreu d'acusacions polítiques, com ha succeït en el cas del cementiri privat de Marratxí, entre l'oposició i el govern del president Cañellas, un govern que segueix amb expectació com evoluciona la crisi interna d'UM, soci del govern amb el PP, no sigui que s'acabi perdent la majoria parlamentària i, per tant, retorni la inestabilitat de l'anterior legislatura, tal com deia el patró dels Promotors-Constructors.

Tothom aquí es manifesta a favor de la protecció de la naturalesa i d'una ordenació racional de territori. Tampoc, ningú no sembla estar contra el turisme com a motor de la nostra economia. El que passa, indiscutiblement, és que el ventall d'opcions possibles és molt ampli, tant és així que per als sectors ecologistes el que pretén la dreta conservadora de les Illes no és protecció sinó el darrer recurs per allargar l'agonia d'unes illes enfrontades a la necessitat de variar el seu

S'Albufera

Paraula d'amo

Entrevista a Gabriel Cañellas

per Gina Garcías

Gabriel Cañellas és poderós, i des de la seva talaia presidencial contempla aquestes terres i assegura, amb fúria en la mirada, que cap altre no pot dir que les estimi més que ell. Es, tal volta, el seu, un amor de senyor medieval, ó és més bé simplement un amor pragmàtic, essencialment masculí, d'aquell que té sempre els peus a terra i sap molt bé el que li convé i el que no li convé. A Maria Antònia Munar l'ha col·locada, sense més contemplacions, al lloc que diu que li pertoca, i afegeix tot d'una que mai no li ha volgut mal a Unió Mallorquina, que la necessita, que no l'oblida. Empra la ironia per tractar l'oposició, l'enfadament com a retòrica, i ha elevat el parlar pagès a orgullosa senyal d'identitat. Després de deu anys al poder, potser més que president se sent patriarca. Està ben content que l'assenyalin com l'amo de la possessió i disposat a continuar duent el gaiato per dictar les ordres, espantar les mosques i repartir les sopes entre tots els missatges.

- Creu que la coalició de Govern entre el Partit popular i Unió Mallorquina es mantindrà fins al final de la legislatura?

- Jo crec sincerament que mai no ha deixat d'haver estabilitat dins la coalició. Fins i tot en els moments més difícils, com quan hi ha hagut canvis en les persones que formen el govern, ningú no ha manifestat la voluntat de rompre l'acció conjunta de govern. Com a coalició té només un any i mig però en duim sis fent feina junts. Per tant crec que l'estabilitat és garantida, tot i que hi hagi dificultats o problemes interns en un dels partits.

- Quan es va signar el pacte preelectoral, vostè ja va dir que no es volia menjar Unió Mallorquina; però ara hi ha gent que l'acusa de voler-ho fer.

- Si jo hagués volgut fer desaparèixer Unió Mallorquina hauria tengut la millor ocasió el mes de maig del 91. No tenien cap, no tenien força, estaven desmoralitzats... i el meu partit els va brindar la possibilitat de continuar, de mantenir un nom, de conservar una part de l'electorat... Jo continu essent el mateix. No he fet cap acció en contra d'Unió Mallorquina ni la faré mai.

I si Unió Mallorquina desapareix d'aquí a un any i mig, què farà el Partit Popular, que sempre l'ha necessitada?

- Jo no crec en absolut que desapareixi. El que passa és que

entre altres persones i jo poden existir discrepàncies en torn al paper que creim que ha de jugar Unió Mallorquina. Però estic convençut que sempre hi haurà un sector electoral disposat a mantenir UM com a qualque cosa més que unes sigles. Unes persones que mai no estaran darrera el Partit Popular a pesar de no ser tan diferents.

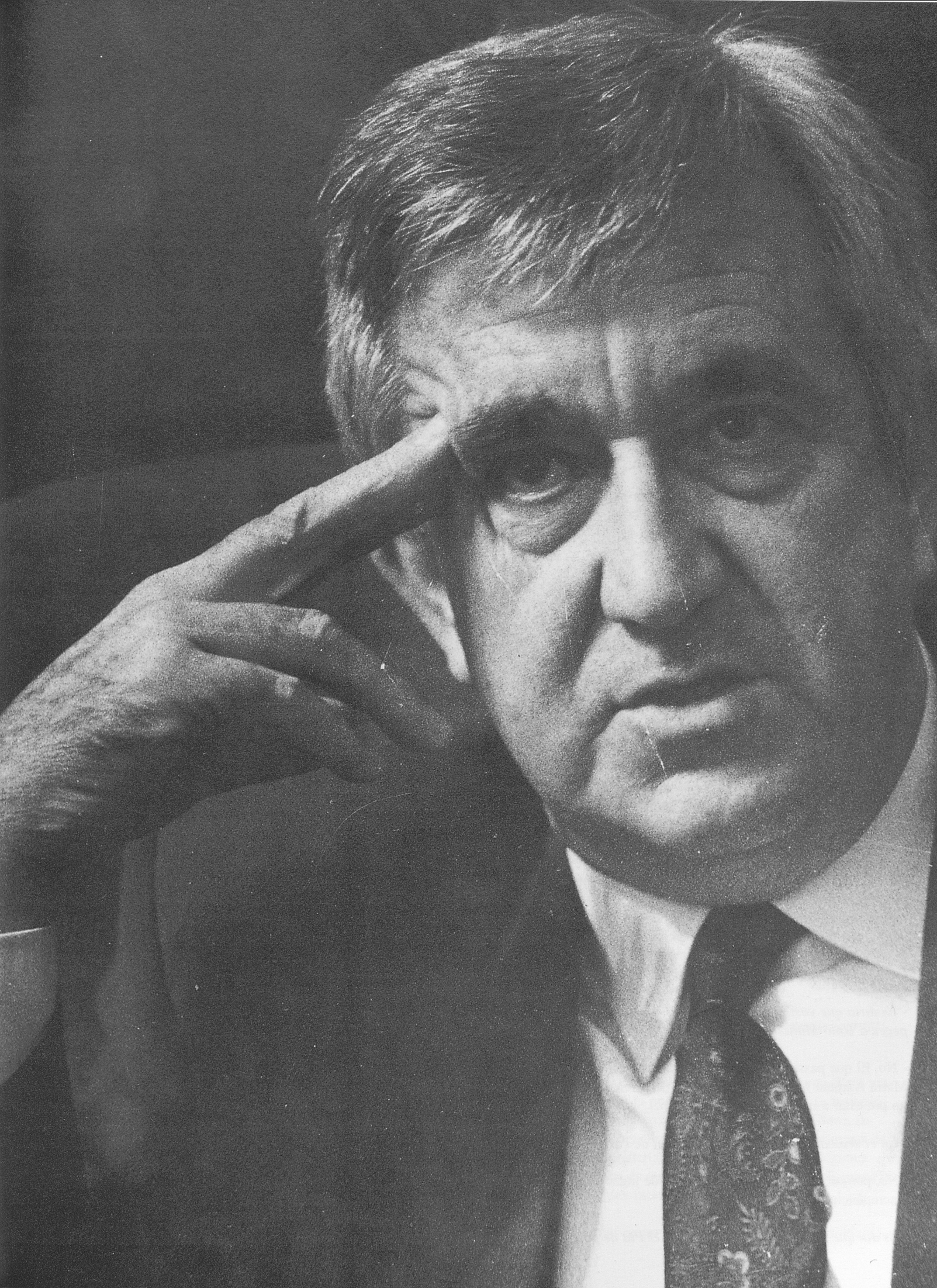
UN PROBLEMA D'INCOMPATIBILITAT

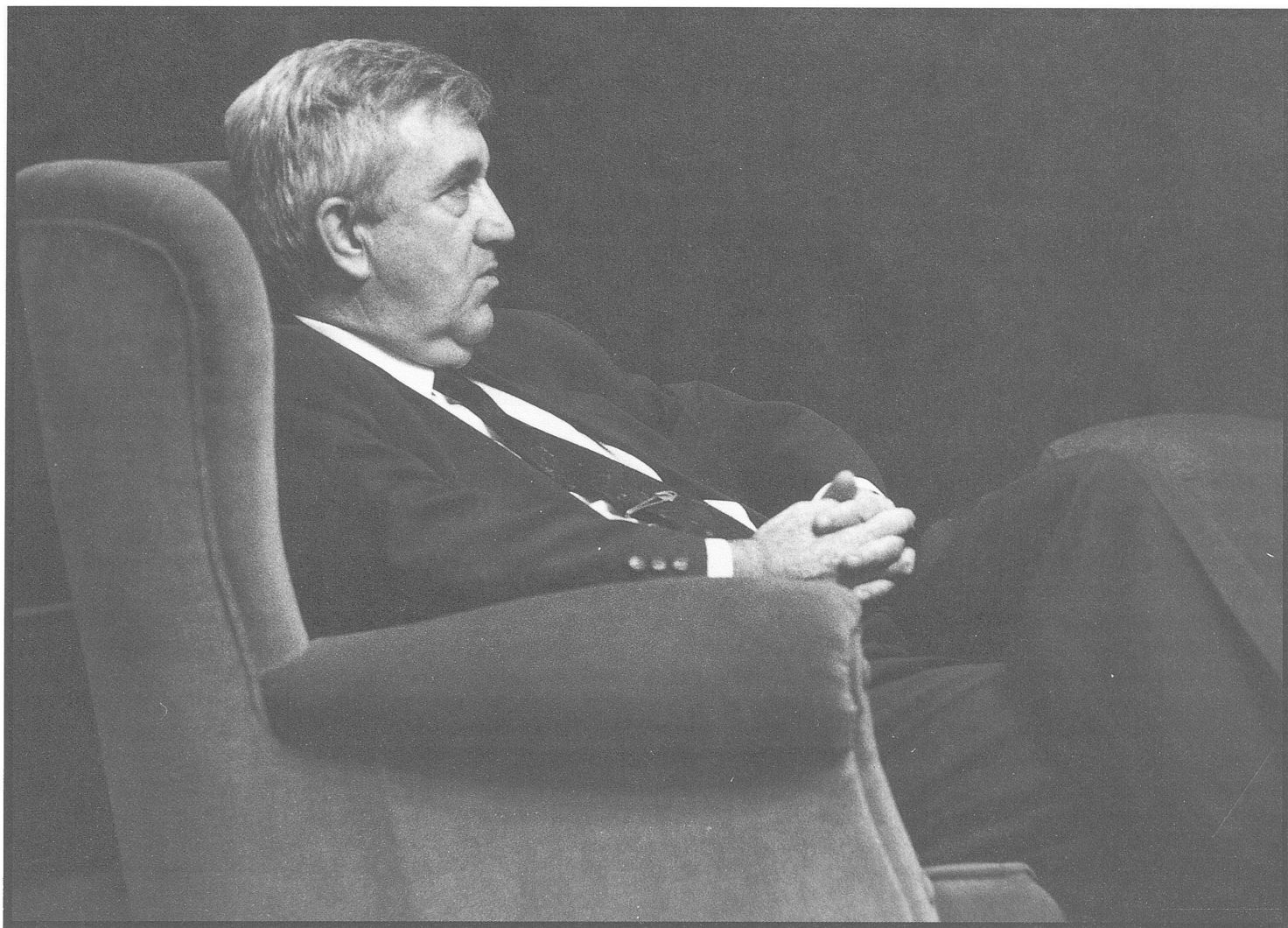
- Vostè creu que Maria Antònia Munar ha estat honesta amb el pacte que signaren PP i UM abans de les eleccions?

- Jo crec que no es tracta d'un problema d'honestedat. Quan dos partits es junten, també han de mantenir les seves

Gabriel Cañellas va néixer a Palma el 1941. Es llicencià en Dret i en Ciències Econòmiques per les Universitats de Valladolid i Deusto. Treballà a l'empresa privada. El 1978 inicià la seva activitat política quan es va presentar, com a militant d'Aliança Popular, a candidat a la batlia de Palma.

En aquella ocasió no va aconseguir l'escó de regidor. El juny del 1980 va ser elegit primer president regional d'Aliança Popular. Des del 1983, en què se celebraren les primeres eleccions autonòmiques, és el president del Govern Balear, càrrec que ha compatibilitzat sempre amb la presidència del partit conservador.

diferències, perquè si no serien el mateix. La dificultat és mantenir la figura de president d'un partit discrepant i a la vegada pertànyer al govern. Jeroni Albertí va mantenir la veu discrepant durant tot el temps que va ser president d'UM, i això no va ser cap problema perquè permetia que a la vegada hi hagués unitat dins el Govern PP-UM. El problema de Maria Antònia Munar era que a un moment havia de jugar el paper discrepant com a presidenta d'Unió Mallorquina, i al minut següent havia de mantenir la unitat d'acció amb el Govern. I això crea problemes entre la gent, que no entén com una persona pot estar a la vegada conforme i disconforme amb el Govern. Si no fos per això no hi hauria hagut cap problema.

- *Es diria que vostè col·loca cada peó al seu lloc, fins i tot les peces d'Unió Mallorquina.*

- No. El que passa és que s'han de clarificar els papers. A Maria Antònia Munar li correspon el de discrepant. I per això no pot estar a la vegada dins el Govern.

- *En el seu cas no hi ha incompatibilitat de càrrecs.*

- No, perquè és el partit petit el que ha de jugar el paper de la discrepància, no el partit gran.

- *Es diu que la Llei d'espais naturals i el Pla de ports esportius*

ha estat al darrera de la crisi de govern. I vostè no ho ha desmentit.

- Discrepàncies ni hi ha hagut en molts de temes: en la Llei d'espais naturals, en el Pla de ports esportius, en els pressuposts, en la política lingüística... Cap d'ells no ha estat definitiu. La crisi ha vingut per un problema d'incompatibilitat de càrrecs.

TORNAR LES COSES AL SEU PUNT

- *Vostè creu que la gent entendreà fàcilment que es canviï una llei, com la d'espais naturals, que ha costat més de cinc anys de feina d'elaborar i consensuar, només perquè ara hi ha una altra majoria al Parlament?*

- De consensuada, res! La Llei d'espais naturals no va estar en absolut consensuada! La que va ser consensuada era més bé una altra que deia el que precisament ara es vol modificar. El canvi de vot del senyor Miquel Pascual va ser el que la va desvirtuar. En aquell mateix moment el Partit Popular va dir que, si podia, la canviaria al seu estat original. I és el que ara feim.

- *Va ser, així, Miquel Pascual, el que va burlar la democràcia parlamentària, i no vostès ara?*

- El que és clar és que el seu vot va fer guanyar les tesis defensades pels partits de l'oposició. I des d'aquell precís moment, varem dir que la modificaríem. No hem enganat ningú.

- *De totes formes sembla que ara hi ha una opinió generalitzada que diu que fins ara ens ha anat molt bé la construcció, el desenvolupament turístic... que ens ha permès sortir de la fam i de l'emigració, però que ara ja basta de créixer. I que no vol el Pla de ports esportius ni la modificació de la Llei d'espais naturals.*

- No mescli una cosa amb l'altra!

- *Bé, són...*

- No! No mescli una cosa amb l'altra, perquè això és pura demagògia! Dir que el Pla de ports esportius indica on s'han de fer els ports esportius és pura demagògia. El pla de ports esportius diu on no es poden fer!.

- *I on es poden fer.*

- I, per tant, per descomptat, aquí on..., si els municipis volen!..., pàgina 23 del Pla..., es poden fer. Si els municipis no volen no se'n farà cap, de port esportiu! Per tant, no té res a veure. Quant a la Llei d'espais naturals, és veritat que hi ha una sensibilitat en favor de la protecció, sobretot de l'espai del veïnat!... En parlar de mi no ric!... A ca meva no! eh?... Els senyors que tenen propietats protegides estarien ben decidits que se'ls llevàs la protecció!..., i això no es farà. Jo voldria que examïnàs els punts on es modifica la llei i veurà que no hi ha cap nova urbanització a desenrotllar. Per tant, no es modifica la filosofia de la llei. A Felanitx i a Sa Pobla es contempla només la possibilitat d'un camp de golf, a Montuïri, a Son Real, a Son Vida, no hi ha cap nova urbanització contemplada... L'únic punt on és possible fer noves urbanitzacions és a Calvià, perquè ja estan les infraestructures fetes i els promotors varen presentar recursos al Govern i no ens ha quedat més remei que canviar la qualificació d'aquets terrenys de Cap Falcó i Portals Vells.

- *Jo no el vull molestar...*

- No em molesta.

- *A Ses Salines d'Eivissa...*

- No és veritat! És una mentida "prodida"! Els que diuen això enganen la gent. Fan absoluta demagògia. D'entrada s'ha de dir que no hi ha cap projecte d'urbanització. Al revés. Allà les condicions d'urbanització són molt més restrictives que a qualsevol altre espai natural d'Eivissa. A més, i en previsió d'una modificació de la Llei, s'ha arribat a un acord amb l'Ajuntament pel qual es renuncia a qualsevol intervenció a Cap Falcó i al Corb Marí, que són els indrets realment protegibles.

- *Quant al Pla de ports esportius, diu efectivament que els ajuntaments poden augmentar el grau de protecció del seu litoral, però vostè sap que els ajuntaments poden ser dèbils, necessiten sempre més doblers del que tenen, i a un moment determinat se'ls podria convèncer de la conveniència de fer un port.*

- Fins ara deien que els venuts érem els del Govern. Ara vostè diu que els venuts són els ajuntaments.

- *Jo no he dit això.*

- Em permet que li digui una cosa? L'escrit que ha fet el PSOE per fer les normes que permetin desenrotllar l'economia, expressa amb tota claredat que l'única forma de desenrotllar el turisme de qualitat és l'increment del turisme del golf i del turisme nàutic. No hi haurà turisme nàutic si no hi ha ports esportius. Jo partesc de la base que no hi ha cap port esportiu que no sigui una agressió a la naturalesa, com també ho és fer un marge a una muntanya o un portell a una carretera, o una línia telefònica. Això és claríssim. Ara bé. Tothom admet que el turisme ha de canviar, i que el golf i el nàutic és el de major qualitat. Però després no deixen fer cap port esportiu. Tothom diu: "A mi no, et?, al veïnat sí..." És cosa sobradament coneguda que aquest port que li ha costat tantes carabasses al meu conseller com és el de Cala Galiota no es discuteix mai a Ses Salines, sinó a Porreres. Perquè resulta que les edificacions que hi ha al darrera de la ubicació de l'hipotètic port de Cala Galiota són propietat de porrerencs que passen l'estiu allà. I em pareix molt normal que els sàpiga greu. El Govern no defensa la construcció d'aquest port, però és clar que si s'ha de fer, s'ha de fer sobre les roques, no damunt una platja.

LES PROMESSES DE LA INVESTIDURA

- *Al seu discurs d'investidura, l'any passat, vostè va parlar de potenciar la contribució de segones residències com a forma de continuar desenrotllant l'oferta turística. Vista la situació econòmica que hi ha a Europa i aquí, creu que es pot mantenir aquesta política?*

- Miri. El nord s'està fent cada vegada més inhòspit i el sud més còmode. Al nord no hi ha bon clima ni paisatge, i aquí sí. Enguany hi ha hagut a les Balears cinc milions de pernoctacions que no han estat als allotjaments turístics. Són cinc milions de persones que demostren que potenciar les segones residències és una política correcta.

- *També va parlar, a aquell discurs, que incrementaria el sol públic.*

- El problema és que continua sense davallar de preu. Però ara mateix venc de veure la possibilitat d'incrementar la inversió de la Comunitat Autònoma a algunes finques de la Serra de Tramuntana. Si hi hagués possibilitats, dins els pressuposts de l'any que ve ens agradaria poder comprar almanco algunes finques. El problema és que a pesar de la protecció els preus no han baixat a un índex raonable.

- *Perquè Mondragó va ser una forma d'escalivar la població*

balear. Una forma de dir, “mirau el que ens costa protegir”.

- No té en absolut res a veure. Mondragó tenia unes possibilitats edificatòries consolidades. No té res a veure amb les altres possibilitats d'adquisició de sòl rústic.

- Llavors, quina és la seva política per evitar que els espais protegits s'abandonin i es degradin?

- Hi ha dos tipus de política: una és adquirir-los i tenir-ne cura i l'altra és que la Conselleria d'Agricultura creï tota una sèrie de serveis i faciliti subvencions a través del Pla “808 regional” perquè els propietaris d'aquests terrenys els puguin mimar sense que sigui excessivament gravós per a ells, i tinguin il·lusió de mantenir-los, dit en termes militars, en “perfecto estado de revista”.

LA TERRA

- Parlant de terminologia, el sorprèn que a vegades fins i tot el conseller Jerónimo Saiz ja empri al Parlament un llenguatge que es podria dir après del GOB?

- Après del GOB? És que el llenguatge ecologista és diferent del de la resta de la humanitat? És que l'estimació a la terra, al paisatge, és exclusiva de qualcú? No. Aquest llenguatge el tenim tots a la boca. El que passa és que alguns l'empren per aturar el desenvolupament econòmic d'aquestes illes i aconseguir que tinguem unes terres pobres i degradades, i altres intentem aconseguir un equilibri entre protecció i desenvolupament per no haver de tornar a menjar garroves...

- És curiós que a vostè el critiquen aquí, i en canvi el criden de fora perquè expliqui aquesta fórmula de combinar protecció i creixement econòmic.

- Ah... Aquest és un tema vell... Ningú no ha estat mai profeta a la seva terra. El que és cert és que aquesta comunitat va endavant, dóna exemple de protecció, de netedat a les aigües de la mar. Som els que hem impulsat la política de convertir els agricultors en cuidadors de la natura... I quan el grup socialista que governa a Madrid vol fer un Llibre Blanc de Turisme, vol desenrotllar les zones turístiques, vol fer una política d'equilibri entre creixement i protecció, llavors ens crida a nosaltres.

- Vostè creu que no té rival, a l'oposició?

- Si, en tenc un diferent a cada legislatura.

- Però és rival ó no és rival?

- Es pot dir rival perquè el tenc al davant. El que passa és que a cada legislatura queden -no sé si puc utilitzar aquesta paraula tan mallorquina com “esculats”- però és que ja no tenen força per emprendre la segona.

- Un d'aquests rivals va posar en dubte, durant el debat de la crisi de govern, la seva honestedat.

- Fa deu anys que la posen en dubte i cada vegada em fan un home!

L'ENGANY

- Vostè li va contestar dient que anava amb la cara ben alta i que no tenia res a amagar. Però després també va dir que la gent és prou viva com per només deixar-se enganar quan li convé.

- Si vaig dir això és que l'encalenticada dalt d'una tribuna pot provocar qualsevol cosa... Jo vaig voler recordar la frase aquella que diu que es pot enganar una persona una vegada, i fins i tot moltes vegades, però no es pot enganar tothom durant tot el temps..., i que al poble de les Illes Balears no se'l pot enganar si no es deixa. El que volia demostrar amb això és que a una comunitat petita com la nostra no té importància que l'oposició et digui a través dels mitjans de comunicació “fill de mala mare” perquè aquí, qui més qui manco, sap qui era ma mare, sap qui era mon pare, sap si jo som honrat o no ho som, i quan tenc necessitat d'arribar a la gent amb un missatge, amb un poc d'esforç puc arribar a tothom directament. I per tant no m'he de preocupar de com quedaré a la foto o com quedarà el missatge als mitjans de comunicació.

- I vostè com pot dir que els mitjans de comunicació li són hostils?

- Jo no ho he dit mai. És que els mitjans de comunicació tenen la virtut de només sentir allò que els convé. Aquests comentaris poden venir del que els vaig dir als nous consellers el dia que varen prendre possessió. I jo els vaig dir que havien de ser molt sensibles a la crítica, però vaig insistir que no només a la que vengui a través dels mitjans de comunicació. I té una explicació molt real: als mitjans de comunicació no hi arriba tothom. Hi arriben els que tenen interès, els que criden molt, els que han de defensar qualche tema o duen una curolla. Però després hi ha aquesta immensa majoria, més del 90 per cent, que té les seves opinions, les seves queixes, les seves satisfaccions i que mai no les transmetrà a través d'un mitjà de comunicació: primera perquè li fan por, segona perquè bones feines!, tercera perquè no tenen oportunitat i quarta perquè a ningú no li importa saber l'opinió d'aquell pobre melenat que està a un poble o a una barriada... Jo vaig dir als consellers que no només han de tenir en compte l'opinió dels mitjans de comunicació, perquè poden ser opinions interessades. I jo els vaig demanar: escoltau tothom. Uns i altres. Formau la vostra opinió i no la traicioneu mai.

ELS ECOLOGISTES

- Per acabar si vostè considera que l'ecologisme és un mal inevitable a aquestes illes, si no acaba de tenir massa en compte els grups de l'oposició i si troba que els mitjans de comunicació són parcials i...

- Els ismes sempre són fatals. Són com els empelts de mala raça. L'estimació a la naturalesa és magnífica, tenir cura del paisatge és hermos... tot allò que sigui cultivar allò que és propi és fantàstic. Però convertir-lo en l'únic objectiu del

món... és molt fàcil per als que no tenen res més a fer! Però n'hi ha que hem de trobar el punt d'equilibri entre el desenvolupament sostingut i la preservació del paisatge. A mi em preocupen aquells que no fan res i només protesten! El dia que ells tinguin La Trapa com jo tenc Son Pax o l'Albufera, llavors en parlarem. I em referesc a allò que està fent la iniciativa privada: incitar els propietaris a estimar les coses, i no només a xerrar i posar pegues.

- *Vostè sap que els ecologistes no tenen capitals i beneficis que els convengui desgravar, com els empresaris de què vostè parla.*

- I com mantenen el Greenpeace! I com mantenen els vaixells! I com mantenen les zòdiacs! I com mantenen tots aquests senyors que no en foten ni brot...! Qualque cosa podrien gastar per mantenir La Trapa! Amb una mínima part del que els costa mantenir un d'aquests vaixells que van pel Mediterrani tendrien La Trapa feta una pintura.

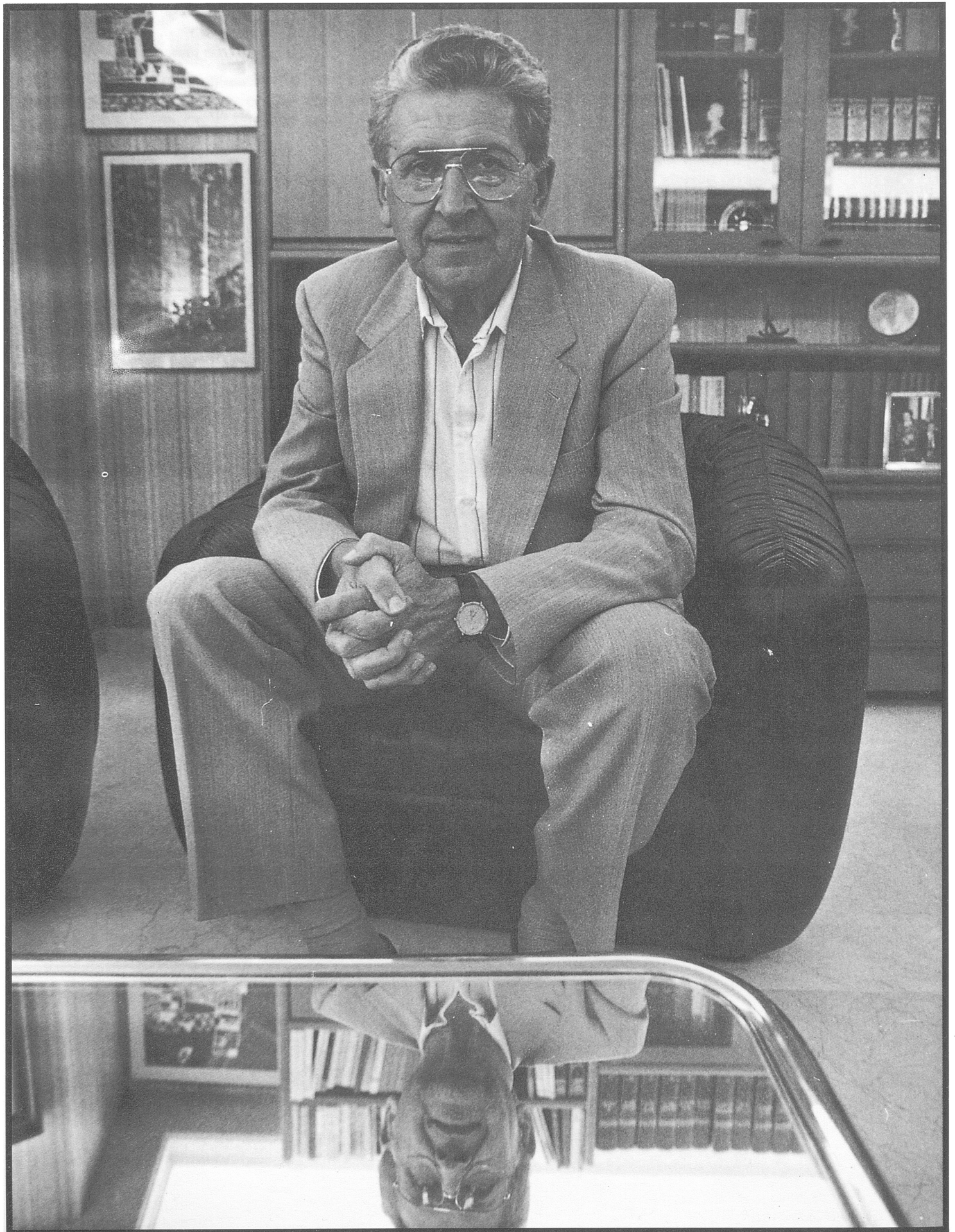
- *Vostè deu saber que el GOB va demanar ajuda al Consell de Mallorca per restaurar La Trapa i que no la hi varen donar.*

- Llavors que ens donin La Trapa i ja l'arreglarem.

- *Com creu que en el futur jutjaran aquesta època que vostè ha dirigit?*

- Jo no sé com jutjaran aquesta època. Jo crec que estam vivint un moment crucial a la nostra història, on hem dit entre tots prou a un creixement desmesurat, sense control, que de continuar hauria arruïnat el nostre futur... I estam en aquests moments cercant noves fórmules per mantenir un desenvolupament econòmic sostingut no només per la via de seguir un model turístic clàssic, sinó també cercant noves fórmules compaginadores del turisme clàssic, és a dir, un turisme de qualitat, de segones residències, i també un desenvolupament tecnològic... Si ho aconseguim, si ho aconseguim la societat, que és la principal protagonista, haurem engegat una nova etapa de la nostra història. I no ho vull pensar, si no ho aconseguim. Perquè la societat balear sempre ha estat guanyadora, i tenc plena confiança que trobarà el camí per obrir aquesta nova etapa.

Jeroni Albertí aprofita els vidres de les seves ulleres de miop per veure o per mirar millor. Si fa fred encén el foc i si fa calor procura obrir finestres. És acollidor i viu. Qui parla amb ell es troba acompanyat o a una distància planetària. Les rues de la seva cara semblen solcs de la terra. És afable i amable, però també té alguna cosa d'antic foner darrera la roca. Sap riure a amb tota la cara, la boca i els ulls. I segurament alguna vegada deu haver plorat, però també sap convertir les derrotes en victòries i esser sempre molt nostrat i hospitalari.

L'horabaixa d'aquesta entrevista, Jeroni Albertí fa bona cara. Pel carrer de Sant Miquel hi camina molta gent i al seu despatx hi ha finestres per veure-la passar. No sé quines feines fa Jeroni Albertí al seu despatx, però pens que segurament, entre una cosa i l'altra deu tenir temps per mirar per la finestra i veure passar gent.

Recorda amb complaença i un esperit gairebé juvenívol els seus anys de president del CGI. No es troba gens penedit del que va fer a aquella època. Té 66 anys i, per tant no és un "progre" del 68 reconvertit en "yuppi".

Els espais naturals, benefici majoritari

Entrevista a Jeroni Albertí

per Joana Mª Roque

És empresari, va fundar IBEDE (Institut Balear d'Estudis de Direcció Empresarial). I creu en la força del empresaris d'aquestes illes. Fins i tot pensa que els joves agricultors poden tenir un futur. Veu passar gent i pensa que, som els que som, "un gran poble, encara que siguem un poble petit", que directament hem de poder agafar un bitllet cap a Europa. Ben pensat, aquest home de 66 anys té encara moltes coses a dir, segurament moltes més que alguns dels estirats "yuppis" que fan tanta via pel carrer Sant Miquel a presidir les nostres primeres institucions democràtiques i autonòmiques. I ara creu que encara hi ha un futur. Jeroni Albertí, pot ser, fins i tot, un home modern.

- Vostè va ser president de la primera institució democràtica creada a aquestes illes després del franquisme. Com es va plantejar a aquell moment el

tema de l'Ordenació Territorial? Calia un canvi substancial?

- Sí. Un govern unipersonal no cerca el benefici dels ciutadans i a una democràcia el més important és la col·lectivitat i els seus interessos. Per això des del primer moment ens vàrem plantejar un canvi de política, per sortir de l'acció destructiva i anar cap a la conservació de la natura dirigida a la qualitat de

vida dels ciutadans. També per aconseguir l'economia cap a uns plantejaments que tinguessin en compte la necessitat de tenir un turisme que trobàs atractius naturals a aquestes terres.

- I a aquells moments era prioritari...

- Vàrem haver de suspendre els planejaments a una sèrie d'espais al termini que permetia la Llei del sòl. Quan es va acabar la suspensió de planejament

Jeroni Albertí Picornell va néixer a Banyalbufar l'any 1927. Als cinquanta anys (1977) va ser elegit senador per UCD, president de l'Assemblea de parlamentaris i també president del Consell General Interinsular de les Illes Balears. Al 1979 va tornar ser elegit senador i, per altra part President del Consell Insular de Mallorca. També va ocupar la presidència preautonòmica. Després va dimitir d'UCD i dels seus càrrecs. Va ser membre fundador d'Unió Mallorquina, va presidir el Consell Insular de Mallorca. Al juliol del 1987 va ser elegit president del Parlament de les Illes Balears. Al 1991 es va donar de baixa a Unió Mallorquina i no es va presentar a les següents eleccions autonòmiques.

És empresari, professor mercantil, censor de comptes i fundador d'IBEDE. És casat i té sis fills.

d'Es Trenc va esser necessari actuar. Abans s'havia fet una suspensió temporal per a després poder fer una protecció integral d'aquests espais.

- *Al marge d'Es Trenc, també es va plantejar una ordenació o organització del territori d'aquestes illes en conjunt?*

- A aquells moments no es podien fer Plans Generals. És a dir, les nostres competències sols ens permetien actuar com vàrem actuar. Vàrem suspendre el planejament, la qual cosa ens donava temps per esperar que quan hi hagués el Parlament i el Govern es poguessin emprendre accions més globals per part de les persones responsables i d'aquesta manera seleccionar els espais a protegir.

són les mateixes d'abans. Quan es va anunciar la coalició electoral del grup PP-UM jo vaig decidir la meua baixa del partit. Crec que amb aquesta coalició només es va aconseguir defensar el programa electoral del PP. Després del darrer Congrés pareix que Unió Mallorquina vol tornar als seus orígens i a la defensa d'aquesta terra. Producte d'això han estat els esdeveniments que hem viscut darrerament amb el cessament de la presidenta del partit com a Consellera de Cultura.

- De totes maneres a Unió Mallorquina sols li vàren correspondre les Conselleries de Cultura i d'Agricultura.

- *I vostè parlava abans de la importància de l'Ordenació del*

- Això ve a ser la Llei d'espais naturals que ara, justament els grups PP-UM volen modificar.

- Ho és, però recordi que la Llei es va aprovar amb una majoria parlamentària que cercava la protecció. El Catàleg d'espais naturals es va aprovar, sobretot gràcies als vots d'Unió Mallorquina que podia inclinar la balança cap a un lloc o l'altre.

SENYES D'IDENTITAT

- Però, ara per ara, Unió Mallorquina no s'ha oposat clarament o frontalment a la modificació del Catàleg. Ha perdut les seves senyes d'identitat?

- Pel que jo veig les senyes d'identitat d'Unió Mallorquina no

Territori, almenys als moments inicials de l'entesa entre el PP i UM...

- Sí, però quan hi ha un Parlament, allò principal no és de qui són les conselleries. L'Ordenació del Territori ha de ser una tasca parlamentària i no ho oblidem aquesta conselleria també ho és d'Obres Públiques. L'Ordenació del Territori és un tema parlamentari i el Govern ha d'aplicar la llei que aprovi el Parlament, sigui qui sigui que estigui a la conselleria.

SORTIR

- Així, segons vostè, què n'ha tret Unió Mallorquina del seu pacte amb el PP?, quin significat tenia la coalició de partits?

- Jo som contrari a una coalició de partits i per això, al seu

moment em vaig donar de baixa a UM. Un pacte post-electoral és una altra cosa, però quan dos partits van junts a les eleccions estan casats per quatre anys i aquest sempre és un matrimoni de conveniència. La coalició per a mi gairebé sempre absorbeix el petit. Al contrari, si després de les eleccions es tenen els diputats necessaris per pactar, el partit petit es pot fer valer dins els marges del propi programa electoral. Però, un programa fet abans, lògicament sempre és fet en funció dels interessos del partit majoritari. I el petit es troba fermat. Això és el que ha passat ara.

- Però si Unió Mallorquina no hagués esperat cap benefici no hauria pactat...

- No em faci xerrar.

- Es la meva obligació.

- És que a més a més, els pactes de coalició es fan més en funció del lloc al qual va cadascú que del programa electoral. M'atreveria a dir que pocs dels diputats que varen anar a les llistes del PP-UM es varen preocupar del programa electoral, però sí de sortir.

- També hi ha l'altra perspectiva: la dels electors. Segurament era difícil poder fer aquests plantejaments o anàlisis a les persones que mai no han estat dins un partit polític o que no saben com es mouen els fils...

- És que el vot té moltes motivacions. I el que ha succeït a les darreres eleccions ha estat, sobretot, curios. Allà on UM tenia major implantació que era a la part forana, varen baixar els vots i a Palma la coalició va pujar. Però també, en certa manera per mor d'un vot de càstig als comportaments de l'anterior batle, Ramon Aguiló. El vot té molts de components i un n'és decidir qui no es vol que surti, per la qual cosa, la balança va cap a l'altra opció. Molts de vots de Palma varen ser "en contra" dels que ja hi eren.

- I, ara per ara, encara hi ha un espai centrista i autonomista a les Illes Balears.

- Sí. Jo crec que hi ha un espai.

- Qui el pot omplir?

- UM intenta omplir aquest espai, però no ho té fàcil a causa dels seus compromisos a la coalició electoral. Així i tot, crec que UM pot ser un punt de trobada per als nacionalistes no d'esquerres a les properes eleccions.

- Ara per ara, el concepte d'esquerra sembla una mica embullat...

- Bé, idò diguem no extremistes. Crec que l'opció del centre nacionalista té un espai i quan UM es va coaligar amb el PP va pujar. O sigui, hi ha un vot nacionalista que, a un moment donat, en lloc d'anar a un partit de dretes va anar més enllà, al PSM.

- Vostè, vol tornar a aquest espai?, té encara interès en la dedicació a la política?

- L'espai del qual parlava abans no és el que vol tenir el PP al seu servei. I si hi ha espai, hi haurà una opció que aflorarà a causa de la situació de crisi econòmica que passam. Hi ha molta gent que primer pensa en la seva terra i després en la terra dels altres.

EUROPA

- Ara tots som ciutadans europeus, què opina de l'Europa de les regions, hi creu o no?, com s'haurien de plantejar les Illes Balears la seva existència a això que es diu Europa de les regions?

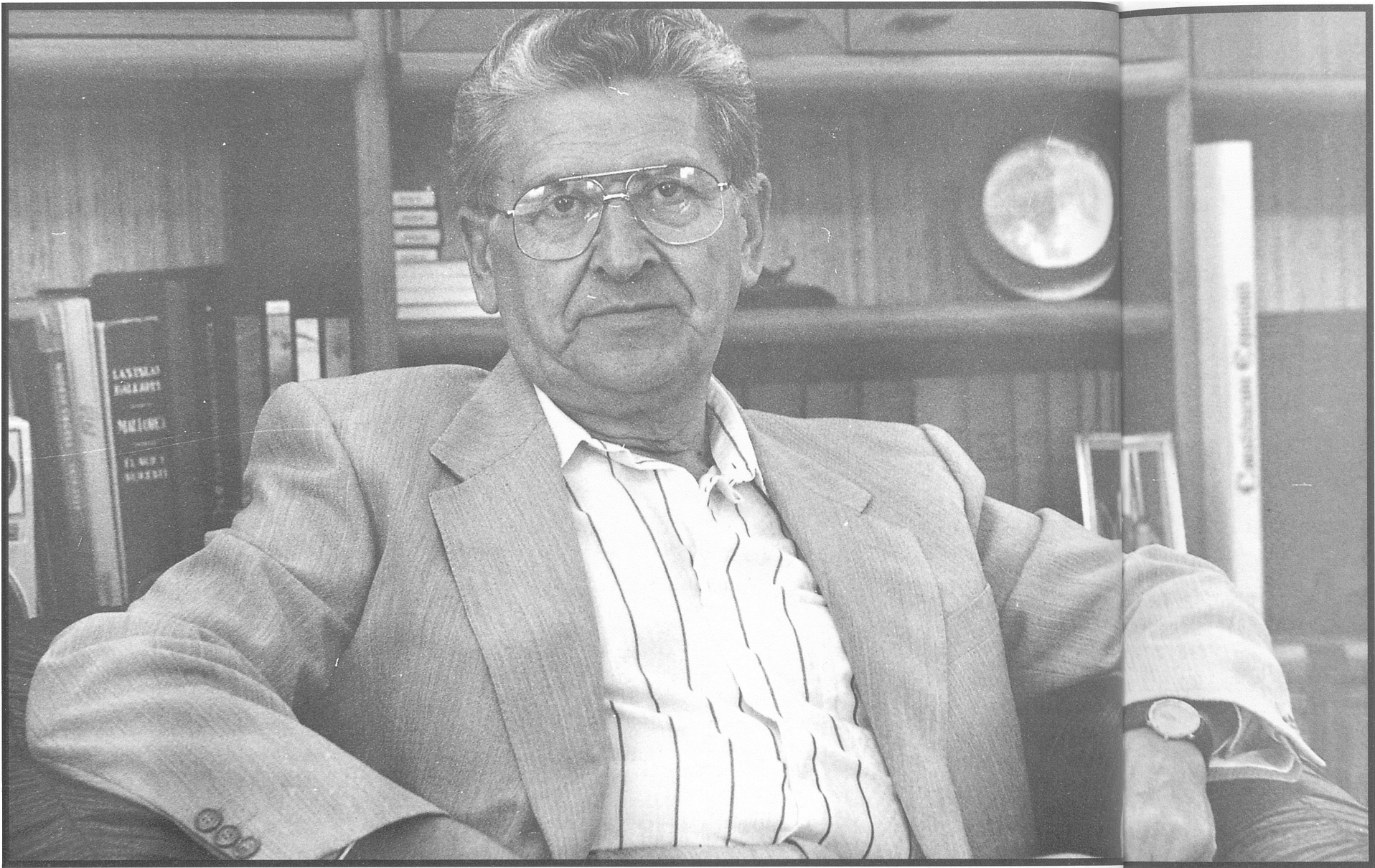
- Les Balears han de ser presents a aquesta Europa de les regions. Nosaltres som un gran poble, encara que també siguem un poble petit i per això hem de ser a totes les institucions representatives d'Europa.

- Podem fer un joc de paraules, vostè ha dit que molta gent pensa primer en la seva terra i després en la terra dels altres. Tornem ara a la Llei d'espais naturals. Qui es beneficiaria de la seva modificació?, petits propietaris?, grans empreses? urbanitzadors?, constructors?

- Pens que molts pocs petits propietaris en podrien sortir beneficiats. Si ho miram bé, els espais que es volen treure del catàleg beneficien els grans urbanitzadors. En resum, crec que la modificació, en sentit ample beneficia les urbanitzadores i perjudica tot el poble de les Illes Balears. Al seu moment, l'aprovació del Catàleg va ser una gran mesura "propagandística" o d'imatge cap a Europa. I fins i tot es varen atorgar premis, i els consellers els varen anar a cercar a ciutats europees. No entenc aquest canvi i, fins i tot pens, com quedarem amb els "operadors" o amb els que ens varen donar aquests premis, què entendran? La modificació del Catàleg d'espais naturals no beneficia la nostra imatge turística i, per tant, en surt perjudicat el poble de les Illes Balears en general. Jo crec que segurament es podria haver fet alguna petita correcció, però no canviar el conjunt de la Llei. A més a més, hi ha una cosa molt clara: allà on no hi ha cap construcció, sempre es podrà edificar i allà on no s'ha construït queda l'espai. O sigui, l'expectativa de conservar desapareix quan es construeix. Llavors no entenc aquesta pressada per modificar el catàleg.

- El sector de la construcció sembla anar enrera i, a vegades, això es relaciona amb el que s'entén com a proteccionisme de la natura, però no hi ha altres alternatives per a la construcció com podrien esser la reconstrucció d'hotels o d'altres edificis ja fets?

- La construcció va tenir un gran "boom" amb el creixement turístic, però no hi ha cap "boom" que sigui estable i per això es diu "boom". Jo crec que el sector de la construcció s'ha de reconvertir. Només el manteniment i la modernització de la planta hotelera ja pot esser important. Per tant la desprotecció beneficia més els urbanitzadors que els constructors. I quan es

desprotegeix una zona sols s'intenta fer-hi una urbanització. Fer valer que si no es construeix de bell nou, el sector de la construcció no es podrà mantenir em sembla un argument que s'aguanta molt poc.

DRETS ADQUIRITS

- Quan es parla de la protecció d'espais naturals també sol sortir un altre argument que empren els que n'estan en contra. Es diu, a vegades, que hi ha uns drets adquirits i, per això, una obligació d'indemnitzar. Quins són els que tenen dret a indemnitzacions i per quins motius en podrien tenir?

- Per començar, els drets dels urbanitzadors no són els dels propietaris. Aquets darrers drets s'han de respectar ja que a la nostra Constitució son sagrats. Faig la distinció entre propietaris i urbanitzadors pensant que no es poden indemnitzar expectatives de guany. S'ha d'esperar que els tribunals fixin les indemnitzacions i és terriblement equivocat avançar-se com es va fer a Cala Mondragó. El Govern mai no ha de crear expectatives de benefici. S'han de respectar els

drets dels propietaris, però les suposades indemnitzacions sols poden ser les que fixin els Tribunals.

CONTRADICCIONS

- A aquets moments hi ha dos temes molt importants al Parlament: la Llei d'espais naturals i també la de Ports Esportius. No és una mica contradictori que cada cosa es plantegi pel seu compte? No hauria estat millor una legislació conjunta o que, almenys no semblàs contradictòria?

- Això, tant és així que la Llei d'Ordenació Territorial que va aprovar el Parlament fa devers quatre anys contemplava una visió conjunta, i donava un termini de devers sis mesos per elaborar les directrius. També deia que mentrestant, qualsevol pla que es fes s'hauria de dur a l'aprovació del Parlament.

- Però aquesta no sembla ser la filosofia de l'actual Govern Balear.

- No ho és i per això sorgeixen plans distints: Ports Esportius,

Espais Naturals, Ordenació Turística. I tot hauria d'haver estat lligat amb una visió conjunta. Però per motius que se m'escapen no ha estat així.

- Malgrat que aquests se li escapin, creu que encara és possible dur endavant una planificació conjunta del nostre territori?

- Possible ho és, si hi ha voluntat de fer-ho. I a més a més, és necessari. Però s'ha d'aixecar la vista i mirar cap al futur per arribar a un projecte únic de major qualitat de vida per als habitants d'aquestes illes. La idea motor de la Llei d'Ordenació del Territori era aquesta: fer un pla combinat i conjunt. Ara es fa una altra cosa i costa tant dur-ho a terme perquè hi ha interessos que topen. Tot això, tan fàcil de dir i tan difícil de trobar, significa un projecte conjunt per a aquestes illes.

- Un altre tema important per a la majoria de ciutadans és el suposat conflicte de competències entre les administracions. Es parla molt de subsidiarietat, sobretot a partir dels tractats de Maastricht.

- Aquest és un concepte relativament fàcil de definir. A un marc legal el que pot fer el de més aprop, no ho ha de fer el de més enfora. Primer ha d'actuar l'Ajuntament, després el Consell, després el Govern Autònom i després, Govern Central... Però mai no

s'han de solapar les competències. S'ha d'establir un marc d'acció al qual quedin delimitades les responsabilitats de cadascuna de les institucions i en el qual s'entengui que el que pot fer el de més aprop no ho ha de fer un altre.

- Això suposa un gran respecte entre les institucions. Pensa que ara per ara, aquest respecte existeix? Es negocia entre institucions o, a vegades, el més important és si s'és d'un partit o de l'altre?

- Bé. La meva opinió és que si no hi ha un respecte o comportament institucional, hi haurà de ser.

- I, res més?

- Vostè m'ha fet la pregunta i jo l'he contestada.

- D'acord. També s'ha dit que el president de la Comunitat Autònoma, Gabriel Cañellas, té uns certs interessos particulars a Ses Salines d'Eivissa i que això té un pes important a la proposta de modificació del Catàleg o Llei d'espais naturals.

- Es diuen moltes coses.

- Bé, però, quan es faci la corresponent votació, vull dir la modificació del catàleg, el president del Govern Balear hauria de sortir del Parlament, com han dit algunes opcions polítiques?

- No crec que surti i tampoc no crec que hagi de sortir. El Parlament legisla amb caràcter general i això quedaria a un àmbit personal. No crec que cap dictamen jurídic pogués dir que hi havia una incompatibilitat de vot.

AGRICULTURA

- Hem parlat de turisme, d'urbanitzadors, de constructors, de propietaris... com a factors econòmics i socials importants a l'Ordenació Territorial. Manca el món agrícola.

- Crec que l'agricultura tradicional està acabada per la invasió d'uns certs productes agrícoles que vénen des d'Europa com puguin ser la patata, però hauríem d'intentar treure profit del que tenim.

- Paisatge o rendabilitat? Els pobles de l'interior han de quedar com un betlem o també han de ser rendables a les seves produccions agrícoles?

- S'ha de cercar una rendabilitat, pens, per exemple, en el que es consumeix als hotels de les Illes, pràcticament tot es du de la península. Entenc que la gent compri el que és més barat però així i tot s'hauria d'intentar fer una agricultura a preus competitius. S'haurien de cercar fórmules per fer veure als mateixos consumidors industrials que quan compren productes d'aquí també fan fort un sector. I en aquests moments, amb joventut i ganes d'innovació ja es fan algunes produccions agrícoles competitives. Però la propietat està molt dividida i per fer una agricultrua de "xoc" es necessiten grans superfícies. S'ha de fer un esforç per aprofitar el nostre mercat de consumidors: turistes i residents.

- Sí, però hi ha consumidors industrials o hotelers que diuen que per molt que s'esforçassin, les tomàtiques de Canàries surten més barates que les mallorquines. I això sols n'és un exemple.

- Ja sé que és complicat, però tornam al tema de sempre: manca una visió de conjunt, un programa.

- De totes maneres, el tema general d'aquesta entrevista era el dels espais naturals, els hauriem de deixar com estan?

- Ho repetesc, manca un programa conjunt. I la Llei d'espais naturals ja es va votar al Parlament. Si hi ha alguna incorrecció s'hauria de corregir, però res més.

- I se n'aprofiten...?

- Ja ho hem dit abans.

Parlam de la llei més important del Parlament

Entrevista a Francesc Triay

per Sebastià Verd

Diuen que la tècnica no té ideologia. No és ver. Potser una decisió tècnica sigui neutra en unes determinades circumstàncies, però sol succeir molt poques vegades. En qualsevol cas, quan parlem d'urbanisme i de protecció d'espais naturals, és ben clar que no hi ha decisions tècniques que puguin ser preses al marge de la política. Un enginyer de camins, per exemple, podrà dissenyar una autopista o un port esportiu obeint exclusivament raons tècniques i, fins i tot, estètiques, però abans qualcú haurà pres una decisió política prèvia. Són o haurien de ser les regles del joc.

A la política balear hi ha tanmateix un grapat d'enginyers o d'altres professionals qualificats com a tècnics per antonomàsia. Això no obstant, no tots tenen el mateix color polític, encara que esconin a la dreta. Francesc Triay és un d'aquests enginyers i, a més, és d'aquelles persones que encara continuen pensant que hi ha dreta i esquerra. Ell se situa a l'esquerra. No podia ser d'altra manera.

Triay era portaveu del grup parlamentari socialista quan s'aprovà la Llei d'espais naturals. Ara és vicepresident del Parlament i s'horroritza de pensar el que pot succeir quan la LEN sigui reformada. L'entrevista va tenir lloc al seu despatx, un vuitè pis sobre les Avingudes de Palma. No cal afegir que la taula es trobava

plena de papers, llibres i plànols, mentre que un cop d'ull a les estanteries ens recordava fàcilment la seva trajectòria professional com a redactor de plans urbanístics. Malgrat tot també té un doble pensament, polític i tècnic alhora, que procura que sigui coherent i, sobretot, progressista.

VINT ANYS DE LLUITES

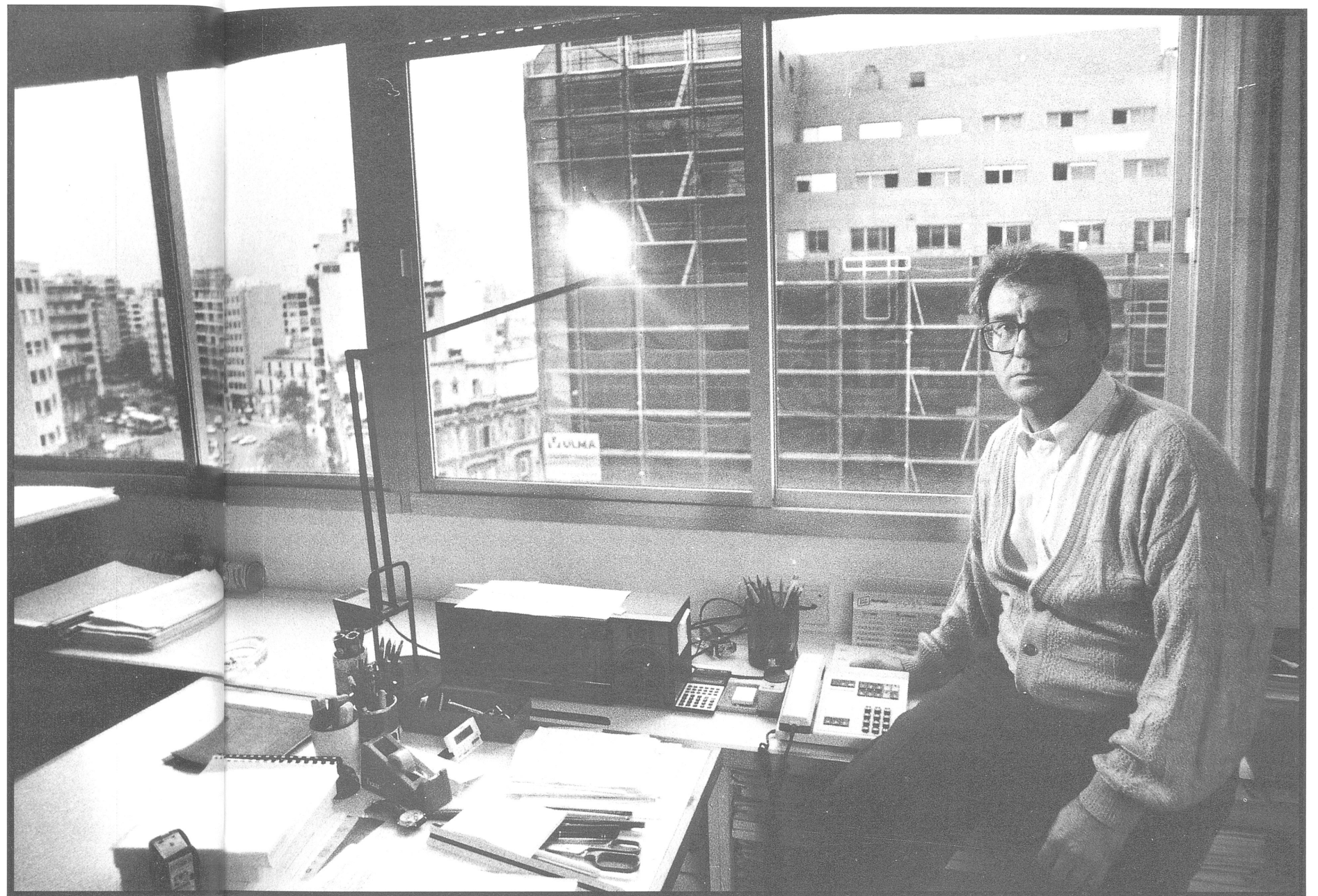
- Miri senyor Triay, jo crec que aquí estam molt avesats a parlar d'espais naturals, de defensa del paisatge i del

Francesc Triay va néixer a Ciutadella de Menorca fa 48 anys. És enginyer de camins i es dedica professionalment a l'urbanisme.

Militant del PSOE el 1979 formà part del Consell de Menorca i del Consell General Interinsular en època de la preautonomia. En 1980 és elegit diputat, representant a les Balears al Congrés fins a 1982.

Més endavant la seva activitat política s'ha centrat a les Illes. Ha estat diputat en totes les legislatures autonòmiques. A les eleccions de 1987 va ser candidat a la presidència de la Comunitat encapçalant les llistes del seu partit. Durant tota la passada legislatura va ser portaveu del grup socialista.

Ara és vicepresident del Parlament Balear.

medi ambient, perquè és un dels principals temes polítics, però no creu que això ens podria semblar estrany si venguéssim de fora? Per què diria que és tan important la Llei d'espais naturals?

- Perquè realment la Llei va ser la culminació d'una dècada de treball institucional entorn dels espais naturals i aquesta era, a la vegada, hereva d'una altra dècada de mobilitzacions dels sectors més conscienciats per la problemàtica de la nostra terra. Per tant, aquesta llei és fruit de vint anys de lluites per aconseguir-la. Per aquest motiu pens que és la llei més important que ha fet el Parlament de les Illes Balears des que va ser creat el 1983. També perquè és una llei de futur, amb incidència sobre la vida i l'economia de tots els illencs. És, en definitiva, una llei en la qual coincideixen els interessos dels sectors més conservacionistes de la nostra societat amb els sectors més preocupats pel futur de la nostra economia, d'una economia claríssimament especialitzada en serveis turístics relacionats amb la naturalesa. Les Illes Balears no ofereixen

servicis relacionats amb la cultura, com altres països que tenen un patrimoni arquitectònic o museístic més valuós. La nostra oferta turística és naturalesa, naturalesa que en gran mesura és clima, és a dir sol, però sobretot és paisatge. I aquest paisatge ha arribat a un moment en què la seva degradació comença a ser negativa per a l'estructura econòmica. Això ha fet que en els darrers anys els empresaris més directament relacionats amb la indústria turística estiguin cada vegada més convençuts sobre la necessitat de protegir el que ens queda.

- Tal com vostè diu deu ser una llei deu, la llei perfecta...

- No, no... això ens ho hem de llevar del cap. És imperfecta. Hi va haver moltes esmenes que no varen ser acceptades. Hagués pogut ser molt més proteccionista, amb més espais protegits. Però, malgrat això, l'hem de valorar tal com va ser aprovada i, tot i que no és una llei perfecta, és una bona llei, sobretot si tenim en compte la composició del Parlament en el moment en què va ser aprovada. Era i és una passa endavant

extraordinàriament important i com a tal ha de ser defensada.

EIVISSA I FORMENTERA QUEDEN SENSE LEN

- I creu que continuarà essent bona després dels retalls que vol introduir el grup parlamentari PP-UM?

- Rotundament no. Els que defensen aquests retalls fan una demagògia molt grossa, volent minusvalorar les reformes, però s'ha de dir ben clar que el que es proposa per a Eivissa i Formentera és, de fet, la supressió de la llei. Per a les Pitiüses serà una reculada de vint anys, fins i tot es tornarà més enrera que amb aquell pla provincial de la Diputació tan denostat. I mentre, que ningú no es pensi el contrari: a Mallorca i Menorca es faran rebaixes també molt fortes. I per si fos poc, totes aquestes reformes es fan sobre espais que tenen nom i llinatges, interessos immobiliaris influents que es mouen amb gran agilitat dins les conselleries que han de decidir.

LA LLEI NO VA FER INJUSTÍCIES

- El president de la Comunitat digué que es varen produir injustícies en el moment de delimitar els espais.

- No és cert. La llei es va fer des de criteris generals i desinteressats, sobre estudis independents, tècnics i científics.

- Bé, però també hi pot haver grups professionals o empresarials que pensin que és injust que els retallin possibilitats de desenvolupar la seva activitat. És una altra manera d'entendre les injustícies.

- Jo crec que a aquestes illes són necessaris documents generals que ens serveixin de marc. No crec que ningú no es pugui sentir molest perquè el Parlament aprovi una llei que treu del tràfec immobiliari una part del territori i la destina a la conservació. Al contrari, jo crec que els professionals de l'urbanisme demanen que hi hagi un marc clar d'ordenació del territori, una ordenació per a la qual la Llei d'espais naturals només és una peça. Manquen encara les Directrius Territorials que és el que noten més a faltar els tècnics i els responsables de l'urbanisme municipal. Ara regna una total indefinició i, per tant, l'arbitrarietat. I això sí que crea injustícies i greuges comparatius per tot arreu.

- Però, i els promotors, també volen el territori ordenat? I els tècnics, sembla que a pesar del que diu vostè n'hi ha molts que s'estimen més aquesta indefinició. Tal vegada també poguessin fer-ne una llista de noms i llinatges. Vostè és enginyer de camins i, francament, no crec que la postura majoritària dels seus companys de professió sigui la que diu.

- Jo dic el que pensen tots aquells que han optat professionalment pel camp del planejament urbanístic. Aquests se senten desmoralitzats per la manera com es practica la gestió política del planejament urbanístic davant l'absència d'unes directrius superiors. I això fa, segurament, que aquesta sigui una activitat professional que enlloc de guanyar prestigi el perdi. És clar que sempre hi ha qui pensa que és millor la manca de planejament per facilitar l'especulació... potser sigui inevitable que sigui així, no ho sé.

ELS ESPECULADORS SÓN TOTS BEN CONEGUTS

- Supòs que no han estat molts els especuladors que han passat per aquest despatx. O sí? Quants n'ha conegut professionalment?

- Bé! aquí als especuladors els coneixem a tots. El que passa és que cada tècnic pot tenir la seva manera de tractar-los. És un tema delicat, sobretot per als que tenen responsabilitats en la gestió municipal. De tota manera, per aquest despatx no n'han passat d'especuladors o, si més no, no de forma important, perquè els que han vingut no han trobat mai un interlocutor, perquè sempre he considerat que els plantejament afectats per criteris no estrictament tècnics s'havien de tractar en presència dels responsables polítics municipals. I això tal volta no els ha interessat.

SENSE VOLUNTAT DE FER LES DIRECTRIUS TERRITORIALS

- Hem estat vint anys per tenir una llei d'espais naturals, però seguim amb planejaments heretats de l'antiga Diputació. No fa gaire en el Parlament el conseller d'Obres Públiques manifestava que aviat es podrien aprovar les Directrius Territorials. Què en pensa?

- Jo crec que no hi ha cap voluntat d'elaborar aquestes directrius. Podem fer memòria i recordar que en el primer discurs d'investidura de Gabriel Cañellas, quan encara només era un aspirant a la presidència, ja va prometre les directrius d'ordenació territorial. La llei que les regula es torbà fins el 1987 per ser aprovada i llavors es donà un termini de vuit mesos per presentar les directrius. Doncs bé, han passat els vuit mesos i també cinc anys més i encara no les tenim. Crec, sincerament que la dreta té perfectament establerta la seva decisió de no fer unes directrius perquè es més partidària de prendre decisions cada dia en funció de qui demana les coses i segons el que s'ofereix a canvi. Aquesta dreta no farà les directrius de la mateixa manera que quan fa una planificació sectorial la redacta amb una tal indefinició que, realment, de planificació només en té el títol de la portada.

SES SALINES, UN PECAT PER TAPAR-NE MIL

- Quan parlava dels espais naturals que poden ser reformat per la proposició del PP ha dit que alguns tenen nom i llinatge. El PSOE ha denunciat públicament els interessos del president Cañellas i la seva família en Ses Salines d'Eivissa.

- En aquest cas és clar que per tapar un pecat se'n fan mil i per tapar el pecat irrefrenable de voler urbanitzar Ses Salines d'Eivissa es comet el pecat gravíssim de permetre edificar tots els espais naturals d'Eivissa i Formentera, i això significa que a partir d'ara, si s'aprova la reforma, la Llei d'espais naturals no sigui de les Balears, sinó només -i parcialment- de Mallorca i Menorca. A Eivissa la protecció dels espais serà una qüestió simplement semàntica, perquè es diran protegits però no ho seran.

- I a Mallorca i Menorca, què? Perquè els espais naturals estan protegits, però no es gestiona aquesta protecció. De moment només hi ha un parc natural i el seu pressupost és molt escàs. Creu que hi ha interès a gestionar el territori?

- Aquesta és una altra!, perquè no basta que la llei sigui bona, sinó que hem d'exigir que s'apliqui i no només amb el que té de restrictiva, de limitar la construcció. Cal que s'apliqui una gestió positiva d'aquests espais i això suposa elaborar tota una sèrie de planificacions detallades que el govern, pel que sabem, no ha començat. Cada espai natural exigeix un pla especial, un pla territorial parcial o un pla del medi natural, figures totes elles que formen part de la nostra legislació. Tot encaminat a una bona gestió per l'ús i gaudiment d'aquests espais per tots els ciutadans en la mesura que sigui compatible amb una adequada conservació de la naturalesa. El govern no té cap intenció de fer aquestes coses. Per això, quan dic que la dreta governant a les Illes és reaccionària, crec que faig justícia. Si més no, no té res a veure amb les dretes governants a Europa. Les dretes europees fins i tot han estat capdavanteres en algunes polítiques de protecció mediambientals. Aquí no, aquí la resistència és permanent.

- Parla de la dreta, o d'una dreta, però abans també ha dit que hi ha sectors econòmics que estarien a favor d'una major regulació, i per tant de protecció del territori.

- Sí, clar... Quan he parlat d'aquesta dreta em referia a la que ens governa, a la dreta del Partit Popular, de Gabriel Cañellas. La dreta que ell representa i la política que ell practica...

LA MAJORIA DEL PP

- Que, no obstant, compta amb majoria absoluta...

- Sí, que té en aquests moments majoria absoluta encara que sigui amb una coalició electoral. És indiscutible, però això no lleva que no s'hagi de denunciar que aquesta dreta, representada pel conseller d'Obres Públiques, pel president de la Comunitat o pel president del consell insular, no té cap intenció de fer cap planificació. Coneixem perfectament les línies bàsiques del seu pensament polític.

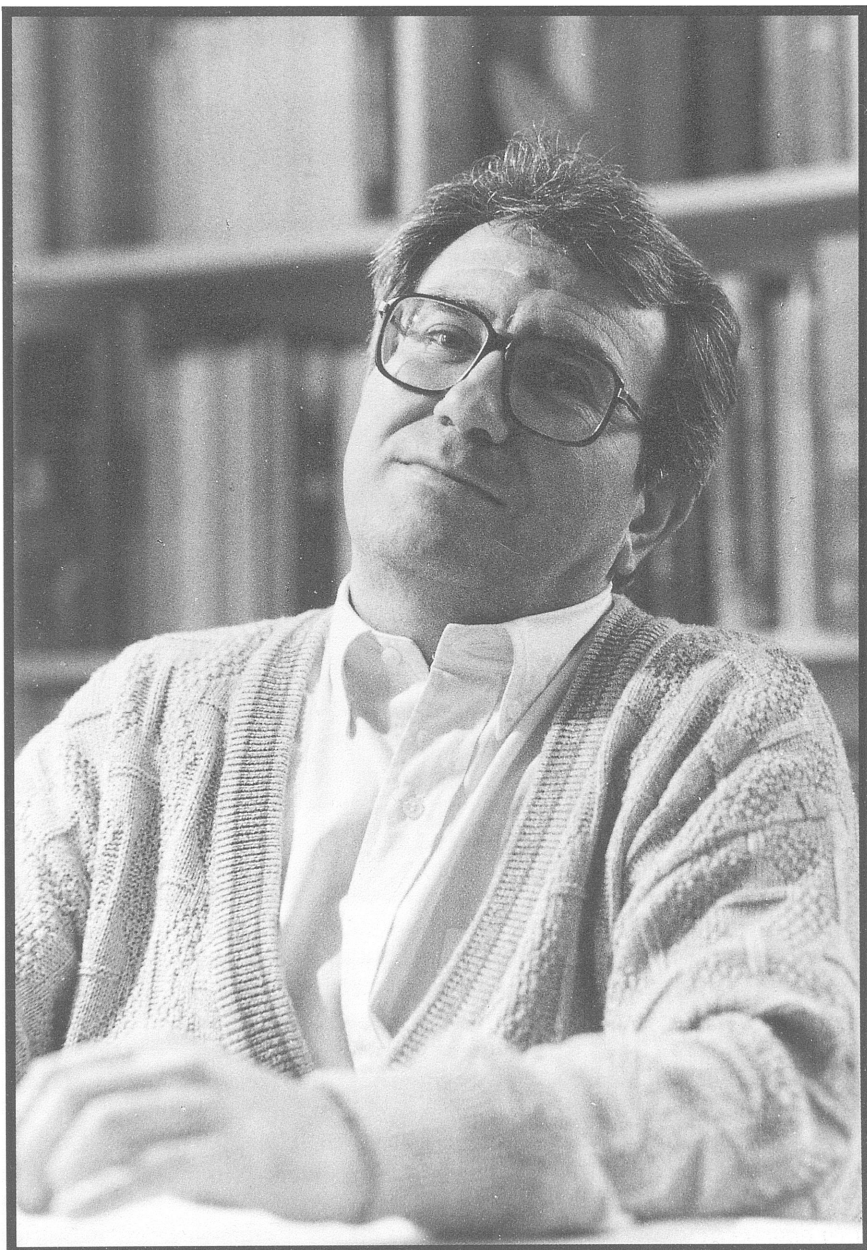
- I on queda l'altra dreta, la que pren consciència que cal canviar si més no la política territorial? Perquè és indiscutible que a l'hora de les eleccions qui guanya és el Partit Popular.

- Sí efectivament. Jo pens que hi ha un altre pensament de dretes o de centre, moderat, que exigeix un altre tipus de decisions que afectin el territori i, en general l'economia, però cal reconèixer que aquest altre pensament no és estructurat políticament, o les organitzacions que l'han volgut representar no han triomfat i, per tant, han estat sotmeses a l'hegemonia dins la dreta dels sectors que són més reaccionaris des del punt de vista de les relacions entre economia i territori.

- Per tant, què es pot oferir a aquesta dreta moderada des d'una perspectiva de l'esquerra perquè col·labori en un canvi de model?

- No sé si es tracta d'oferir... Bé, jo crec que en el moment actual cal pensar que des de l'esquerra o

en el nostre cas des del Partit Socialista s'han de cercar solucions que puguin tenir el suport d'amples majories. Jo crec sincerament que l'esquerra, lluny de plantejaments radicals, pot presentar alternatives que arribin a guanyar el suport de la majoria de la població, perquè hi ha molts d'interessos comuns. Jo crec que avui els electors són conscients que no es pot continuar destrossant el patrimoni natural, que no es pot continuar cometent errors en matèria de construcció turística. I que això és així no per motius exclusivament ecologistes, sinó per protegir uns atractius turístics, és a dir per raons estrictament econòmiques. Això significa un gran esforç d'explicació perquè els nostres programes siguin entesos en la seva integritat. Jo no estic d'acord que els valors bàsics de la conducta política dels ciutadans de les Balears siguin conservadors. Crec que el ciutadà d'aquestes illes és innovador, competitiu, modern, una sèrie de qualitats contràries al conservadurisme i sobretot al conservadurisme reaccionari que governa aquestes illes. El que passa és que potser ha faltat una estructuració política suficient i tal vegada no haguem aconseguit el diàleg directe necessari per fer arribar

les nostres idees. Un problema de comunicació que hem de superar.

LES PLANIFICACIONS SOCIALISTES

- *En certa mesura vostè identifica la política d'esquerres, a les Balears, amb una major protecció de la natura, però el fet és que la dreta quan vol excusar un comportament destructiu diu que allà on governa l'esquerra es fan els mateixos desbarats urbanístics. És usual posar l'exemple de Calvià.*

- Aquestes acusacions fan riure. Estic absolutament disconforme. Es més, crec que els fets demostren exactament tot el contrari, ja que tots els planejaments que s'han fet per part d'ajuntaments que han tengut una majoria del Partit Socialista, o d'esquerres, presenten una diferència abismal amb els que han fet les majories del PP o coaligades amb els populars. El cas de Calvià és innegable. L'ajuntament socialista parteix d'una realitat i les mesures que adopta són indiscutiblement proteccionistes de l'entorn. I a més, cal tenir en compte el nivell de qualitat del propi planejament i els seus objectius. Si més no els ajuntament governants per l'esquerra són els que han avançat més aviat els plans urbanístics per donar plena seguretat jurídica als inversors. Miri, jo estic plenament convençut que si el PSOE hagués dirigit aquesta comunitat en els darrers anys, ja faria estona que les directrius estarien aprovades i ningú no podria parlar d'inseguretat jurídica. I, en canvi, amb una demostració d'absolut cinisme és

l'existència d'una crisi estructural i si és així, quin creu que és el sostre a què podem arribar?

- Que tenim una crisi estructural és tan visible com que també en patim una d'internacional. Ningú no ho pot negar. Ara bé, fins on podríem continuar creixent en circumstàncies normals? És molt mal de dir, perquè en el fons podríem continuar creixent molt més, encara que cada vegada baixarien els nostres índexs de qualitat i, per tant, el producte que vendríem seria progressivament més barat i ens donaria menys beneficis. Podríem crear un entorn cada vegada més viciat, seguint l'espiral de degradació actual amb un turisme cada vegada més marginal. Els economistes han estudiat aquest tema molt bé i ens han dit que ens trobam en un moment en el qual, en termes generals, ja no es tracta de consumir més territori sinó de millorar la qualitat de tot el que ja és construït. Aquesta millora de la qualitat és el repte que cal afrontar per millorar el producte regional i la renda dels ciutadans de les Illes Balears.

- *Si no he escoltat malament s'ha referit al turisme que ve a les Illes en termes de marginalitat.*

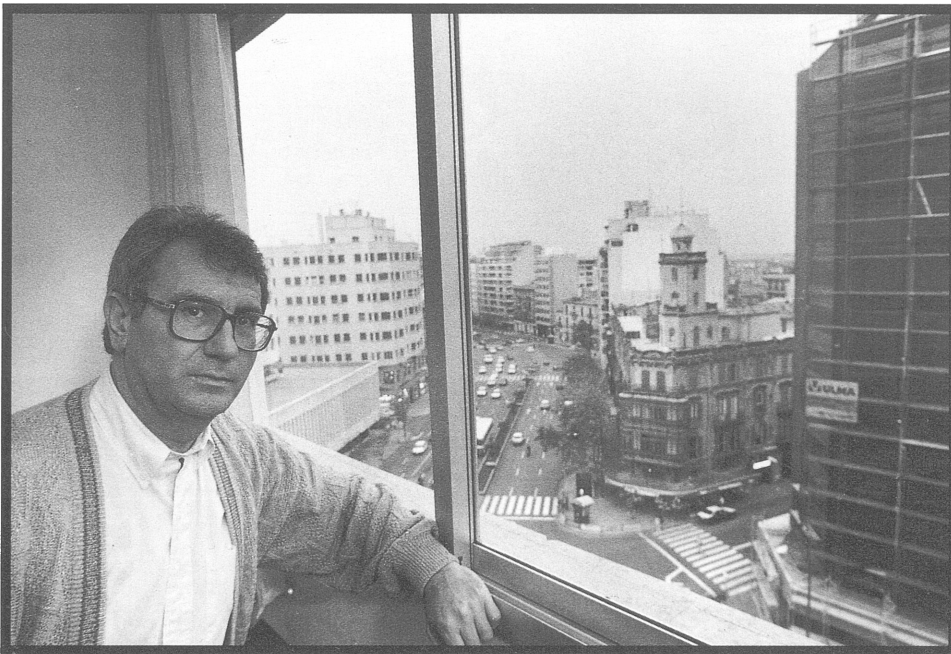
- Bé, he dit que el turisme que ens ve és cada vegada més marginal, perquè cada pic incideix més sobre les capes de menor poder adquisitiu de l'Europa comunitària en lloc de procurar mantenir els segments mitjans que havien caracteritzat l'època anterior. El que passa és que les capes mitjanes de la població europea són cada vegada més exigents, cerquen més qualitat. Per tant, el que fóra coherent seria aprofundir en una política de protecció de la naturalesa i paral·lelament en una millora de la qualitat de l'oferta existent i, fins i tot, amb un increment de l'oferta cultural que comença a ser important. La Llei d'espais naturals forma part d'aquesta nova oferta que necessitam, com bé ho demostra la conselleria de Turisme quan exhibeix el mapa dels espais a les fires turístiques.

- *Això és possible?*

- I si no ho és, malament. Les Balears aspirem a ser iguals de rics que la resta dels europeus, no és ver? Doncs bé, si és així hem de tenir el mateix nivell de serveis, d'ofertes culturals i d'entreteniment que tenen els europeus en els seus llocs d'origen. Hem de ser iguals que ells i, en conseqüència, hem de millorar en qualitat si volem continuar essent competitius en serveis ja que no ho podem ser en preus.

- *Ja que parla de millorar els serveis, pens que no només han de ser els serveis turístics. Que en pensa vostè d'allò que en diuen el "cinturó del sol" per atreure indústries de noves tecnologies?*

- Qualsevol iniciativa degudament ponderada pot ser interessant. Ara bé, jo crec que hem de fugir de calentures mentals. Per això dic que hem de ponderar les coses. Una certa industrialització lligada a la nostra Universitat i compatible amb el medi ambient és possible, però sempre serà limitada i

la dreta, la responsable, la que acusa l'esquerra d'aquesta inseguretat perquè mobilitza els ciutadans en contra de l'especulació.

ELS NECESSARIS CANVIS ESTRUCTURALS

- *Senyor Triay, ara sembla que la crisi que ens ve de fora ha aturat el ritme de creixement de la nostra economia, però també tenim una crisi estructural que, tal volta, també influeixi ja en aquesta desacceleració, però són molts els que s'estimen més donar totes les culpes a l'exterior. Vostè creu en*

per tant crec que no és raonable pensar en un model econòmic que no tenguí un gran pes en el turisme. Pensar en altres coses és molt important, però el més important continua essent la millora que podem obtenir en el sector turístic.

ELS CAMPS DE GOLF

- El que jo crec en aquests moments és que ens estam allargant massa i que si vull treure altres temes convé donar un salt qualitatiu en l'entrevista i entrar directament a considerar dos temes, dues paraules: golf i ports esportius. Comencem pel golf si li sembla.

- Sí, anem per parts. Miri, sincerament... crec que l'opinió pública s'ha format una idea equivocada del que nosaltres pensam sobre els camps de golf. Els camps no són en absolut perillosos per a les Illes Balears. Les que sí són perilloses són les instal·lacions annexes als camps de golf que, inevitablement, es transformen en urbanitzacions. I és perillós sobretot que la seva aprovació pugui arribar a través d'organismes que no són participatius sinó simplement executius. El PSOE ha plantejat en el Parlament la possibilitat d'un pla sectorial de camps de golf. Cal avaluar les possibilitats i plasmar-les en un document perquè tothom sàpiga quines són. El que no pot continuar passant és que qualsevol promotor pugui presentar una proposta davant el Govern de la Comunitat Autònoma al marge tant de l'ajuntament que correspongui, i fins i tot en contra dels planejaments municipals, i que aquesta proposta sigui automàticament aprovada, sense tenir en compte que pot afectar 50 o 60 hectàrees, amb les seves corresponents urbanitzacions i necessitats hídriques. Aquest comportament és nociu. És un mecanisme absolutament nociu per a l'ordenació del territori que nosaltres desitjam, però sense que això signifiqui que pensem que jugar a golf sigui negatiu i que els camps de golf siguin un pecat mortal sobre el territori.

- Hi ha més d'un socialista que se'l veu jugant, aquí, a Mallorca...

- Sí?... I bé que fa si li agrada i hi ha instal·lacions adequades.

I ELS PORTS ESPORTIUS

- I els ports esportius?

- És un cas semblant, però que s'ha de contemplar d'una manera encara més dura, perquè així com els camps de golfs - els camps, perquè una altra cosa són les edificacions- són una actuació relativament blana sobre el territori, un port esportiu és sempre una actuació dura. El camp de golf seria bastant reversible si fracassàs. El port esportiu, de cap manera, perquè necessita molts metres cúbics de formigó o pedra i, per tant, no té correcció possible tant si després es menja les platges veinades com si crea problemes de contaminació. En aquest tema s'ha de ser molt més estricte.

- Però diuen que tant el golf com els ports esportius són necessaris per millorar la qualitat del turisme.

- Bé... sempre es diuen aquestes coses. Aïlladament poden

millorar la qualitat d'una zona, però, miri, francament: pens que és absolutament demagògic pensar que la solució del nostre turisme passa per la creació de ports esportius. Això no té cap sentit perquè realment un vuitanta per cent o més dels amarraments són destinats a la població autòctona i perquè, a més, l'estacionalitat de les embarcacions de pas és tan dura que no té ni comparació possible amb l'estacionalitat hotelera. Els ports esportius tenen unes puntes de poquíssimes setmanes d'utilització. I a canvi d'això es volen comprometre actuacions delicades sobre el nostre territori amb unes xifres absolutament incomprensibles, perquè per molt que em vulguin explicar aritmèticament d'on surten per a mi no té sentit que em vulguin convèncer que d'aquí a 1996 a Mallorca s'hauran d'autoritzar vint-i-un ports esportius de 500 amarraments cadascun. És una cosa sense cap ni peus. Les xifres es dequalifiquen per si mateixes. Això fa que pensi que ens trobam davant una obsessió dins del govern. No hi ha ponderació. Nosaltres no estam contra un pla de ports esportius, estam contra aquest pla en concret. És un pla absolutament deficient, l'exemple del que no hauria de ser un document de planificació a les Illes Balears.

- Per tot el que diu sembla que no hi ha esperances d'una bona planificació territorial si no es produeixen canvis polítics.

- Sí, així és, però el que no s'ha de perdre és l'esperança que aquests canvis s'arribin a produir.

- I mentrestant, continua pensant que és impossible un replantejament de les qüestions mediambientals? Pensi, per exemple, que tal com vostè ha recordat la Llei d'espais naturals és utilitzada com a propaganda turística i que fins i tot el govern ha rebut premis per ella.

- Bé, bé, quan es duen propostes per reformar aquesta llei és natural que tots els que l'hem defensada ens sentim profundament decebuts, però a pesar de tot no podem oblidar que la llei havia estat aprovada ja en circumstàncies difícils, amb un Parlament que majoritàriament era de dretes i que, no obstant, després de molts esforços va ser possible treure-la endavant. Per què no pot tornar a succeir el mateix? Sincerament crec que fins i tot molts votants del Partit Popular pensen que la llei no s'hauria de modificar i que era molt millor deixar aquest tema per tancat o que, en qualsevol cas, fos el temps l'encarregat de demostrar si les reformes eren o no necessàries. Jo estic convençut que el temps és, precisament, el millor aliat per a tots els que volen protegir la naturalesa. Però es veu que pot més un president que en calent, després de perdre una votació parlamentària, diu que "noltros canviarem la llei tot d'una després de les eleccions". Aquesta reacció en calent pot ser molt perjudicial per al conjunt del nostre poble, encara que pot ser molt beneficiosa per a determinades persones o butxaques. I... bé!, un queda absolutament astorat quan veu que els mapes on es tradueix la Llei d'espais naturals són presentats com un triomf del govern. És una prova de cinisme, però al mateix temps és una prova que els que defensam l'aplicació de la llei no anam descabellats. I és el mateix govern del president Cañellas el que ens dona la raó, la qual cosa significa que la reforma que volen aplicar es deu a altres interessos.

“La Llei s’ha aplicat, però no s’ha desenvolupat en absolut”

Entrevista a Joan Mayol

per Josep Rosselló

Podria representar perfectament l’arquetip d’ecologista militant, d’activista del proteccionisme. Des de la seva mateixa formació universitària de biòleg fins al seu pas pel Parlament autonòmic, tota la seva activitat ha anat encaminada a la protecció de la naturalesa i a la seva gestió racional per part de l’home. Fou un dels ponents de la *Llei d’espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d’especial protecció de les Illes Balears*, la que avui tots hem conegut a conèixer com a Llei d’espais naturals (LEN). Ara mateix, allunyat de la política institucional, mai de la problemàtica proteccionista, contempla encuriolit, però també decidit a continuar treballant en la seva defensa, la polèmica que ha generat la iniciativa de la coalició per a reformar-la.

- Què és el que passa amb la Llei d’espais naturals?

- Res que em sorprengui: està passant el que era d’esperar que passàs. Quan la Llei es va aprovar, va ésser una ametlla que es posava dreta, gairebé. Les circumstàncies d’aquell moment varen fer possible una Llei que estava molt bé com a Llei urbanística. Això no s’ha d’oblidar: és una Llei que, per les limitacions de l’Estatut d’Autonomia per un costat, i per la dinàmica política d’aquell moment per l’altre, va néixer a partir d’una gran prudència i resultà una Llei només de règim urbanístic dels espais naturals; no entrava en la protecció dels espais sinó, simplement, a evitar el perill que fossin urbanitzables.

Ja des del primer moment es va notar quina seria la reacció del Partit Popular i, concretament, de dos dels seus sectors. Per una banda, hi havia el sector eivissenc, que no vull qualificar d’especulador perquè crec que no ho és, sinó simplement és un sector molt arcaic que, quan de cop va veure que a Eivissa es limitava la construcció en unes parcel·les mínimes, va reaccionar amb una alarma tremen-

Joan Mayol Serra (Palma, 1954) és llicenciat en Ciències Biològiques per la Universitat Central de Barcelona. Entre els anys 1979 i 1981 impartí classes de biogeografia a la Universitat de les Illes Balears. Funcionari de l’ICONA entre 1981 i 1984, des d’aquest any ho és de la comunitat autònoma, havent ocupat el càrrec de cap de la Secció de Vida Silvestre i, actualment, el de director-conservador del parc Natural de s’Albufera.

Membre de diferents associacions i societats de caràcter científic i conservacionista, ha ocupat càrrecs directius en la Sociedad Española de Ornitologia, el GOB i la Societat d’Història Natural de les Balears. Autor de diferents llibres i nombrosos treballs científics, té així mateix una dilatada experiència en temes divulgatius a través d’articles de premsa, programes de ràdio i de televisió.

Diputat del grup PSM-EEM en el Parlament balear, des de juny del 1987 fins a juny del 1991, fou ponent de les lleis de declaració del Parc Nacional de Cabrera i de la d’Espais Naturals, entre d’altres.

da. Aquest sector propicia el que, per a mi, és el gran drama de la llei: la desaparició de la parcel·la mínima en els espais naturals d'Eivissa; si s'aprova la modificació de la LEN -i ja ens han anunciat que s'aprovarà abans que acabi l'any, implicarà fer desaparèixer la protecció. Quedarà una parcel·la mínima igual a la que contemplava el Pla Provincial o, si no ho record malament, fins i tot inferior; per tant, es donaria la curiosa circumstància que els espais naturals d'Eivissa serien més construïbles que els que no estan emparats per la Llei.

Per altra banda, hi ha un sector del Govern, encapçalat pel mateix president, que el que fa és defensar directament el seu patrimoni. Ja va dir, quan s'aprovà la Llei, que, si guanyaven amb majoria absoluta, la modificarien; guanyaren i ara proven d'aprovar les modificacions.

SES SALINES, CENTRE DE LA POLÈMICA

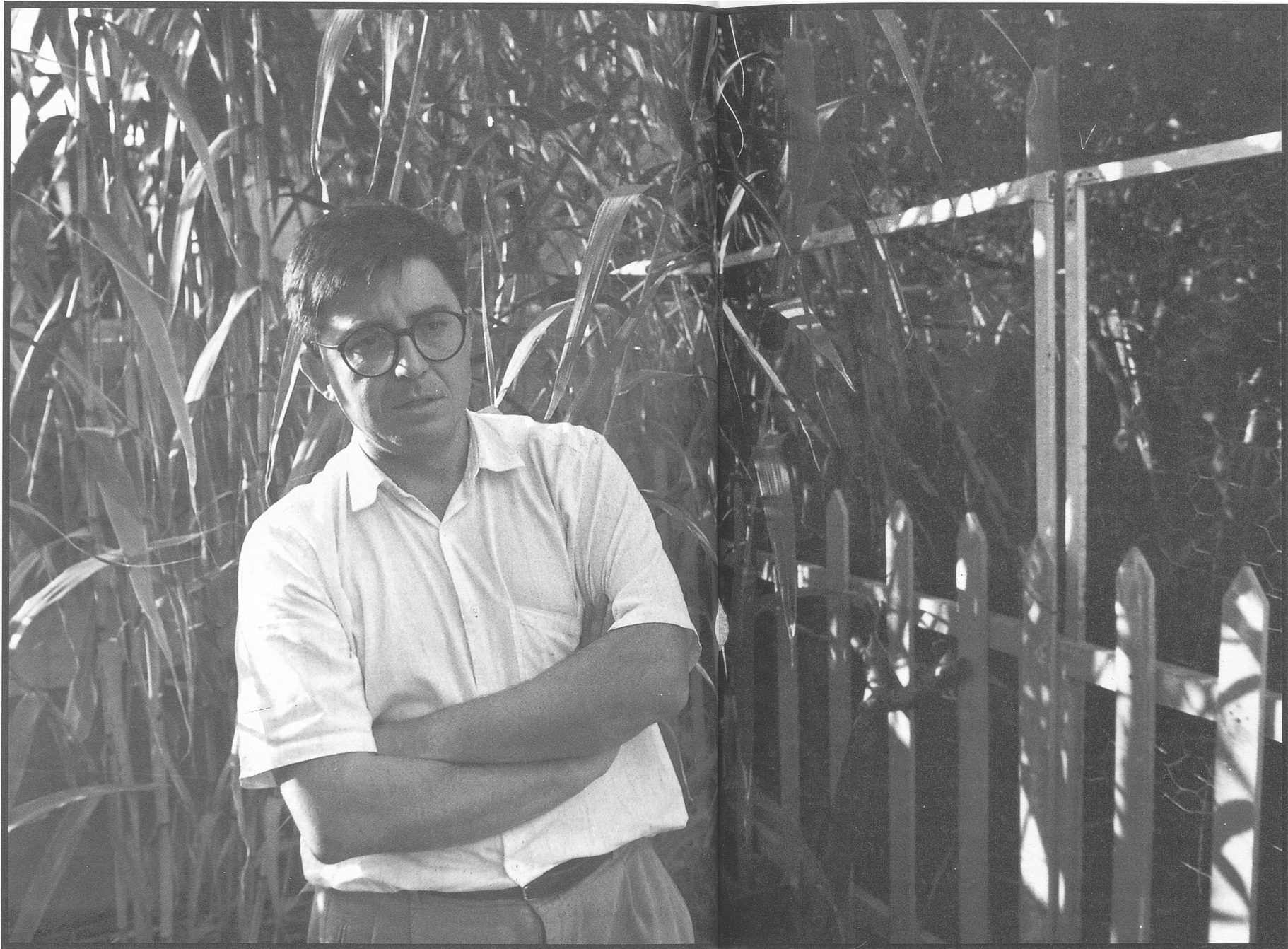
- És evident que el cas de ses Salines d'Eivissa ha polaritzat la polèmica des del moment en què s'anuncià la reforma impulsada per la coalició PP-UM, però no és l'única modificació que es vol introduir. I ja hi ha qui ha deixat clar que, darrera cada modificació, hi ha interessos amb noms i llinatges...

- Clar que sí. Jo no els sé tots, però és segur perquè es veu que no hi ha un criteri, com no sigui un criteri cadastral, el d'uns determinats propietaris que es veuen beneficiats directament amb la reforma de la Llei. Al meu entendre, hi ha un cas especialment greu, el de Son Real, respecte del qual ja en la discussió de la llei el diputat Miquel Pascual, aleshores en el grup d'Unió Mallorquina, presentà una esmena de protecció que s'hauria pogut aprovar, però sorprenentment l'altre ponent d'UM, que era Guillem Vidal, la va retirar sense donar peu a la discussió.

- Fins a quin punt creu que les possibles indemnitzacions han influït en la proposta de reforma del PP-UM?

- Fins a cap punt, estic convençut que no. Si aquest fos el cas, haguessin agafat tots els espais que tenen plans parcials aprovats o prevists, i no ho han fet així. El criteri no ha estat urbanístic, de normativa aprovada o no, sinó que ha estat de projectes més o manco prevists.

Per altra banda, s'ha de remarcar que l'única indemnització que s'ha pagat fins ara ha estat el pagament voluntari de Mondragó, sense anar a judici. Ni tan sols en el cas del Trenc, que encara és al Tribunal Suprem. I és que la major part de la planificació que afectava els espais naturals era més aviat especulativa, és a dir, plans fets de manera relativament precària, per vendre, més que no plans reals.

UNA BONA LLEI

- Deixant de banda, de moment, la polèmica entorn de la reforma, com valora vostè la LEN, tal i com va esser aprovada en el seu dia?, quin paper juga en el marc d'una política urbanística que, per altre costat, està mancada encara fins i tot d'unes Directius Territorials?

- Jo pens que la Llei és molt bona, encara que no estigui molt bé que això ho digui un dels pares de la criatura. El procés que havia sofert el territori, i sobretot el litoral de les Balears justificava i feia imprescindible una reacció molt forta per part de la societat balear, i aquesta reacció es va donar.

En circumstàncies normals, en un país normal, aquesta hauria d'haver estat una proposta del Govern. Però en aquest país

caibenc, com diria Antoni Serra, no ha estat així. Va haver d'esser una llei feta per iniciativa de l'oposició, una cosa que és prou inèdita: cal considerar que l'oposició no disposava dels mitjans adients, dels serveis que sí tenia el Govern per fer-la. La LEN és molt similar a la llei andalusa; la diferència és que a Andalusia, quatre anys abans de la llei, van crear l'Agència del Medi Ambient, van dotar un servei per preparar la llei d'espais naturals, que protegeix més espai que la de Balears en termes absoluts, però no en percentatge -un 17%- i, sobretot, molta menys costa. Així i tot, va crear moltes tensions, hi va haver dimissions de batles socialistes perquè els havien protegit el terme municipal de forma que degueren considerar excessiva o inadeguada... És una situació normal.

Un altre exemple és el de Canàries, on varen fer una llei curiosíssima. No varen usar la fórmula de fer una llei urbanística, perquè el seu Estatut els permetia actuar d'una altra manera: el que van fer va esser declarar, amb una sola llei, un

centenar de parcs naturals. Parcs naturals que han estat bastant imaginaris com a tals, perquè mai no han tengut equips responsables, ni han tengut gestió real; però, com a mínim, s'ha aturat la construcció... ha tengut, de fet, els mateixos efectes que la nostra, suposen que els espais siguin no urbanitzables i, en aquest sentit, han estat eficaces.

Han estat, emperò, unes lleis eficaces per, diguem-ne, apagar un incendi; hem aturat el foc que representava el perill urbanístic. Quan un govern crea una agència de medi ambient, és lògic que, un cop aprovada la llei, immediatament es posi a fer-la funcionar. Aquí s'ha vist l'interès que tenia el Govern: a Balears, al Govern li varen aprovar la Llei i no n'ha fet res. La Llei va sortir al butlletí oficial, no s'han aprovat plans...; és ver que les Comissions d'Urbanisme, per exemple, han aturat projectes, iniciatives dubtoses, han actuat correctament. La Llei ha estat aplicada, però no s'ha desenvolupat en absolut.

- Quins són els criteris a partir dels quals es va redactar la LEN?

- En aquell moment, hi ha haver molta sort en la constitució de la ponència. Tot i que no tenia darrera l'equip tècnic que el Govern hauria d'haver posat, sí tenia una sèrie de ponents amb una experiència interessant: a part del meu cas -que, com a naturalista, el meu criteri era anar a preservar tots els ecosistemes què sabíem que tenien interès-, hi havia persones amb una formació urbanística important, com és el cas de Francesc triay o de Miquel Pascual, que tenien ben clar el que és l'ordenació del territori.

Per altra banda, van coincidir en el temps la voluntat de preservar el territori, per motius objectius de patrimoni natural, amb un moment en què, des del punt de vista econòmic i de futur, es veia clar -i es veu encara- que hi ha un excés d'oferta turística. Això darrer també va pesar: no hagués estat tan senzill discutir aquesta llei fa trenta anys, quan encara el creixement turístic era un objectiu indiscutible.

UNA LLUITA D'INTERESSOS

- Creu vostè, en aquest sentit, que el debat de la llei, la seva tramitació, el propi text... han influït d'alguna manera en el canvi d'actitud que, des de fa un temps, s'observa en determinats col·lectius socials, i estic pensant especialment en els hotelers?

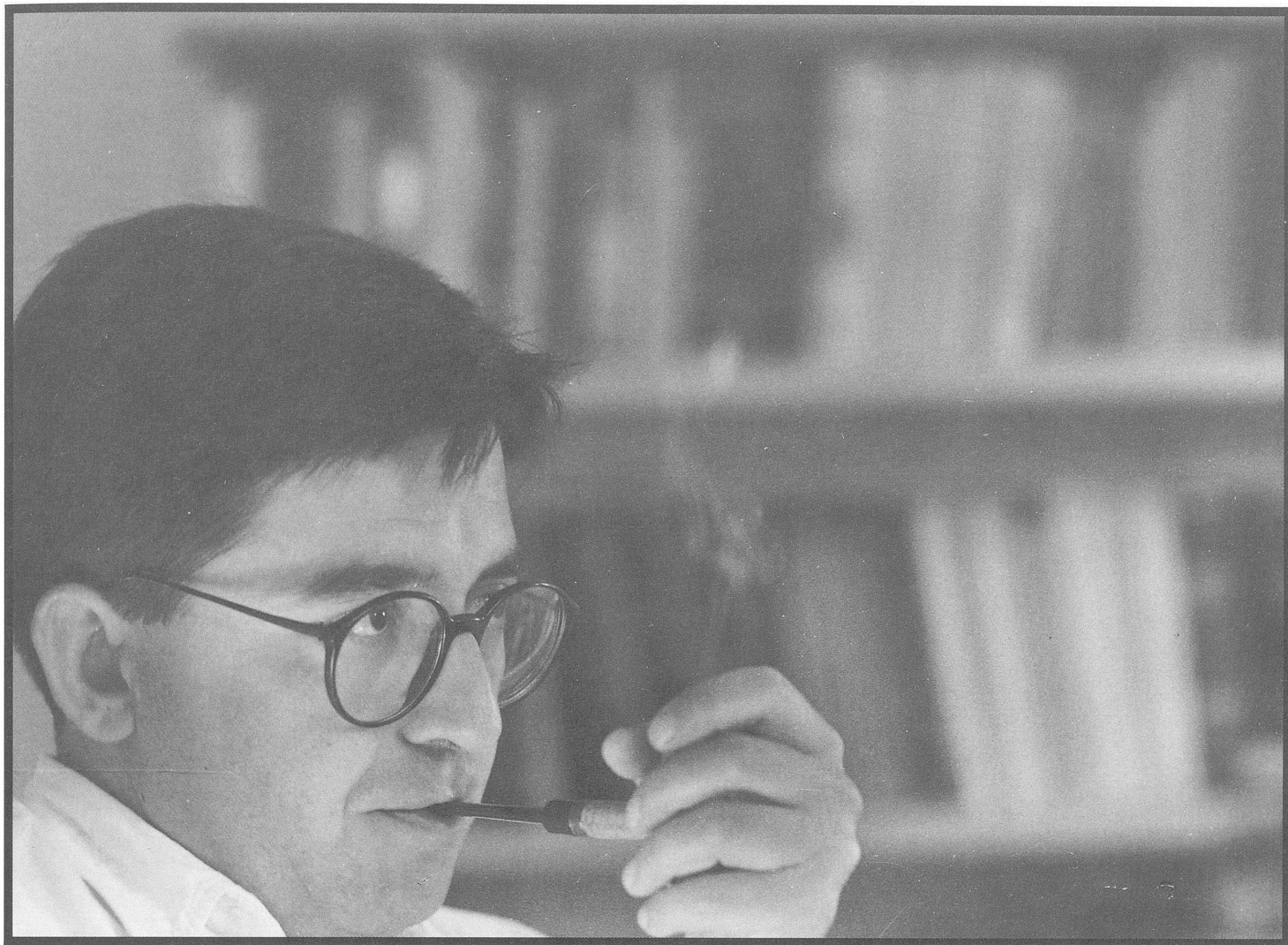
- El debat de la llei no va convèncer els empresaris. El debat de qualsevol llei, i d'aquesta en especial, és poc pedagògic; no va esser un debat reflexiu, no es debatia si serà necessària o urgent, sinó només si es podia caure en supòsits d'inconstitucionalitat, si hi podia haver demandes per part dels afectats... Va esser un debat com el que hi ha ara mateix, que en el fons és una lluita d'interessos. Per una banda, uns interessos que objectivament són particulars, i d'altres que objectivament són més generals i públics. Els interessos dels hotelers, quan l'àrea natural no és la seva, lògicament són més acostats als públics. No és que siguin els mateixos interessos. Per això no crec que el debat de la LEN convencés ningú.

- Deia vostè que el Govern no ha donat cap passa per a desenvolupar la llei. Quin hauria estat el procés lògic?

MAJORICA[®]

Joyas y Perlas
Jewellery & Pearls

- Sens dubte, dotar de contingut la declaració d'espai protegit. Però jo sé també, per pròpia experiència, les dificultats que això suposa: és molt més fàcil la protecció, prohibir que es construeixi, que la conservació dels espais protegits. En un moment donat del debat parlamentari de la llei, es va plantejar aquesta qüestió i es va proposar crear, com a mínim, la figura d'un conservador o d'un equip de conservadors. Finalment, la proposta no va quedar recollida, per por de no caure en qüestions d'inconstitucionalitat. Tanmateix, encara que la llei no digui que això s'ha de fer, això es pot fer, s'ha de fer: El Govern, així com té un Servei d'Aigües, un Servei de Carreteres, podria tenir un Servei d'Àrees Naturals... O ho poden fer els Consells Insulars, si s'ha decidit que és una qüestió purament urbanística i s'ha de transferir. Però cap dels Consells no ho ha fet, i això és lamentable, perquè suposa que s'està deixant l'aplicació de la llei en mans dels ajuntaments, que tendran un interès més o menys gran però, en tot cas, tenen unes mancances importants. I no es pot demanar a l'Ajuntament d'Escorca, per exemple, que faci aplicar una llei que és d'interès per a tota la comunitat.

Joan Mayol està, a hores d'ara, totalment implicat en la lluita per aconseguir que la Llei d'espais naturals no es vegi modificada. Amb la resolució que el caracteritza quan aborda aquests temes, que d'alguna manera han estat sempre les seves

referències vitals i professionals, es declara convençut de la positiva reacció de la ciutadania.

"El poble de les Balears -s'explica- ha pres consciència del valor que té el medi natural. Un poble que es va mobilitzar com ho va fer per la protecció del Trenc, de Cabrera, de Mondragó... no consentirà ara una agressió molt més general, que afecta deu espais a Mallorca i desprotegeix la totalitat de les Pitiüses. I és de suposar que els grups parlamentaris no restaran amb els ulls tancats davant el pronunciament dels ciutadans".

Potser és la vena política que s'imposa, quan Mayol es refereix al paper que ha jugat en tot aquest procés el partit que presideix la ex-consellera Maria Antònia Munar.

"És bo que quedi clar que la proposició de llei per a reformar la Llei no l'ha presentada el Partido Popular, sinó el grup parlamentari que integrat per aquest partit i Unió Mallorquina. I les explicacions d'UM sobre el seu electorat i la seva no implantació a Eivissa i Formentera em semblen una absoluta irresponsabilitat. En definitiva, em mereix molt poc crèdit un partit que es vol presentar com a nacionalista i que, davant una problemàtica que afecta allò que és més bàsic, com el propi territori de la nació que reivindica, se'n renta les mans".

Toca fusta

Entrevista a Mateu Castelló

per Antoni Llompart

encarregada del control de totes les tales que es puguin fer tant a finques públiques com privades i de la gestió de les finques ja siguin de propietat estatal, amb l'ús cedit al Govern Balear, propietat del Govern Balear, o de propietat del Consell Insular. Una altra secció és la d'hidrologia i caça i pesca que s'encarrega de fer plans de gestió hidràulica i forestal -en tenim dos en marxa, un al torrent de Sant Miquel i un a Artà-, repoblacions, dics de contenció d'aigua per a recàrrega dels aqüífers i la gestió de la caça i de la pesca continental. La secció de vida silvestre és l'encarregada de qüestions educatives, amb tots els programes educatius que duim a terme amb les finques nostres, tant a S'Albufera com a Son Moragues. Fa plans de protecció de les espècies en vies d'extinció, inventaris, etc., situació d'aquestes espècies, plans de protecció específics per al voltor o el ferreret i, finalment, la gestió dels parcs, que de moment en tenim un i tres quarts: funciona el de l'Albufera i funciona bé, i abans de cap d'any tendrem el de Mondragó que serà el segon Parc natural de Mallorca. També estam encarregats de

Les qüestions del medi ambient, a les Balears, tenen més caps que barrets i més barrets que administracions. A l'heràldica del Govern Balear, podrien tenir per escut d'armes un voltor negre de dos caps. Sobre cada testa de la bèstia bicèfala, sengles corones: una per a la Direcció general de medi ambient de la Conselleria d'Ordenació del Territori, i una altra per a la Direcció general d'estructures agràries i medi natural de la Conselleria d'Agricultura.

El cap del Servei de Conservació de la Natura

d'aquesta Direcció general del medi natural és En Mateu Castelló. El telèfon del seu despatx sona contínuament, però entre telefonada i telefonada ha trobat temps per respondre les nostres preguntes. No deu ser fàcil lluitar contra els incendis a un país on quatre administracions hi tenen competències, en aquesta tasca. Ni deu esser senzill planificar la conservació d'una platja quan un ministeri, un ajuntament, dues conselleries, i un nombre indefinit de propietaris, grups i associacions hi volen dir la seva. "Toca madera".

- Quines són les funcions que té encomanades el SECONA?

- El SECONA és el Servei de Conservació de la Naturalesa, depèn de la Direcció general d'estructures agràries i medi natural. Té les funcions que tenia l'ICONA abans de les transferències, exceptuant aquelles que s'ha reservat l'administració central: les competències d'interès general, temes d'hidrologia i el maneig de l'avió contra incendis, i, per descomptat, totes les relacions amb Brussel·les. Qualsevol cosa que hàgim de fer que provengui de Brussel·les ha de passar per Madrid.

Les nostres funcions, bàsicament, són la protecció de la fauna i la flora silvestre. Tenim quatre seccions: una de gestió forestal,

Mateu Castelló i Mas és cap del Servei de conservació de la naturalesa -Secona-, que depèn de la Conselleria d'agricultura del Govern de les Illes Balears. Nascut a Palma el 1935, és enginyer forestal i llicenciat en dret. Entre el 1971 i el 1983 fou cap del servei provincial de l'Institut para la conservació de la naturaleza -Icona-, càrrec des del qual va coordinar, l'any 1982, l'inventari dels espais naturals de les Balears. Aquest document, juntament amb el catàleg d'espais naturals elaborat per l'INESE, ha estat la base sobre la qual va redactar-se la Llei de protecció dels espais naturals de les Illes Balears. Entre el 1979 i el 1984 va ser delegat provincial del Ministeri d'agricultura. L'any 1979 organitzà el Servei de defensa contra incendis.

preparar les declaracions d'espais naturals, els Programes d'Ordenació dels Recursos naturals -enguany n'estam fent un a la Serra de Tramuntana-, com els Plans d'Usos i Gestió dels espais naturals protegits. Finalment hi ha una secció dedicada a la lluita contra incendis i a restauració de zones degradades. Això ve en funció de la importància que donam als incendis forestals: altres autonomies no la tenen i d'altres la tenen més reforçada. Per a nosaltres és important perquè és la que planifica tant a llarg termini com a curt termini les defenses contra incendis i la infraestructura; fa estudis i anàlisis de les causes del foc, com el pla específic que es fa cada any, de defensa contra incendis; i som els encarregats de restaurar, ordenar i repoblar aquelles àrees que han estat incendiades.

LLUITA CONTRA ELS INCENDIS: QUATRE ADMINISTRACIONS I TOCAR FUSTA

- Parlant dels incendis, hi ha problemes de coordinació amb l'administració central?

- No. Realment aquí la coordinació funciona molt bé, probablement perquè hi ha molt bona voluntat per part de tothom i la coordinació entre els ajuntaments, el Consell Insular -que té un servei específic contra incendis, el SERPREISAL, i serveis insulars a Menorca i Eivissa-, l'administració central -que ens aporta els hidroavions canadair-, i els bombers de l'Ajuntament de Palma -que intervenen freqüentment amb gran eficàcia i professionalitat- fins ara no ens ha representat cap problema. A l'enrevés, encara que pugui semblar insòlit que cadascú...

- Realment resulta sorprenent que quatre administracions tinguin tallada en una mateixa qüestió que a més demana una intervenció ràpida. Hi ha alguna instància de comunicació immediata?

- Sí, això ha estat fruit d'aqueixes coses que neixen i es consoliden per dret anglès, per dret consuetudinari, que ve per tradició, començarem a funcionar d'aquesta manera i això s'ha anat consolidant. No hi ha hagut un ordre sinó un procés progressiu de coordinació i col·laboració, primer amb els bombers de Palma, després amb el Serpreisal i, quan es va desglosar l'administració central, continuarem per aquest camí, sense afanys de protagonisme, cadascú fa la seva feina i estam coordinats per emissores. Efectivament és insòlit, però toc fusta perquè no es desbarati.

- Quins criteris segueixen, per a la repoblació? Perquè en altres comunitats hi ha hagut molta de polèmica: s'han criticat unes repoblacions fetes de manera empobridora, amb pins o eucaliptus.

- Nosaltres emparam sempre espècies autòctones, quasi sempre el pi perquè l'alzina és una espècie noble i no pot tornar-se a repoblar una zona incendiada amb alzines. Si la zona ja era d'alzinar, sol esser la mateixa naturalesa que rebrota, mentre no hagi estat un incendi devastador. Ara bé, si una zona ha estat degradada, i tenim un pinar clar amb tendència a la regressió, si hi ha un incendi això no es pot repoblar amb alzines, perquè moren totes. És una espècie molt noble,

necessita la formació d'un sòl i necessita sobre tot una cosa: ombra. L'alzina es regenera molt bé si té ombra, troben un sòl amb humitat i protecció. Aleshores, si podem, feim repoblacions mixtes, d'alzina i pi. El pi dona ombra a l'alzina i el dia de demà, amb ajuda o per ella mateixa, acaba dominant l'alzina.

- I a quines zones apliquen aquesta política?

"A ARTÀ JA HI HA LLOCS ON NO HI AGUANTA NI EL CÀRRITX"

- A Mallorca hi ha dues grans zones amb vegetacions potencials distintes: l'àrea de l'*Olea ceratonia*, la garriga i l'ullastrar i el garrover; i la Serra, que té vocació d'alzinar. En el cas d'Artà és impossible la repoblació amb alzines, gràcies si hi podem sembrar pins! Si el dia de demà s'aconsegueix aturar aquest afany incendiari, aquesta situació de potencial d'incendi que hi ha cada any, aleshores podríem tornar començar a parlar d'alzines, mentrestant ho repoblarem amb pins, i gràcies.

- Quines són les causes d'aquesta desertificació de la península d'Artà?

- En el cas d'Artà no es pot parlar de desertificació, però sí de la darrera etapa en la sèrie de les associacions vegetals. Per baix del nivell de la vegetació actual ja no hi queda res més que la roca pelada. No podem parlar del desert a l'estil del desert d'Almeria o del desert del Nord d'Àfrica, però sí de deserts en el sentit de quedar la roca despullada i haver de començar de bell nou la colonització vegetal a partir dels líquens i dels vegetals més primitius perquè aquesta incidència continuada dels incendis només ha deixat lloc a la supervivència de les espècies més especialitzades, com el càrritx. Però ja hi ha llocs on ni la carritxera no aguanta, perquè si després de l'incendi vénen unes pluges torrencials se'n va fins i tot el poc sòl que queda.

- I aquests incendis de carritxeres, encara són per pastures?

- Bé, nosaltres sospitam que sí, hi ha una discussió molt important i estam en converses amb l'Ajuntament perquè sospitam que les causes són aquestes. Que sospitem que les causes són les pastures no vol dir que l'incendiari tenguí intenció de provocar un foc tan gros: ha pegat foc, li ha fuit de les mans i ha provocat una desgràcia. Una desgràcia que en aquest cas és un delictes, perquè ha posat en perill vides humanes i béns, tipificat al Codi penal i amb penes de presó.

- S'ha aplicat cap mesura o cap programa específic per a aquesta zona? Crec que sí.

- S'ha intentat de tot. S'han fet reunions amb els pagesos, amb gent interessada, amb l'Ajuntament... Però basta que hi hagi una persona que no hi estigui d'acord, qualcú que ho vulgui d'una altra manera perquè acabi tot cremat, allà. Però no ens desanimam: seguirem, hem de continuar.

- Des de les associacions ecologistes han proposat modifica-

cions legals que consistirien en, per exemple, prohibir l'ús urbanístic o la pastura a les zones que haguessin estat incendiades.

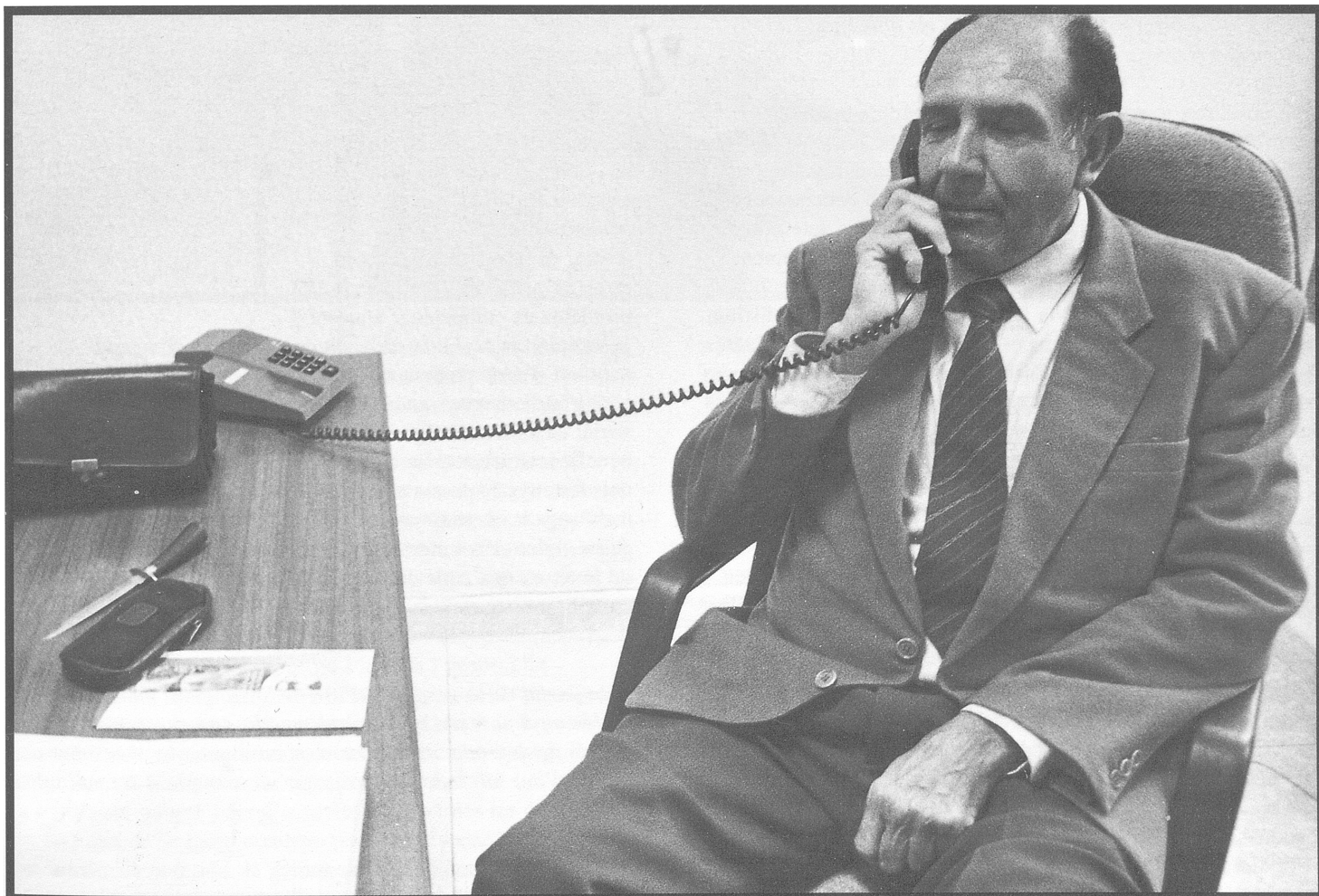
- D'això de prohibir l'ús urbanístic de les zones incendiades en sent parlar ja fa temps i realment no té una base legal, perquè la classificació urbanística no va en funció de la vegetació sinó en funció d'uns plans d'ordenació municipals que delimiten el que és urbanitzable del que no ho és: si un terreny és no urbanitzable, per molt que es cremi continuarà essent-ho. Aquesta idea que m'exposava prové de l'antiga llei del sòl que classificava els terrenys en forestals, agrícoles, ramaders... Hi havia una classificació diferent per a tot això que avui anomenem sòl no urbanitzable que permetia una degradació de la classificació legal del sòl paral·lela a una degradació física: si un espai es cremava podia passar de forestal a ramader i de ramader a urbà... Això avui no té cap raó d'esser: mantenir la classificació urbanística dels sòls que s'hagin incendiat és suficient.

Pel que fa a la prohibició de pastures, l'estam estudiant i de fet ja l'hem aplicada, la prohibició de la pastura durant una temporada per tal de recuperar la vegetació més ràpidament i evitar més erosió. Lògicament, després de la pastura la planta tarda més a reaccionar als efectes d'un incendi perquè el bestiar la trepitja i es menja els brots, per tant, prohibint la pastura a les zones afectades la regeneració és més fàcil tant a les plantes anuals com als arbres.

“TENIM MÉS ARBRES QUE FA QUINZE ANYS”

- Algú va dir que a la història de la vegetació hi havia un abans i un després de la invenció de la serra mecànica. A Mallorca tenim un problema real de tales incontrolades?

- No, aquest és un altre dels mites que tenim, el de les tales. S'ha parlat de tales abusives, incontrolades, però només hi ha un poc de ver, en això: és l'excepció. Tenim expedients per infraccions a la llei per tales no autoritzades, però normalment la gent és respectuosa i demana permís. Una prova és el segon inventari forestal que presentarem fa mig any amb el director de l'ICONA i que demostra que tenim més arbres que fa quinze anys, tant pel que fa a pins com alzines, i que l'estructura d'una vegetació tan important com és l'alzinar està molt més ben proporcionada que aleshores. Totes les piràmides de població són iguals, tant per als homes com per als arbres; vull dir que hi ha d'haver molts d'elements joves i pocs de vells. I aquesta és la piràmide que tenim als nostres boscos, la base s'ha eixamplat amb molts d'elements joves i el conjunt està més d'acord amb el que ha d'esser l'estructura general de la vegetació. Una piràmide invertida, amb molts d'arbres vells, seria un perill, perquè la població de més edat és més sensible a les plagues i les malalties i la manca d'arbres joves pot impedir la renovació del bosc.

- Aquesta recuperació del bosc, s'ha degut a l'abandonament de l'agricultura?

- No. Això pot explicar en part l'avanç del pinar, que ha invadit antics oliverars, però no explica la recuperació de l'alzinar, que es va assentant i s'afirma a molt llarg termini, i parl de dos-cents o tres-cents anys. Els fruits d'aquesta piràmide que comentàvem no els veurem ara sinó d'aquí a molts d'anys.

- I per què pensa que s'ha invertit aquella tendència històrica que anava contra l'alzinar?

- Això no és mèrit nostre. Simplement s'ha deixat d'explotar. Ara hi ha una tendència a tornar-hi fer llenya, aposta estam preocupats. En canvi, la fusta del pinar s'aprofita molt poc i això fa que es talin pocs arbres. I a l'alzinar controlam les tales de manera que s'obrin clarianes prou petites per assegurar una regeneració natural del bosc. Donam permissos perquè els arbres més vells deixin lloc als joves hi hagi una millora de la vegetació. Això és tot.

“LA LLEI D’ESPAIS NATURALS VA SER MOLT POSITIVA”

- Parlem de la protecció dels espais naturals. Com va viure el SECONA el procés de redacció, debat i aprovació de la famosa Llei d'espais naturals (LEN)? Més quan l'ICONA -i també una entitat privada, l'INESE (Institut d'Estudis Ecològics)- aportaren els papers sobre els quals treballaren els parlamentaris.

- Bé, nosaltres, jo personalment i una sèrie de persones més, vérem l'aprovació d'aquesta llei amb una gran satisfacció perquè hi havia feta una proposta de l'any setanta-quatre, un inventari previ de l'ICONA, que va partir d'un coneixement -ja en aquells moments- de la necessitat de preservar determinats espais, després va fer-se una altra revisió d'aquell document l'any setanta-vuit i finalment l'any vuitanta-quatre va publicar-se un inventari que ja s'havia fet amb una metodologia distinta dels altres dos, mitjançant mapes temàtics, és a dir cartografi-ant la fauna, la flora, la geomorfologia, la hidrologia, el paisatge, etc., tota la natura. Aquests mapes temàtics, fets per especialistes molts dels quals ni tan sols cobraren... Ha! Ha! Varen fer...

- ...una tasca benemèrita.

- I va anar molt bé. He de reconèixer des d'aquí que no varen cobrar ni un cèntim. Aquests mapes es varen superposar i allà on coincidiren les diverses taques consideràrem que la zona tenia un interès especial digne de protecció. Aquest inventari, que va ser publicat, no tenia efectes legals de cap tipus. Però teníem la voluntat de subministrar informació i ja recomanàvem la protecció de distintes àrees en funció de les amenaces potencials que poguéss haver-hi. Per tant, ja ens banyàvem. També proposàvem que alguns espais es gestionassin i no únicament es protegissin: era el cas de S'Albufera, que no podíem simplement protegir i deixar-la de qualsevol manera. En canvi, altres zones com la garriga de

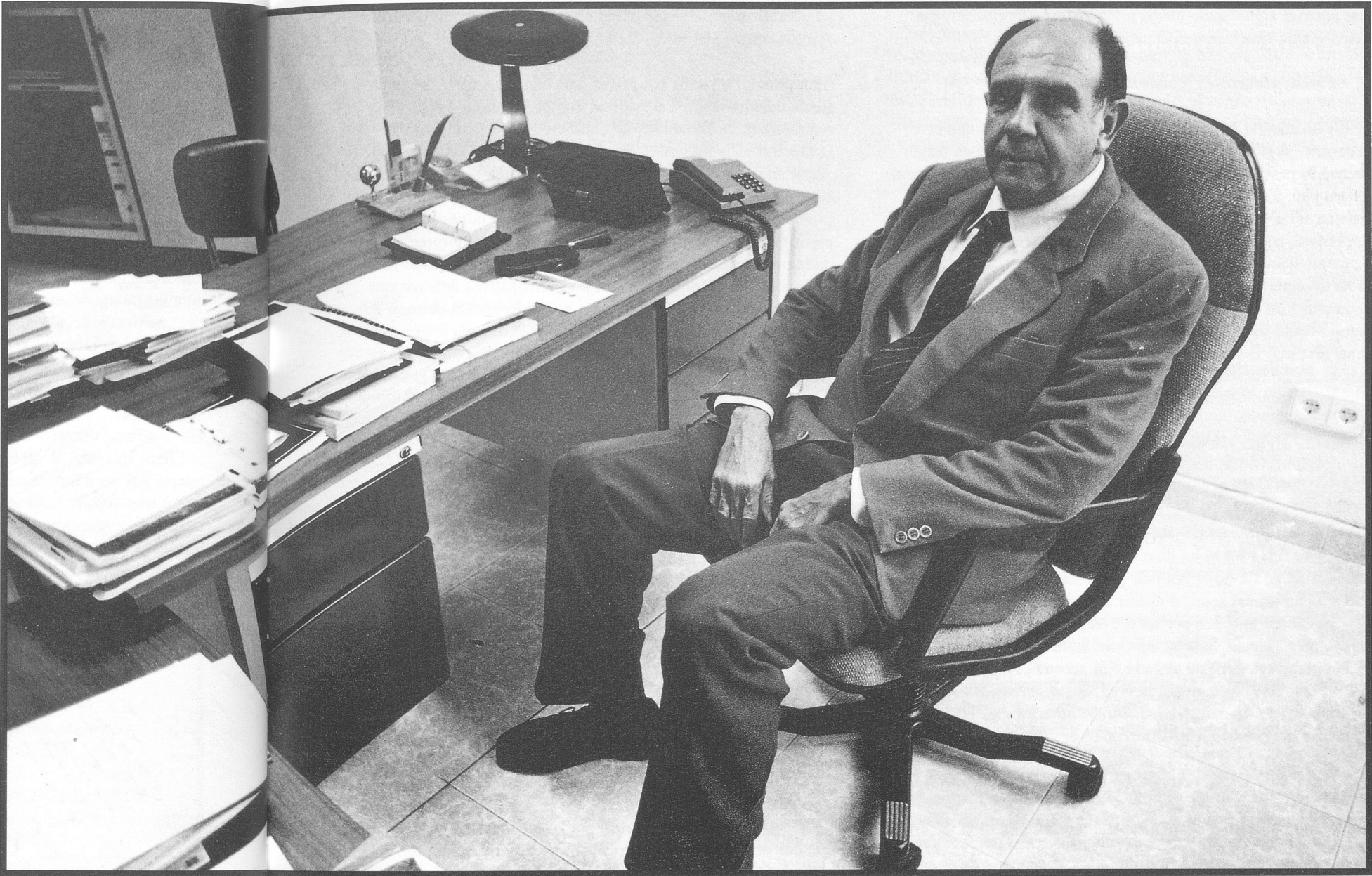
Llucmajor, que si desapareixia l'amenaça urbanística simplement bastava deixar-les com estaven, podien continuar sense gestió. I finalment, vàrem veure que aquestes i altres propostes, amb els mapes que incorporaven, eren tengudes en compte i s'aprovava aqueixa llei. Pens que la LEN va ser una llei enormement positiva per a tots els balears.

- Tenc la impressió que la figura d'Area Natural d'Especial Interès (ANEI) va sorgir en un moment que hi havia un problema concret: la protecció del Trenc. Després, aquesta mateixa figura ha servit per protegir una part essencial del nostre territori. És l'ANEI una figura jurídica adequada a aquest fi o va venir condicionada per la nostra història política recent?

- No. Crec que és una figura que compleix una funció, la de protecció d'un espai natural sense gestió. Així mateix hi ha una sèrie de recomanacions sobre actuacions possibles en aquestes àrees, però que no impliquen gestió. Aleshores, crec que aquesta llei i la figura de l'ANEI són bones sempre que en alguns espais hi hagi una gestió posterior, perquè si no es gestionen i es deixen així com estan es poden anar degradant. El problema és compaginar aquesta gestió amb la titularitat privada dels terrenys. Pens que hauríem d'anar preparant el camí perquè l'administració adquirís els terrenys en els quals el benefici de la seva funció social és molt superior a l'interès que puguin reportar als beneficiaris privats. En aquests casos la vocació més lògica dels terrenys és passar a ser públics. Si això continua així i de cada vegada es gestionen més espais així com han de gestionar-se -l'Albufera és un d'ells i Cala Mondragó en serà un altre, en una zona de protecció molt reivindicada- s'haurà complit un paper molt important: col.lapsar un procés de destrucció d'aquestes àrees.

- Ha parlat de la gestió del Parc de S'Albufera, una zona que fa deu anys pareixia quasi condemnada a mort a causa d'un procés de degradació important, mentre que ara el nombre de visites d'aus migradores, per posar un exemple, s'ha multiplicat.

- I ho ha fet en una quantitat enorme, sí. I ho puc dir perquè no som jo el director, encara que el director és amic meu, pens

que s'hi fa una bona gestió perquè s'han fet les coses en equip, correctament. Si feim un poc d'història veurem que en la protecció de S'Albufera cadascú va assumir un paper: hi va haver un moviment ecologista que va exigir la protecció d'aquesta àrea, com a conseqüència d'aquest moviment la Universitat va fer un estudi on, d'una forma objectiva es fixava quin era l'interès d'aquesta àrea a nivell regional, internacional i nacional; a més va aconseguir-se que l'Ajuntament de Muro desclassificàs una part de la zona urbanitzable; seguidament les administracions central i autonòmica procediren a comprar una part important de S'Albufera; finalment va fer-se la declaració de Parc natural, va redactar-se un Pla d'ús i gestió i va constituir-se la Junta rectora on hi ha un gran debat permanent, perquè evidentment no tothom està d'acord en tota la gestió però això de cap manera no ho trob negatiu: que hi hagi un debat continu entre tots per discutir el que es fa bé i el que es fa malament perquè hem d'assumir que no totes les coses s'han fet bé i que de vegades ens hem pogut equivocar. Però crec que, en línies generals, el Parc funciona, està millor del que estava fa uns anys i pens, personalment, que és un Parc que

s'ha de gestionar perquè si no es gestionàs i es deixàs com una reserva a poc a poc aniria tornant una torbera i desapareixerien les zones on tenen més presència les aus, que són els miralls d'aigua, i això no som jo que ho dic, sinó especialistes internacionals que visiten el Parc.

AIGÜES AMB NITRATS, AL LÍMIT DE LA POTABILITAT

- S'Albufera encara pateix aquells problemes derivats d'un excés de nutrients que hi aporta l'agricultura de Sa Pobla, i problemes de veïnatge en general?

- Sí, té aquest problema. Les aigües de Sa Pobla són aigües molt riques en nutrients, tenen un percentatge de fosfats i de nitrats molt superior al normal, no hi hem fet mai anàlisis però segurament és una aigua que està al límit de la seva potabilitat, degut a la quantitat de nitrats que té. Pensem que el sòl de Sa Pobla és un sòl creat artificialment i extremadament permeable. L'aigua que arriba a l'Albufera pot haver baixat al subsòl i haver estat extreta per a regar tres vegades, de manera

que aquesta aigua, quan arriba a l'Albufera, pot haver regat tres o quatre quartons de patates.

- *I ha rebut nitrats tres o quatre vegades.*

- Sí, s'ha abeurat bé de nitrats i de fosfats! I això fa que la vegetació pugui amb una força extraordinària: obrim un canal perquè hi passi l'aigua i al cap d'un any no es coneix si hi hem fet res mai. I aquest problema ara és impensable evitar-lo, un sistema seria desviar aquestes aigües cap a l'exterior de l'Albufera, però no podem perquè són aigües necessàries per mantenir l'equilibri entre aigües dolces i salades: a l'Albufera hi ha un equilibri dinàmic entre la pressió de les aigües salades de la mar i les aigües dolces que vénen de terra, en determinades èpoques el nivell de clorurs és a dos-cents o tres-cents arran de mar, a l'hivern, i a l'estiu aquest límit puja fins més a dalt de Sa Roca. I per mantenir aquest equilibri necessitem aquestes aigües.

- *Aquestes aigües tan nitrades de Sa Pobla, s'usen només per a l'agricultura?*

- Tem que aquestes aigües, en part, s'usin per a les persones. Sobre aquest problema, a altres parts d'Europa, hi ha una gran precaució, fins i tot hi ha directives de la Comunitat Europea que el tracten. La nova Política Agrícola comunitària, la nova PAC, va en aquest sentit d'ajudar els agricultors a disminuir l'ús massiu de nitrògen per tal d'evitar la contaminació de les aigües pels nitrats. No sé si aquestes aigües superen els límits de la potabilitat, però tal vegada s'hi acosten. Nosaltres, la de l'Albufera, no l'empram per beure, però segurament la font de Sant Miquel té una surgència natural i no arrossega la quantitat de nitrats que arriben a S'Albufera.

PROTECCIÓ DE LA NATURA I INTERESSOS PRIVATS

- *A les Balears només hi ha un Parc natural, que és el de S'Albufera...*

- I un Parc nacional, que és el de Cabrera.

- *Ben cert! Al Parc de S'Albufera l'ha de seguir el de Mondragó. Realment Mondragó té prou importància ambiental per justificar la figura de Parc natural? Es petitet...*

- No! Per les dimensions serà un Parc de 800 Hectàrees, no serà tampoc un Parc molt petit. La gestió de Mondragó com a Parc natural té la seva raó d'esser en el fet que és una de les poques cales verges o quasi verges, d'una certa entitat, que queden. No té un interès florístic ni faunístic extraordinari, el té paisatgístic i demostratiu d'una petita zona que queda verge a la costa del Llevant. Això és tot.

- *Supòs que, en aquest cas, la declaració de Parc natural en comptes d'ANEI ha vengut condicionada per la titularitat pública dels terrenys.*

- Sí. Els terrenys públics són només 90 Ha. Les que hi ha al voltant de les platges.

- *I com es resol la gestió d'uns terrenys privats inclosos en un Parc natural?*

- En principi no se'ls pot privar dels beneficis de la propietat si no és indemnitzant. Cal tenir en compte els drets adquirits i, realment, hi ha situacions de conflicte entre els interessos col·lectius i els interessos privats. Les finalitats del Parc poden xocar amb interessos privats i, per tant, s'han de compaginar a base de diàleg amb el propietari i cercant solucions, als problemes i conflictes que es presentin. Però la gestió d'un espai natural de titularitat privada sempre és difícil: reclama un diàleg permanent i nosaltres encara tenim un sentit molt romà de la propietat. Ha! ha! Una de les prerrogatives dels romans era usar i abusar de la propietat, i nosaltres encara pensam que la propietat significa fer tot el que vulguis dins ca teva, sense cap limitació. Això és un problema, a part d'ancestral, també cultural perquè ara fins i tot la Constitució proclama el sentit social de la propietat, però això sempre ho admetem quan afecta els altres, quan t'afecta a tu ja és més difícil...

- *Aquesta experiència de diàleg amb propietaris podria servir en un futur per crear parcs naturals a zones realment importants, com el Salobrar de Campos?*

- Sí, podria esser, de fet els francesos ja ho han utilitzat als seus "Parcs regionals", una figura que implica una gestió conjunta entre l'administració central i regional, els sindicats, les entitats locals, associacions, ecologistes, propietaris, etcètera. Aquests Parcs tenen un model de gestió que funciona bastant bé i poden ser una experiència a tenir en compte, en efecte. Aquí, el diàleg ja ha començat al Parc de S'Albufera, on hi ha una part, molt petita, de propietat privada.

SERRA DE TRAMUNTANA, PARC NATURAL I RESERVA DE LA BIOSFERA

- *I la petició d'un Parc natural per a la Serra de Tramuntana que han fet el GOB i Greenpeace, li sembla precipitada?*

- No! Jo, tot allò que sigui demanar protecció em pareix bé. El que passa és que en aquests moments s'ha decidit optar per una altra figura, que és la Reserva de la Biosfera, sense renunciar a res. Però la reserva sembla que és una figura més lleugera que el Parc i que, per tant, sembla que pot tenir més acceptació, però per qüestió d'estratègia.

- *Què suposa la declaració de Reserva de la Biosfera?*

- Aquesta figura suposa un reconeixement per part de la Unesco que una àrea està ben gestionada, és a dir, reconeix que un espai fa compatible el desenvolupament ordenat i sostingut amb el manteniment dels recursos naturals, una bona ordenació i una protecció que assegurin la persistència d'aquests recursos. Però no pensem que ho feim únicament per obtenir un reconeixement internacional, sinó per donar uns criteris de gestió unitaris i un model de gestió a la Serra, sense deixar de banda, de cap manera, la possibilitat de crear Parcs naturals a l'interior de la reserva, més o menys grans o fins i tot equivalents a la superfície de la Reserva: aquestes dues figures, Parc i Reserva, són solapades i no excloents.

- *Sabem que la Unesco, a través del programa MAB (Home i Biosfera), ja fa un parell d'anys que promou uns estudis a Formentera. Això, com ha acabat?*

- No ho sé, jo sé que treballaven amb la Universitat per demanar una declaració de tota Formentera com una Reserva, però no sé com ha acabat. Sé que també hi ha un intent de declaració d'una Reserva de la biosfera a Menorca. Però no conec aquesta qüestió en profunditat per poder-ne parlar.

LA TERRA I LA MAR, "UN DIVORCI ADMINISTRATIU" "DEMENCIAL"

- *Arran de la polèmica que hi va haver fa un parell d'anys en torn de les obres de regeneració artificial de platges, va posar-se de manifest la manca de competències sobre la mar que té la nostra Comunitat Autònoma. La qüestió pot tornar sorgir amb la invasió d'aquesta alga famosa, la Caulerpa taxifolia, però en qualsevol cas hi ha una relació innegable entre aquests dos biòtops: mar i terra.*

- A conseqüència de la Llei de costes, la qual, a més, està recorreguda per diverses autonomies, hi ha una espècie de divorci administratiu entre la mar i la costa i, com ha dit molt bé, hi ha una interrelació importantíssima: és impensable gestionar la costa sense pensar amb la mar i a la revessa. La mar, la platja i la zona marítim terrestre no poden quedar enlaire. Per tant hi ha d'haver una bona voluntat per part de les administracions perquè hi hagi, en aquest sentit, una programació i una gestió unitària i no dues gestions. Seria una cosa demencial, a Cala Mondragó que l'administració central gestionàs per un costat i nosaltres per l'altre. Seria ridícul...

- ... *que a la platja s'aplicassin uns criteris diferents...*

- ... als de terra endins. Això seria una cosa impresentable.

- *Record, fa un parell d'anys, quan l'anterior ministre d'Obres públiques, En Sáez de Cosculluela, va venir a Mallorca, a una roda de premsa li plantejaren aquesta qüestió: la protesta dels pescadors i d'altres sectors afectats per les obres de regeneració de les platges que reduïen les praderes de posidònies. I ell va dir que no, que l'impacte ambiental de la regeneració de les platges era molt positiu perquè es regenerava la platja. Aqueixa mentalitat diguem-ne "d'enginyer" -i que em perdonin- pensa que encara domina dins de l'Administració?*

- Bé, jo en principi pens que a l'hora de fer obres que suposin alteracions de la importància que tenen aquestes regeneracions de platges, s'haurien de tenir en compte tots els valors i tots els factors que s'han de tenir en compte per tenir una objectiva valoració de l'impacte ambiental. Però almanco hi ha d'haver informació per poder decidir i no fer-ho sense tenir en compte els efectes secundaris que provoca aquesta regeneració.

- *Pel que fa a la protecció de la fauna, i veig que la recuperació dels voltors és un èxit, quins problemes el preocupen?*

- Ens preocupa continuar amb aquesta vigilància de la situació de la fauna, fer constantment inventaris o valoracions de poblacions, estar sempre preparats. Hi ha espècies que estan més en perill: la situació de les rapinyaires, en general, està millor que fa uns anys. El que més em preocupa en aquests moments és l'agressió contra els biòtops, la protecció de la fauna des del punt de vista legal ja està molt aconseguida i aprofundida amb la Llei 4 de protecció de la naturalesa i els canvis en els criteris de caça. S'ha avançat molt, en aquest sentit, ara bé, si protegim totes les espècies i no conservam els biòtops em preocuparà que puguin alterar-se i posar aquestes espècies que hi viuen en perill d'extinció.

- *I de fet només tenim protegits amb figures legals fortes dos ecosistemes d'importància, l'Albufera i les illes i els illots de Cabrera. Pensa que els altres ecosistemes haurien de tenir alguna mostra protegida amb aquestes figures legals?*

- Sí. I aquests plans de protecció haurien de prendre mesures que garanteixin que aquests espais no s'alteraran i contra alguns perills que no són únicament urbanístics: una amenaça contra els voltors són els incendis causats per la crema de càrritx i pastures. Això ja ho vigilam, estam alerta, feim una feina directa entre els pagesos, punt per punt... Però realment és així: s'haurien de fer unes proteccions complementàries, ja ho he dit abans, perquè segons quins espais necessiten una gestió. Però una gestió no vol dir que hi hagi un funcionari tot lo dia allà vigilant, sinó que pot ser una gestió molt tènue, però una gestió: la necessària als problemes. Crec que no s'ha de fer una gestió enorme per arribar a unes necessitats petites, s'ha d'adaptar la gestió a les necessitats i no a l'inrevés, no es tracta d'importar models. Crec que moltes d'aquestes ANEI s'hauran de gestionar.

Taula Rodona entre **Antoni Martínez**, ecòleg de la Universitat i president de la Societat Balear d'Història Natural;
Miquel Àngel Borràs, ex-president de l'Institut d'Estudis Ecològics, ex-director general del medi natural i membre de l'executiva d'Unió Mallorquina i
Josep Forteza-Rey, empresari, anterior president de la Federació Hotelera de Mallorca

per Antoni Llompart

Vendre les cases i anar a lloguer

ONA va convidar a aquesta taula rodona un representant de l'associació de promotors urbanístics de les Balears, però aquesta patronal va declinar amablement la nostra invitació. També ho va fer l'advocat Bernat Deyà, tot al·legant els mateixos motius: l'excessiva politització del tema a debat. També intentàrem convidar el president de l'associació patronal d'edificació i obres públiques, però el director general d'aquesta entitat ens va suggerir fermament que convidàssim algun portaveu de la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears. Per qüestions de temps i feina cap representant de la CAEB no va poder assistir al debat.

ONA - Antoni Martínez, com veu el moment actual de la protecció dels espais naturals a les Balears?

Martínez - En una visió general, la veig bastant bé almanco a Mallorca i Menorca. Podria estar millor si no hi hagués aquesta intenció de reformar la Llei de protecció dels espais naturals (LEN): des del meu punt de vista acabam de tancar l'economia d'Eivissa i Formentera. Pens que la conservació de la naturalesa és una cosa que a la gent de les Balears ens ha de preocupar doblement, perquè ja no és una qüestió ètica sinó una inversió amb garanties de futur per aconseguir un progrés econòmic i social a la nostra comunitat. I crec que hi ha molta de gent que accepta aquest punt de vista, el problema és que no basta fer-ho de paraula sinó que s'ha d'acceptar amb fets. Aquesta reducció que es vol fer a Eivissa: passar de vint a tres quarterades la parcel·la mínima edificable als Amunts no és fer una reforma sinó buidar de contingut una llei que ens servia per ordenar una miqueta els espais naturals de les Balears i les inversions que hi volguéssim fer. Això era bo per a les Balears, per al seu patrimoni natural i per als inversors que hi

volguessin fer feina amb les fites clares.

A Mallorca, dins de la bona situació general, vull destacar moviments que intenten fer de la Serra de Tramuntana una Reserva de la biosfera, amb un percentatge del 50 per cent de Parc natural al seu interior. Iniciatives bones, com la mateixa LEN, n'hi ha; ara es tracta d'aconseguir que no es buidin de contingut.

ONA - Senyor Borràs, primer des de l'Institut d'Estudis Ecològics (INESE) i després des de la direcció general d'estructures agràries i medi natural de la Conselleria d'agricultura, ha viscut tot el procés de protecció dels espais naturals de les Balears. ¿Com veu el moment actual?

BORRÀS I L'ESPRIT DE FINESSE

Borràs - Jo ho he viscut bàsicament com a president de l'INESE, ja que l'INESE va tenir la iniciativa de crear un catàleg per definir quins espais d'aquestes illes eren

"Si l'Ordenació del Territori era l'eina més important, per què no l'hem feta?"

susceptibles de protecció. Això ens va dur a fer una valoració d'aquests espais que trob a faltar a la LEN. Comprenc que és un tema difícil i sempre subjectiu, però és un tema que s'ha d'abordar perquè ens ha de servir per establir unes regles de joc que acceptem entre tots. Si no, parlar de protegir serà fer voluntarisme perquè la gent sempre té tendència a protegir a cal seu veí.

Com a INESE, ens plantejarem aquest assumpte per crear un àmbit de seguretat jurídica que UM defensa a capa i espasa. Encara que estic totalment d'acord amb tot el que ha dit el senyor Martínez, hi ha d'haver un principi de seguretat jurídica simplement perquè no és possible que els empresaris i els inversors no tinguin unes regles de joc fixades i respectades. Si volem tenir una certa estabilitat social hem de treballar en aquest sentit, i és per això que ens vàrem plantejar un catàleg generós a l'hora de definir els espais a protegir i la seva superfície. Volíem un consens suficient, el màxim possible entre les forces polítiques, per poder arribar a una protecció real.

Des de la Conselleria d'agricultura vàrem treballar bàsicament en dos temes. Un va ser concloure i posar en marxa el primer Parc natural d'aquestes illes: S'Albufera, que marxa bastant bé. També tractarem un usdefruit no reconegut però que de fet existeix i que és un dels grans problemes dels espais naturals: la caça.

ONA - Quan comentava la manca de valoració dels espais naturals com una de les mancances de la LEN, parlava de valorar l'interès en si de cada espai?

Borràs - Sí. Bé, la LEN en realitat fa una certa valoració, però la distribueix en només dos grups: Àrees naturals d'especial

interès (ANEI) i 'Àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP); però pensam que no és només això. S'hauria d'incloure, per exemple, una valoració paisatgística, que és allò que la gent pot entendre més. I això des d'un punt de vista macroeconòmic, com quan des de l'INESE ens oposarem a l'explotació a cel obert de les mines d'Alaró perquè era un recurs natural que eliminàvem d'aquesta terra. El paisatge és, igualment, un recurs natural i per això ens convé que cada espai tenguí una real valoració del seu interès. Així no veuríem animalades com les que veim a la LEN, no en la seva part escrita ni en l'esperit de la Llei, que subscriu al cent per cent, sinó en errors materials com protegir figuerals o ametlerars que fan que hi hagi un seguit de gent descontenta, petits propietaris que es veuran afectats per la LEN més prest o més tard. I això ens preocupa perquè hi pot haver un rebuig d'aquesta llei quan realment no s'ho mereix, perquè pens que només la seva aprovació ja hauria justificat lluitar tant per una autonomia en aquesta terra.

FORTEZA-REY: LA INQUIETUD

ONA - Senyor Forteza-Rey, vostè, si em permet dir-ho, va marcar un canvi en el que havia estat la imatge de molts d'empresaris de les Balears quan va encapçalar mobilitzacions ecologistes. Passat aquell moment, que va fructificar en l'aprovació de la LEN, com veu la situació d'ara?

Forteza-Rey - La veig amb inquietud, encara que s'ha avançat bastant. La LEN havia costat molts d'esforços però em preocupa que no doni un sentit de seguretat. Ara ja estam en tràmit de modificació de la LEN i no s'hauria de crear el precedent de modificar coses tan serioses segons la victòria

d'un grup polític o d'un altre en les eleccions.

Parlàvem, abans de començar aquest col·loqui, de la manca d'uns criteris d'ordenació territorial en aquesta comunitat nostra. És evident que en una societat occidental i de lliure mercat no es pot pretendre que la iniciativa privada sigui respectuosa amb certes coses del bé comú. Per tant, s'han de tenir instruments, emanats del Parlament, que defensin aquest bé comú. El sòl, aquesta terra nostra, és un bé escàs i per tant valuósíssim.

Nosaltres, amb molta d'il·lusió defensàrem el tema dels espais naturals, i ho férem des d'un doble vessant. Un vessant egoista en considerar que eren un element necessari per al futur del turisme, però també des d'un condicionament sentimental d'estimació de la terra.

Ens preocupa que el tipus de protecció que donem als espais naturals no tinguin una solidesa i un respecte. Hauríem de tenir la virtut moral de no voler guanyar aquestes coses pel 51 per cent: de vegades algú ha distingit entre tenir la legalitat i tenir el dret moral.

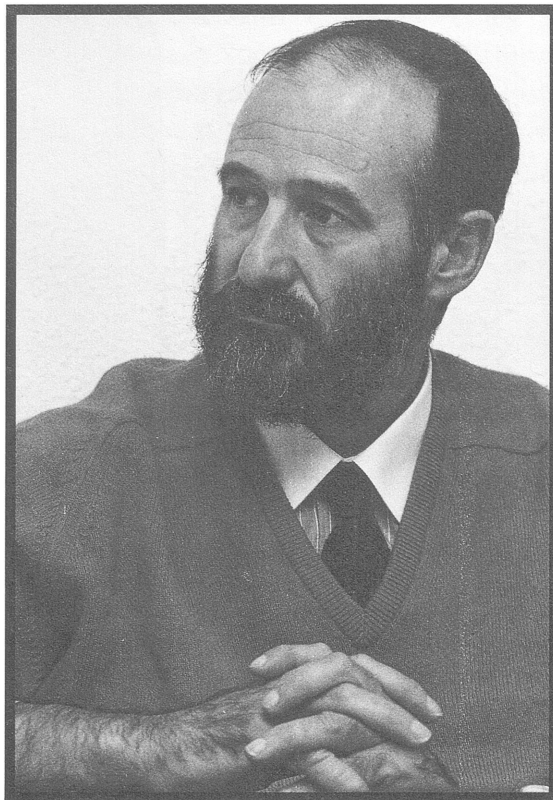
ONA - Per arribar a aquest consens que demana el senyor Forteza-Rey, no troba, senyor Borràs, que els canvis introduïts a la parcel·lació dels Amunts d'Eivissa suposen un bot enrera excessiu, mancat de moderació?

Borràs - Estic d'acord amb el que ha dit abans el senyor Martínez, els eivissencs haurien de pensar un poc en el seu futur, col·lectivament. Així com a les Balears hi ha un 35 per cent protegit, la major part a Mallorca, on molts de propietaris s'han sacrificat, sense dir res, per al bé comú, pens que els eivissencs s'ho haurien de pensar, perquè aquest bé comú és el futur dels seus fills i amb aquesta mesura (retallar la protecció dels Amunts) pens que desgraciadament completament el futur d'Eivissa.

Però tenc l'esperança que en el procés de debat parlamentari hi trobin una solució, perquè tampoc no és just fer una llei contra el parer de tots els afectats ja que ningú no la respectaria. Seria com en un temps amb les casetes d'eines, una llei que la gent es botava cada dissabte i diumenge. Imposar una llei que la societat sent injusta ens pot fer caure en el despotisme il·lustrat, i això no és bo per a una autonomia que preten convertir les Balears en un país. És necessari cercar el consens i l'INESE va treballar per crear el marc sobre el que hauria estat possible aquest consens.

MARTÍNEZ: "NECESSITAM UN PROJECTE DE FUTUR"

Martínez - En aquesta reforma de la LEN hi ha moltes coses que no s'han fet així com toca. Per exemple reduir la parcel·la mínima edificable de vint quarterades a tres, als Amunts d'Eivissa, sense una justificació, és una cosa que trob

Forteza-Rey: "Ja seria el més trist de tot, que els de fora ens diguessin què hem de fer"

impresentable. S'han de seguir uns criteris i legislar de manera proporcionada i raonada.

Els canvis que la reforma de la LEN introdueix a Mallorca tampoc no estan prou justificats, i s'han de justificar perquè si no ho fan sembla senzillament que a darrera hi ha el nom d'una persona concreta amb uns interessos determinats, i això desmoralitza tothom. Si es fan greuges comparatius es desil·lusiona la gent. ¿Per què has de complir les ordenances municipals que t'impedeixen fer més grossa la finestra de ca teva si hi ha un senyor en benefici del qual modifiquen tota una llei? Si les coses van així ho pots enviar tot a fer punyetes. Aquesta desil·lusió de la gent l'hauríem d'eliminar perquè les Balears estan en una situació en la qual allò vertaderament intel·ligent seria posar-nos d'acord a fer un macroprojecte cultural que fos promotor d'un canvi socioeconòmic de la comunitat. Aquí és absolutament necessari posar d'acord constructors, hotelers i Universitat i fer entre tots un projecte de futur que sigui engrescador per a la societat balear. Aquest projecte passa per aconseguir que la gent valori el seu patrimoni natural i cultural, la seva llengua... Estam tan dividits que és difícil arribar a aquest projecte de futur engrescador, però és

necessari: he sentit fa poc que tant el consellers Sàiz, Cladera o Forcades, com l'economista Alenyar pensen que el model balear necessita canvis, i per aconseguir-los necessitam un consens que no sigui del 51 per cent.

ONA - I vostè, senyor Forteza-Rey, hi creu, en aquests plans estratègics?

Forteza-Rey - Ja ho crec! Allò que per ventura no veig tan clar és la voluntat dels responsables. No deixa d'esser trist i lamentable que els nostres avantpassats s'esforçassin per reunir sòl, per a la gent major era un signe de prosperitat, estabilitat i futur reunir quarterades una darrera l'altra, mentre que la nostra generació té una pressa de vendre terrible. Sembla que molta de gent només frissa d'obtenir una qualificació adequada per poder vendre. Pareix que ho hauríem de vendre tot, en aquesta illa! Perquè la gent s'enfada i diu "no m'ho deixaran vendre". I quan ho tinguem venut tot, què farem?

EL FUTUR DE LA CONSTRUCCIÓ

Falten voluntats serioses d'afrontar problemes dels quals ja n'hem parlat moltíssim. Falta una posada en acció de les solucions, però no són fàcils i és impossible aconseguir tothom. No es tracta de cercar solucions "dels constructors" o "dels hotelers" perquè segurament no seran bones. Els hotelers no poden pretendre mantenir la seva indústria al preu d'enviar la resta de l'illa a fer punyetes, i els constructors no poden pretendre que el futur passi per posar més ciment, per ventura n'hauran de posar un poc manco, de ciment, i sobretot hauran de mirar on el posen!

Martínez - Jo no som constructor però la meua família ho ha

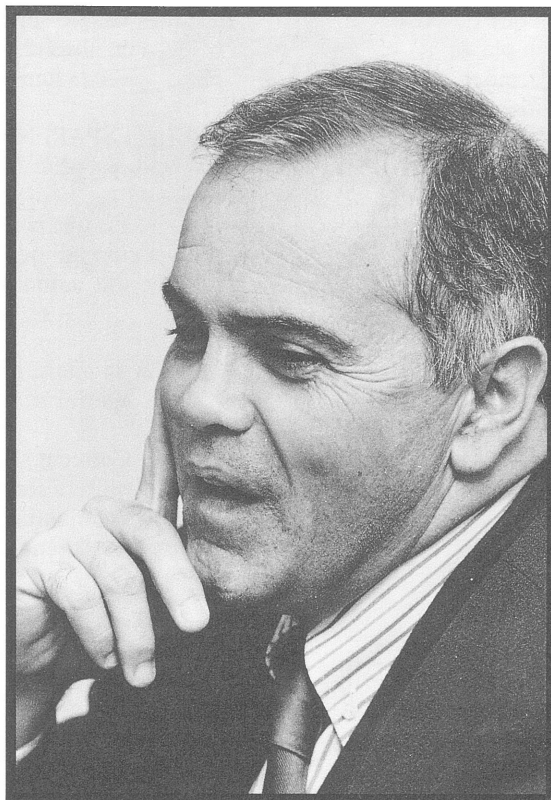
estat i veig un futur esperançador per a aquest sector. Quasi em sap greu haver de dir-ho, perquè si llegim als diaris les opinions dels constructors sembla que tot es condemnarà i que gràcies als ecologistes hi haurà una infinitat d'aturats... Pens que el sector de la construcció ha de tenir intel·ligència per pensar alternatives: hi ha molta de feina a fer en restauració. Dins els espais naturals protegits per la LEN hi ha cases, possessions immenses que cauen. A Palma, a la plaça del Mercat, davant el gran hotel, han restaurat dues cases modernistes bessones i s'hi han instal·lat els millors comerços. Allò que era una cosa *cutre* ara és un negoci que fa il·lusió només el fet d'entrar-hi. ¿I quanta d'arquitectura no tenim, que reclama fer-la presentable i abellidora als ulls dels turistes?

Borràs - Quan fundàrem l'INESE ho férem amb la voluntat de recuperar el nostre patrimoni arquitectònic, de fet organitzàrem una mostra de l'obra de l'arquitecte Gaspar Bennàsser. Va esser magnífica, crec, i aconseguírem que la gent giràs els seus ulls cap al patrimoni que tenia i, sovint, ignorava. Els dirigents socials i polítics tenim l'obligació de marcar certes pautes de comportament, la Universitat té una responsabilitat amb la gent que no ha pogut accedir a un cert nivell de cultura. La gent responsable ha de donar exemple, perquè la societat, crec, vol millorar i empeny el polític a superar-la. Vivim una època de canvi econòmic i social, de canvi a les estructures, l'època del *desarrollismo* s'ha acabat i no gràcies als ecologistes, els hotelers, els agricultors o el Mercat Comú, sinó gràcies a un efecte que ja va descriure Adam Smith fa dos-cents anys: la llei de l'oferta i la demanda. Ja he dit que vivim un procés social de canvi profund. I Mallorca està preparada perquè, encara que ha perdut deu anys en qüestions com les infraestructures, està molt ben situada per oferir el seu producte. Mallorca té vocació de zona residencial i turística d'Europa, i ens hi hem de mirar, a l'hora d'oferir uns serveis de qualitat.

EL PARC TECNOLÒGIC, UNA ENTELÈQUIA

Forteza-Rey - Supòs que deu esser una conseqüència de la insularitat i del factor conservador del nostre tarannà, però hi ha una resistència a aquest canvi que en Borràs proclama. Hi ha una tendència a voler mantenir les coses invariables: la persona que abans guanyava doblers firmant en cinc minuts un contracte amb un *Tour Operator*, ara li desagrada la idea d'haver de pensar altres coses. Però no queda més remei, no tornarà aquell temps. El mercat canvia, com el gust de la gent. Els qui sàpiguen adaptar-se progressaran i els qui no aniran cap al... bon sossec.

- Ha, ha!

Borràs: "Un status determinant de gent continua manejant i governant aquesta Comunitat"

Forteza-Rey - Parlàvem de la reconversió de la construcció, però quasi el 90 per cent de les empreses que vénen a fer rehabilitació de façanes són de fora; aquí falten especialistes. Això és el canvi: no continuar barallant-se per col·locar totxos sinó saber-se adaptar a les feines que la societat demanda i demanarà en el futur.

Borràs - Aquest país ha de canviar la cultura de l'especulació per una cultura empresarial, i no vull dir que els empresaris hagin estat especuladors, però sí que hi ha hagut una cultura de l'especulació, allò que comentaves amb l'exemple dels contractes turístics: poc esforç i molt de rendiment. I aquest és el gran problema que deixarem als nostres fills: la manca d'una cultura empresarial sòlida i d'un teixit industrial i hotelier suficient per afrontar aquest repte. El sector hotelier és el més preparat, exportam cervells en aquest camp, però el sector de la construcció ha d'admetre que no té una tecnologia adequada. I són les empreses d'homes lliures les que han de desplegar aquesta tecnologia, no perquè l'administració ho digui, sinó perquè en cas contrari no ens quedarà més remei que anar a contractar empreses de fora. Això

és trist, però en canvi veig que acudeixen al meu despatx persones que volen invertir i demanen on han d'anar. Hem de donar a la societat pautes de comportaments i no entelèquies, no hi ha cap fórmula màgica, encara que li diguem megaparc tecnològic. No hi ha res més a fer que feina, i feina ben feta.

Martínez - Hi estic bé d'acord amb això que has dit del parc tecnològic. Tot això són entelèquies. La informació útil creix sobre la informació existent, aquí sabem fer hosteleria, restauració i construcció, aleshores anem a millorar aquests sectors, a adaptar a les noves exigències del mercat les zones que tenen una oferta turística obsoleta.

EMPRESARIS CONTRA ESPECULADORS

Forteza-Rey - Aquí hi ha una lluita ferotge entre el concepte pel qual l'economia d'aquestes illes ha de passar per l'eix promotor-constructor i els que defensen que aquest no és l'únic eix. Totes les grans discussions públiques han passat per aquest front. Una part del creixement immobiliari és fruit de l'esforç i de la feina, però una altra part és fruit bàsicament de l'especulació, d'allò que dóna un alt rendiment sense esforç. L'afortunat que és propietari d'un territori que ha canviat de qualificació urbanística i el ven ha guanyat molts de doblers, però feina no n'ha feta cap ni una. Aquí hi ha una gran lluita entre aquesta mentalitat, ara expressada per mi de forma demagògica, i les altres opcions que presentem al futur d'aquest país. Per exemple, no volen que prosperi el Pla d'ordenació de l'oferta turística (POOT) que pretenia donar uns criteris urbanístics per al futur i evitar que es cometessin més disbarats.

Borràs - El problema fonamental és que en aquests deu o dotze anys passats no s'ha establert un sistema de seguretat jurídica.

És inconcebible fer primer un pla de carreteres i que després ens diguin on hi ha d'haver els hospitals, o fer un pla de pedreres i després ordenar el sector de la construcció, o fer el POOT abans de fer unes directrius! La Llei d'ordenació territorial (LOT) establia que s'havien de redactar unes Directrius d'ordenació territorial (DOT) i que, en cas d'urgència i com a excepció, podrien fer-se plans sectorials, però no com a mesura normal. I en aquesta comunitat l'excepcional es fa habitual: declaracions d'interès social, plans sectorials sense directrius... és un desgavell! Perquè d'aquesta forma es manté un estat d'inseguretat jurídica que fa que un *status* determinat de persones continui manejant i governant aquesta comunitat. El dia que poguem aconseguir que el ciutadà sigui respectat en els seus drets i les seves obligacions crec que aquest país començarà a avançar.

ONA - Aquesta manca de Directrius d'ordenació territorial és responsabilitat d'una administració que ja fa nou anys que governa.

Borràs - I jo crític aquesta administració. I en la mesura que hi he col·laborat vull dir que hi hem tengut un poder real, però petit, i és amb aquest poder que vàrem poder pactar una Llei d'ordenació territorial que va ésser lloada per tots els grups polítics i la societat en general. Jo no dic quines han de ésser les lleis o els plans, han de ésser els que vulguin la majoria dels ciutadans. El que no pot ésser és que l'administració tenguí sempre un aspecte discrecional respecte de l'aplicació de la llei, sinó que els ciutadans han de reforçar la seva identitat com a poble i reclamar aquesta seguretat jurídica. El senyor que ha gastat una doblorada en construir un hotel al costat d'un espai natural no pot resistir econòmicament la urbanització d'aquest espai!

PER QUÈ NO S'HA ORDENAT EL TERRITORI?

ONA - I si la major part de la societat civil i, pel que veig, quasi tots els partits polítics, estan d'acord en impulsar les Directrius d'ordenació territorial o fins i tot un pla estratègic per a les Balears, per què no avancen aquestes propostes?

Martínez - Perquè hi ha contradiccions que s'han d'exposar. I em sap greu, perquè el senyor Borràs sembla més ecologista que ningú, però hi ha una proposició de reforma de la Llei d'espais naturals que el PP i UM han presentat al Parlament.

Forteza-Rey - Ha, ha! Deu ésser que el senyor Borràs és més ecologista que la major part dels seus companys de partit.

Borràs - No! Això és fàcil d'explicar. La reforma de la LEN que tramita el Parlament és, més que una reforma de la Llei, una modificació de la darrera votació de la Llei. Si la LEN s'hagués aprovat sense la modificació de vot de don Miquel Pasqual avui no discutiríem res perquè, a hores d'ara, ja l'hauríem acceptada. Nosaltres no pensam, en absolut, que aquest sigui el moment més adequat de presentar la modificació de la LEN, perquè no ha tengut rodatge i perquè quan es guanya o es perd s'ha d'acceptar el que surt del Parlament. Però aquests punts s'havien consensuat en un moment determinat a comissió i després aquest consens, en un moment determinat, es va perdre. Posau-vos per un moment al lloc dels afectats i veureu que és un poc injust que, pel vot d'un senyor que ja no es representava a si mateix, la vida d'uns territoris o d'unes famílies estigui en dubte. Els temes no són tan simples, i quan tenen nom i llinatge i els veus la cara són

diferents: n'hi ha que són al Tribunal Suprem, d'altres que no tenen defensa en absolut, i n'hi ha d'altres en què els mateixos ajuntaments afectats han demanat el canvi.

LA LLEI D'ESPais NATURALS NO HA ACABAT AMB EL DESARROLLISME

Forteza-Rey - Els que som aquí avui, coincidim totalment en afirmar que l'eina política més important per a aquest país nostre, des de que tenim capacitat d'autogovern, és l'ordenació del territori?

Borràs - Amb un matís, per a mi és la defensa del medi ambient, i en aquest cas l'eina és l'ordenació del territori.

Forteza-Rey - Correcte. Aleshores, si era l'eina més important per què no l'hem feta servir? Per què encara discutim, després de deu anys d'autonomia, les esmenes a una Llei d'espais naturals i no hem desenvolupat la LOT, ni hem fet les DOT, ni el POOT?

Borràs - La LOT és com la senyora que sempre diu sí al promès i mai no s'hi casa.

Forteza-Rey - Doncs i jo tenc la impressió que de vegades algú s'enfada i diu "jo a ca meua faig allò que em dóna la gana fer".

Borràs - La idea amb la qual l'INESE va promoure el catàleg d'espais naturals era acabar amb un model de *desarrollismo* en aquestes illes. I això, per desgràcia, la LEN no ho ha aconseguit perquè no hi ha ni la relació dels plans parcials en tràmit, ni la relació d'indemnitzacions a pagar, no hi ha una valoració ecològica dels espais i, sobretot, no s'acaba amb el model urbanístic antic.

Tots estam molts contents amb la LEN, però no aconsegueix acabar amb el model territorial antic. Per això el Govern s'hi haurà de fermer les sabates, perquè una llei que es basa en una justícia mal repartida, que deixa Campos amb 53 places hoteleres, arribarà un moment que podrà tenir problemes de funcionament.

LIBERALISME CONTRA ORDENACIÓ

Martínez - No hi ha POOT, ni Directrius d'ordenació territorial, ni Pla energètic, perquè això està en contra de la política liberal duríssima que s'aplica en aquest país. Qualsevol pla, qualsevol ordenació, significa marcar unes pautes i això vol dir llevar llibertat de decisió a uns senyors que tenen poder per modificar les coses, i això no ha interessat mai al PP.

Forteza-Rey - El poble ha de saber que les indemnitzacions li costen una fortuna, perquè aquesta inseguretat jurídica no fa res més que crear gent especuladora que es dedica a manejar milions de metres quadrats que quan aconsegueixen unes classificacions determinades i després es volen protegir ens costen una doblorada. I no ens costen una doblorada per culpa d'aquests senyors sinó per la indefinició jurídica.

ONA - Casos com el del Trenc o Mondragó, senyor Borràs, com s'expliquen si no és per aquesta situació que descriu el senyor Forteza-Rey?

Borràs - Pel Trenc no es va pagar un duro i Mondragó ens costa un ull de la cara. Però UM va pagar amb la pèrdua dels seus 1.800 vots a Campos la protecció del Trenc: deien que

havíem fet el poble desgraciat i els que ens giraren l'esquena ara voten un batle que es dedica a vendre les platges verges. Això denota una manipulació molt forta de l'opinió pública que és responsabilitat dels educadors i dels polítics que no hem sabut crear un sentiment de poble.

APOLOGIA I CRÍTICA DE L'ECOLOGISME

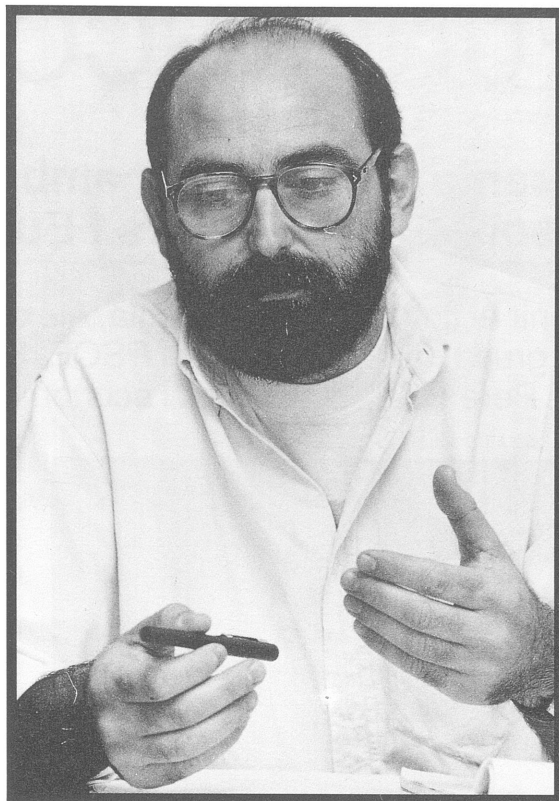
Martínez - Segur que els hotelers d'Alcúdia ja no voldrien que llevassin el Parc natural de S'Albufera, fins i tot els caçadors de Sa Pobla ara saben que al voltant de S'Albufera hi ha més caça que mai. Aquests caçadors i aquests hotelers són els que poden convèncer els hotelers i els caçadors de Santanyí o Felanitx dels avantatges de crear un Parc natural a Mondragó. Ho faran molt millor que si hi vaig jo, que som ecòleg, a pintar uns gràfics i explicar-los els funcionament de la natura.

Borràs - Jo he hagut de fer aquesta feina amb els hotelers de Muro i els caçadors de Santanyí, i estan molt contents. Per tant, sé que hi ha possibilitat d'obtenir uns bons resultats si presents al poble uns comptes clars i un projecte sòlid. Si ho feim així, crec que trobarem una certa resposta dins el poble d'aquestes illes que no és el cent per cent de la població, i això ho hem d'acceptar. Sempre m'ha paregut molt dolent el *tremendisme* d'alguns ecologistes i per això m'agrada tant aquella distinció entre ecologia i ecologisme que ja feia Ramon Margalef el 1981. Fa tant de mal urbanitzar un trosset com dir falsatats, encara que sigui amb bona intenció. No és possible, com ha succeït, que un professor expliqui als seus al.lots que els uns són uns bàrbars perquè volen modificar la LEN i que els altres són uns àngels. Això no és fer pàtria, això és destruir la societat.

Martínez - Sempre pos per exemple el model newtonià d'acció i reacció. Si hi ha ecologistes molt radicals és perquè hi ha gent molt destruccionista. En tenc proves: basta llegir els diaris i veure articles amb titulars com aquest: "*Cabrera ha perdido su libertad*". Pens que la gent moderada que hi ha als dos costats ha d'acostar aquests dos extrems, però t'assegure que l'ecologisme radical serà absolutament necessari mentre hi hagi gent tan absolutament destruccionista.

Borràs - Però l'educador té l'obligació d'exposar tots els motius als seus al.lots perquè puguin triar amb tota llibertat. Tenim l'obligació d'augmentar el nivell cultural del nostre poble perquè realment tenguim la llibertat de poder triar allò que vulgui.

Forteza-Rey - Crec que el defecte que tenim, i ho dic sense mala intenció, és que volem demanar responsabilitats a uns certs irresponsables.

Martínez: "No hi ha directrius d'ordenació territorial perquè això està en contra de la política liberal, duríssima, del Govern Balear"

Forteza-Rey - I això té mala solució! I ens duria a una altre discussió, perquè hi ha molta de gent que sense esser *tremendista* té una preocupació per la seva terra i país allà on viu. Per ventura no és una preocupació molt definida, però la gent no vol que es facin desastres i a la vegada sap que no viurem de sembrar una planteta. Això encara no està vertebrat, però a veure si els polítics posau una mica més de pau al cor i procurau fer una feina una mica més...

QUI GOVERNA, REALMENT, LES BALEARS?

ONA - UM ha tengut la clau de les majories al Parlament durant tots aquests darrers nou anys, per què no ha estat possible tirar endavant les Directrius d'ordenació territorial que preveia la LOT?

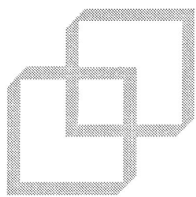
Borràs - Bé. Jo en aquest moment no li sé dir, perquè mai no havia estat a l'executiva d'UM. Vaig negociar, per encàrrec del partit, la Llei d'ordenació territorial i va esser una feina positiva. A partir d'aquí, la responsabilitat és del Govern, i no d'un partit coaligat. Tant de bo que impulsar les DOT fos una iniciativa parlamentària i no una acció de govern, així hi podríem ficar cullera. Però no és així i a més nosaltres no hem tengut mai la Conselleria d'obres públiques.

ONA - I Senyor Forteza-Rey: vostè ha dit que els impedié tirar endavant el POOT. ¿Qui és que impedeix coses a les Balears si pareix que tothom està d'acord en anar cap a un futur millor?

Forteza-Rey - El que passa, encara que sembli estrany amb tota aquesta història de l'autonomia, és que per ventura hi ha gent que té una gran capacitat d'influència sobre les coses que succeeixen en aquesta comunitat. I no faré referència a influències polítiques, ni al tema de Madrid, per ventura hi pot haver gent determinada amb possibles interessos perquè certes coses no es modifiquin fins que a ells els vagi bé. Seria el més trist de tot: que els de fora diguessin què hem de fer aquí dins.

ONA - De fora o de dins l'Estat Espanyol? Polítiques empresarials?

Forteza-Rey - Fins i tot de dins l'Estat Espanyol; no s'ha d'anar massa enfora, eh? Però vaja, de totes formes la cosa més lamentable és perdre tant de temps en discussions i no avançar en la unificació de criteris, no pujar l'escala encara que sigui un escaló darrera un altre. No! Aquí pujam i després fotem un bot i tornam a baixar i despistam el personal. No és una qüestió de partit, això! És una qüestió d'estat! Són coses molt serioses. Jo no puc dir "el meu partit vol..." No, no, no! El país que necessita? Això? Idò això! Amb el meu partit o sense el meu partit, que importa!

FUNDESCOOP

Fundación
para el Desarrollo
del Cooperativismo
y la Economía Social

FUNDESCOOP

ONA es presenta públicament amb una taula rodona sobre "Les Balears i Europa"

Varen intervenir el conseller d'Economia, Alexandre Forcades, i els portaveus dels grups parlamentaris del PSOE, Francesc Obrador, i del PSM-EEM, Pere Sampol. Moderà l'economista Miquel Alenyar

Acte de presentació d'ONA davant el Parlament Balear

El passat 29 d'octubre **ONA** va fer la seva presentació pública davant el Parlament Balear. En el saló d'actes tengué lloc una taula rodona convocada per aquesta revista, que edita FUNDESCOOP, sobre "les Balears i Europa". Hi assistiren el conseller d'Economia i Hisenda, Alexandre Forcades, i els portaveus dels grups parlamentaris del PSOE, Francesc Obrador i del PSM-EEM, Pere Sampol. Moderà l'economista Miquel Alenyar. Un nombrós públic acudí a la cita, que serví per obrir un diàleg més pausat que no l'habitual de les sessions parlamentàries, encara que no per això varen manca els punts de discrepància entre les diferents formacions polítiques.

PERE SAMPOL; SUPERAR LA DEPENDENCIA DE LES ILLES

Així, per exemple, el portaveu nacionalista, Pere Sampol, es mostra obertament contrari als partits d'àmbit estatal, als que considera extremadament centralistes i per tant impossibilitats de defensar els interessos de les illes ja

no en el parlament espanyol, sinó també els distints forums internacionals, com és ara Brusel·les. Sampol es queixà de la discriminació que, segons el seu partit, sofreixen les Balears, que reben un deu per cent manco que qualsevol altre comunitat autònoma de l'estat espanyol en concepte d'ajuda de la Comunitat Europea.

Pere Sampol qualificà la situació de les Illes com de dependència política absoluta, amb una nul·la capacitat d'influència sobre les decisions comunitàries, a pesar de la qual cosa tenen necessitat de ser a Europa, i també de ser presents a Madrid, per, precisament, poder fer sentir la seva veu. Per això el PSM proposa superar la dependència política dels partits centralistes, en clara referència a PP i PSOE, a impulsar l'Europa de les nacions a

diferència de l'Europa dels estats i, sobretot, anima a actuar ja de manera immediata i decidida, obrint per exemple una

Aspecte del Saló del Parlament

Instituto de Formación y Estudios Sociales

Plaza Mayor, 10, 1º, pta. 6. Tels. (971) 71 85 92 - 72 22 26. Fax 71 95 46. 07002-Palma de Mallorca

PROGRAMA RECICLAJE: 92-93

OBJETIVO: Formación para trabajadores en activo.
Próximos cursos a impartir: noviembre-93 Marzo-93

Título	Horas	Plazas
APLIC. INFORM. GESTION	120	15
APLIC. INFORM. OFICINAS	120	15
ESPECIALIZACION DOCENTE	120	15
FORM. FORMADORES ECON. SOC.	120	15
FORM. FORMADORES ECON. SOC.	120	15
RELACIONES HUMANAS	120	15
RELACIONES HUMANAS	120	15
CONTABILIDAD FINANCIERA	120	15

Información e inscripciones:

IFES: Plaza Mayor, 10. pta. 6. Tel. 72 22 26 - 71 85 92

Cursos gratuitos subvencionados por el INEM

oficina balear a Brussel·les i incorporant les illes a l'eix Mediterrani de la CE.

Els nacionalistes creuen que res hauria de ser impossible malgrat el pes de les Balears dins Europa, és a dir de 700.000 habitants sobre 340 milions és insignificant. Per aconseguir els objectius es necessari cercar aliats amb coincidència amb els interessos culturals, socials i econòmics que tenen les nostres illes.

Alexandre Forcades, conseiller d'Economia

OBRADOR: UN PRO-JECTE DE PAIS PER A UNA EUROPA CONTRADICTÒRIA

Per a Francesc Obrador cal ser pragmàtics en una Europa on semblen haver passat de moda conceptes com llibertat, democràcia, benestar o fraternitat quan tot el que impera és el mercat, o sigui l'economia. No obstant, no es pot oblidar que aquesta és una Europa plena de contradiccions perquè si bé és cert que es paradigmàtica en llibertat també va ser en un passat històricament molt recent el continent on s'implantaren les pitjors dictadures i règims racistes.

Què poden fer les Balears, un petit país que vol ser una nacionalitat de set-cents mils habitants dins d'Europa? Pel portaveu del PSOE el camí idoni és definir els signes d'identitat com a poble i els seus objectius amb un projecte d'Espanya i d'Europa, realitats dins les quals ha de lliurar la batalla d'un projecte propi de país.

Així Francesc Obrador troba que dins del gran mercat europeu les Balears tenen una marcada indefinició a l'hora de dissenyar el seu principal producte econòmic, el turisme. Aquesta situació fa que sigui urgent elaborar

les bases per a una política d'innovació en aquest sector, però també a la indústria i l'agricultura. Cal un pla de competitivitat que ens garanteixi una presència viva a Europa.

Pel portaveu del PSOE en el parlament això només serà possible si col·lectivament es pren consciència de país, si bé aquesta presa de consciència no es pot fer sobre una base exclusivament tribal, plantejant únicament ombres negatives, sinó sobre una projecció que mira cap a Europa i a les possibilitats de desenvolupament de les illes dins d'aquesta realitat superior.

Miquel Alenyar, economista

FORCADES: INNOVACIÓ TECNOLÒGICA I OPTIMISME

Finalment va intervenir el conseller d'Economia, qui es mostra optimista davant l'Europa de 1993, si s'assoleix un autèntic diàleg d'Estat. No podem oblidar -va dir- que les illes formen part del territori del regne d'Espanya. Quan a les possibilitats econòmiques Forcades subratlla que les Balears es situen per sobre la mitjana europea, si bé això ha estat possible gràcies a un creixement molt accelerat que ha causat desequilibris que s'han de corregir. Per això el conseller es mostra partidari de fomentar la intervenció de la societat civil, per conscienciar de la necessitat d'un canvi.

"El model de les Balears -afirma- ha de ser Suïssa, salvant totes les distàncies", una societat especialitzada en qualitat de vida, on les noves tecnologies de la telecomunicació permetin que moltes activitats econòmiques avançades es puguin ubicar a les illes gràcies a la facilitat de les comunicacions. Parla d'una tecnòpolis de futur. Per Forcades aquesta especialització no oblidia el turisme, com a sector principal que continuarà essent, però abasta molts altres camps d'actuació.

Després de les intervencions dels tres ponents i de les preguntes inicials de Miquel Alenyar, intervengué un sector del públic. Francesc Triay (PSOE, vicepresident del Parlament Balear) s'interrogà sobre la política territorial; Damià Pons (PSM) sobre la desvertebració social de les Balears que resten l'optimisme que creu veure el conseller; Miquel Lladó (AFEDECO) insistí amb les seves preguntes en reiterar la necessitat de superar la imatge de sol i platja com a únic concepte turístic vendible i, finalment, Joana gual (ex-regidora d'Acció Social de l'ajuntament de Palma) plantejà la necessitat d'una Europa social i no exclusivament de mercat, una Europa en guàrdia davant les seves pròpies preocupacions i la creixent divisió del món allunyades del benestar que desitjam per l'Europa amb la qual hem de conviure.

Aquesta ha estat la primera cita d'ONA al marge de les seves pàgines, una activitat que possiblement es pugui repetir d'ara en endavant, un nou camí obert cara al debat que, en definitiva, és el que es va proposar a FUNDESCOOP quan inicià la publicació d'aquesta revista.

Francesc Obrador, portaveu del PSOE

Pere Sampol, portaveu del PSM-EEM